

SOTKAMON INVENTOINTI 1991-93

V. 1991 Sotkamon kulttuuritoimi myönsi varoja Sotkamon täydennysinventointia varten. Inventoinnin suorittajaksi lupautui Kainuun Museon maakunnallinen arkeologi. Inventointibudjetti ei ollut mikään kiinteä summa, vaan maakunnallinen arkeologi suorittaisi työn virkatyönään ja laskuttaisi Sotkamon kulttuuritoimelta matkakorvaukset. Inventoinnin aloitti maakunnallisen arkeologin sijainen Vesa Laulumaa ja sitä jatkoi varsinainen maakunnallinen arkeologi Esa Suominen. Inventointi suoritettiin vuosina 1991-93.

Inventoinnin tavoitteena oli uusien muinaisjäännösten löytäminen Sotkamon vesistöjen alueilta. Edellinen inventointi oli tehty v. 1981, jolloin Matti Huurre ja Eeva-Liisa Nieminen tarkistivat ja täydensivät aiempia inventointikohteita, samalla löytyi myös uusia kohteita 14 kpl (ks. Huurre - Nieminen: *Sotkamon muinaistieteellinen inventointi. Tarkistukset ja täydennykset v. 1981*. Museoviraston arkeologisen osaston arkisto). V:n 1981 inventointikertomuksessa on käsitelty myös Sotkamon inventoinnin tutkimushistoriaa ja siinä on kattavat luettelot aiemmista kohteista, joten näihin seikkoihin ei tässä esipuheessa puututa.

Vuosien 1991-93 aikana löytyi kaikkiaan 43 uutta kohdetta, joista neljä oli pyyntikuoppia, yksi kvartsilouhos ja 39 mahdollisia asuinpaikkoja.

Vuonna 1991 inventointiin lokakuussa kahden viikon ajan lähinnä Nuasjärven ja Kiimasjärven alueella. Tällöin kulttuuritoimen puolesta inventointiapuna oli ylioppilas Junnu Ylävaara.

V. 1992 inventointia suoritettiin toukokuun lopulla parin viikon ajan ja heinäkuussa viikko. Toukokuussa inventoitiin Nuasjärven, Kiantajärven ja Kiimasjärven saaria, joista löytyikin useita uusia kohteita. Heinäkuussa keskityttiin luonnontilaisten järvien inventointiin, sillä keskikesällä niiden vedenpinta on yleensä matalimmillaan ja havaintojen tekeminen helpompaa. Sotkamossa päävesistöt ovat säännösteltyjä ja vain syrjäisemmät vesistöt ovat luonnontilassa.

V. 1993 Esa Suominen keskittyi inventoinnissaan luonnontilaisten vesistöjen inventointiin, kuten Tipasojan alueen järvet, Jormasjärvi, Sumpsajärvi ja muutamat muut latvavesien pienet järvet. Inventointi suoritettiin kesä-heinäkuussa n. kolmen viikon ajan.

Inventointialueista huomioitiin seuraavaa. Nuasjärvellä varsinkin sen itäpään muinaiset asuinpaikat ovat tuhoutuneet vedenpinnan nousun ja säännöstelyn seurauksena, paikoin Nuasjärven pohjoisrannan komeitten hiekkakankaiden kohdalla on 5-6 metrin korkuisia rantatörmä. Nuasjärven kivikkoisemmalta etelärannalta ja sen saarista löytyi kuitenkin merkkejä säilyneistä asuinpaikoista. Kiimasjärvien ja Kiantajärven rannat ovat kaikenkaikkiaan melko karuja ja suurimmalta osaltaan asuinpaikoiksi huonosti sopivia. Erityisesti näin on Kiantajärven kohdalla, mutta Kiimasjärven alueelta voisi vielä tulevaisuudessa olla toivoa löytää uusia paikkoja. Luonnontilaisista järvistä Jormasjärvi ja Laakajärvi ovat ran-

noiltaan hyvin karuja ja niiden alueelta ei todennäköisesti tule löytymään kovin suurta määrää muinaisjäänöksiä. Laakajärven alue jäi vielä melko lailla tutkimatta. Tipasojan alueen järvet paljastivat taas muutamia uusia asuinpaikkoja, niiden alueella laajat hiekkankaat ovat olleetkin varsin ihanteellista asuinalueita.

Sotkamon muinaisjäänösten levinnän kokonaiskuvaa inventointi ei juuri muuttanut. Ainoana merkittävänä lisänä ovat monet saarista löytyneet mahdolliset asuinpaikat. Topografisesti tarkasteltuna asuinpaikkojen ja irtolöytöjen levintä vaikutta varsin selvältä. Kaksi keskittymää on yhä havaittavissa: toinen on Sotkamon kirkonkylän lähivedet, Pirttijärvi ja Sapsojärvi ja toinen on Tipasojan alueen pienet järvet, mm. Räätäjärvi ja Honkajärvi. Molemmat alueet ovat ideaalisia kivikautisia asuinpaikka-alueita. Näiden lisäksi vielä yksi keskittymä on ainakin maaston perusteella voinut olla Nuasjärven itäpäässä ja sen pohjoisrannalla, mutta kuten jo aiemmin on todettu, kyseisen alueen asuinpaikat ovat tuhoutuneet. Tipasojan alueella laajat hiekkaharjut ovat mahdollistaneet helpon kulkemisen niin riistalle kuin ihmiselle, sieltä on myös voitu siirtyä helposti vesitse päävesistöreiteille. Kirkonkylän ympäristössä on niin hiekkaisia kankaita (Hiukka) kuin hieman kivikkoisempia alueita (Kiikarusniemi ja muu Pirttijärven alue), mutta ennen kaikkea alueen kirkonkylän kohdalla yhtyvät kaksi merkittävää vesistöreitistöä; ns. Sotkamon reitti johtaa aina Vienanmerelle saakka ja ns. Nousia venäläisen reitti vie Laatokalle asti.

Kiimasjärven, Kiantajärven ja Jormasjärven vähäiset löydöt saavat osaksi selityksensä em. seikoista. Lisäksi voisi vielä mainita, että Kuhmon puolelta Ontojärven länsipäästä on löydetty suuri määrä asuinpaikkoja, maastollisesti alue on pääosin kuivaa hiekkapohjaista mäntykangasta. Vastaavasti muutaman kilometrin päässä Ontojoen lävitse kuljettua saavutaan Sotkamon karuhkolle Kiimasjärvelle, josta asuinpaikkoja tunnetaan vain muutamia.

Vuosien 1991-93 inventoinnin ansiosta on saavutettu varsin selvä kuva Sotkamon muinaisjäänösten jakautumasta ja kuntaa voidaan pitää päävesistöjen osalta melko perusteellisesti inventoituna. Jatkoinventoinneissa kannattaisi ehkä tarkastaa vielä Kiimasjärven aluetta sekä pienempiä latvavesiä. Tietenkään mikään alue ei ole koskaan niin täydellisesti inventoitu, etteikö mitään enää jatkossa löytyisi ja täytyy vielä huomauttaa, että tähänastiset inventoinnit ovat keskittyneet täysin rannoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä olevien asuinpaikkojen etsimiseen, eikä ole ollenkaan mahdotonta että muinaisia asuinpaikkoja löytyisi hieman kauempaakin nykyisistä rannoista.

Helsingissä 26.2.1995

Vesa Laulumaa

Sotkamon inventoinnissa vuosina 1991 - 1993 tutkitut kohteet numerojärjestyksessä

Nro	Kohde	Inventoiija	Vuosi
1	Paaluniemi	V. Laulumaa	1991
2	Juuvanniemi	V. Laulumaa	1991
3	Hiekkala N	V. Laulumaa	1991
4	Veistenniemi	V. Laulumaa	1991
5	Ammeniemi	V. Laulumaa	1991
6	Teponjokisuu	V. Laulumaa	1991
7	Vitorinne	V. Laulumaa	1991
8	Iso Tahkosaari N	V. Laulumaa	1992
9	Iso Tahkosaari S	V. Laulumaa	1992
10	Pieni Tahkonen SW	V. Laulumaa	1992
11	Pieni Tahkonen NE	V. Laulumaa	1992
12	Pieni Selkäsaari	V. Laulumaa	1992
13	Haaposaari NW	V. Laulumaa	1992
14	Haaposaari SE	V. Laulumaa	1992
15	Lehtosaari	V. Laulumaa	1992
16	Kumpusaari 2	V. Laulumaa	1992
17	Muuraussaari	V. Laulumaa	1992
18	Iso Pihlajasaari	V. Laulumaa	1992
19	Kirnukallio	V. Laulumaa	1992
20	Sapsokoski	V. Laulumaa	1992
21	Pahkosaari	V. Laulumaa	1992
22	Kunnansaari	V. Laulumaa	1992
23	Hiltulanniemi	V. Laulumaa	1992
24	Konttirannikko	V. Laulumaa	1992
25	Kannaksensaari	V. Laulumaa	1992
26	Talvilahti NW	Esa Suominen	1993
27	Juolukka	Esa Suominen	1993
28	Keinosensalmi W	Esa Suominen	1993
29	Saunaniemi	Esa Suominen	1993
30	Syrjäjärvi	Esa Suominen	1993
31	Paskolampi E	Esa Suominen	1993
32	Saijansaari	Esa Suominen	1993
33	Kuusiniemi	Esa Suominen	1993
34	Katajasaari	Esa Suominen	1993
35	Sumpsanjärvi SW	Esa Suominen	1993
36	Kirveskaarre NW	Esa Suominen	1993
37	Palolahti W	Esa Suominen	1993
38	Honkajärvi E	Esa Suominen	1993
39	Honkajärven harju	Esa Suominen	1993
40	Olkiniemi NE	Esa Suominen	1993
41	Olkiniemi E	Esa Suominen	1993
42	Ärväänniemi	Esa Suominen	1993
43	Kantola	Esa Suominen	1993

Sotkamon inventoinnissa vuosina 1991 - 1993 tutkitut kohteet aakkosjärjestyksessä

Kohde	Nro	Inventoija	Vuosi
Ammeniemi	5	V. Laulumaa	1991
Haaposaari NW	13	V. Laulumaa	1992
Haaposaari SE	14	V. Laulumaa	1992
Hiekkala N	3	V. Laulumaa	1991
Hiltulanniemi	23	V. Laulumaa	1992
Honkajärven harju	39	Esa Suominen	1993
Honkajärvi E	38	Esa Suominen	1993
Iso Pihlajasaari	18	V. Laulumaa	1992
Iso Tahkosaari N	8	V. Laulumaa	1992
Iso Tahkosaari S	9	V. Laulumaa	1992
Juolukka	27	Esa Suominen	1993
Juuvanniemi	2	V. Laulumaa	1991
Kannaksensaari	25	V. Laulumaa	1992
Kantola	43	Esa Suominen	1993
Katajasaari	34	Esa Suominen	1993
Keinosensalmi W	28	Esa Suominen	1993
Kirnukallio	19	V. Laulumaa	1992
Kirveskaarre NW	36	Esa Suominen	1993
Konttirannikko	24	V. Laulumaa	1992
Kumpusaari 2	16	V. Laulumaa	1992
Kunnansaari	22	V. Laulumaa	1992
Kuusiniemi	33	Esa Suominen	1993
Lehtosaari	15	V. Laulumaa	1992
Muoraussaari	17	V. Laulumaa	1992
Olkiniemi E	41	Esa Suominen	1993
Olkiniemi NE	40	Esa Suominen	1993
Paaluniemi	1	V. Laulumaa	1991
Pahkosaari	21	V. Laulumaa	1992
Palolahti W	37	Esa Suominen	1993
Paskolampi E	31	Esa Suominen	1993
Pieni Selkäsaari	12	V. Laulumaa	1992
Pieni Tahkonen NE	11	V. Laulumaa	1992
Pieni Tahkonen SW	10	V. Laulumaa	1992
Saijansaari	32	Esa Suominen	1993
Sapsokoski	20	V. Laulumaa	1992
Saunaniemi	29	Esa Suominen	1993
Sumpsanjärvi SW	35	Esa Suominen	1993
Syrjäjärvi	30	Esa Suominen	1993
Talvilahti NW	26	Esa Suominen	1993
Teponjokisuu	6	V. Laulumaa	1991
Veistenniemi	4	V. Laulumaa	1991
Vitorinne	7	V. Laulumaa	1991
Ärväänniemi	42	Esa Suominen	1993

Sotkamo 1

Sotkamo
Nuasjärvi
Paaluniemi

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka?

Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II

Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 03 REHJA v. 1986

Peruskoordinaatit: x = 7122 46   y = 546 45   z = n. 140

Yhtenäiskoordin.: p = -   i = -   k = -

Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 23,5 km länsiluoteeseen

Kylä: Nuasjärvi

Alue: Paaluniemi

Tila: Horsmala II

Kiinteistötunnus: 0765-0405-0003-0015

Maanomistaja/osoite: Sillman, Osmo Yrjö
Tapionkatu 11C 2 87100 Kajaani
puh. 986-24640

Aikaisemmat tiedot: -

Aikaisemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia

Valokuvat: 3424:1-2

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven pohjoisrannalla, Paaluniemen lounaissivulla. Niemen kärki on kallioinen, lounaisranta on sepelämäistä kivikkoa, siellä täällä isompia kivenlohkareita. Niemessä sijaitsee saunamökki. Kasvillisuus on sekametsää. Maaperä kivikkoista. Maasto kohteen kohdalla melko tasaista.

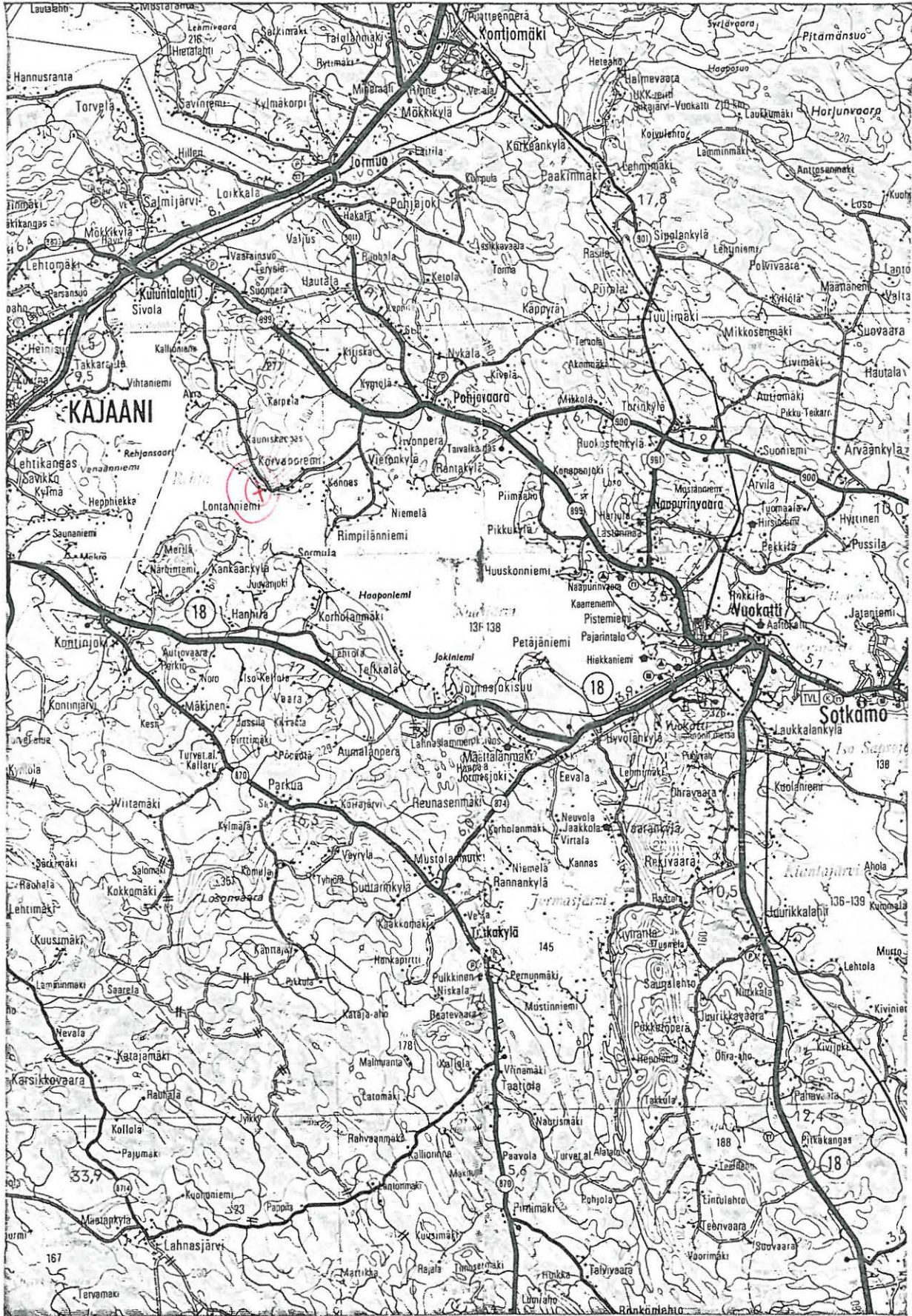
Kohteen kuvaus:

Kohde vaikuttaa pienialaiselta asuinpaikalta. Löydöt tehtiin rantakivikosta, parinkymmenen metrin matkalta. Parista rantatörmään tehdystä lapionpistosta ei havaittu likamaakerrosta

Lisäyksiä:

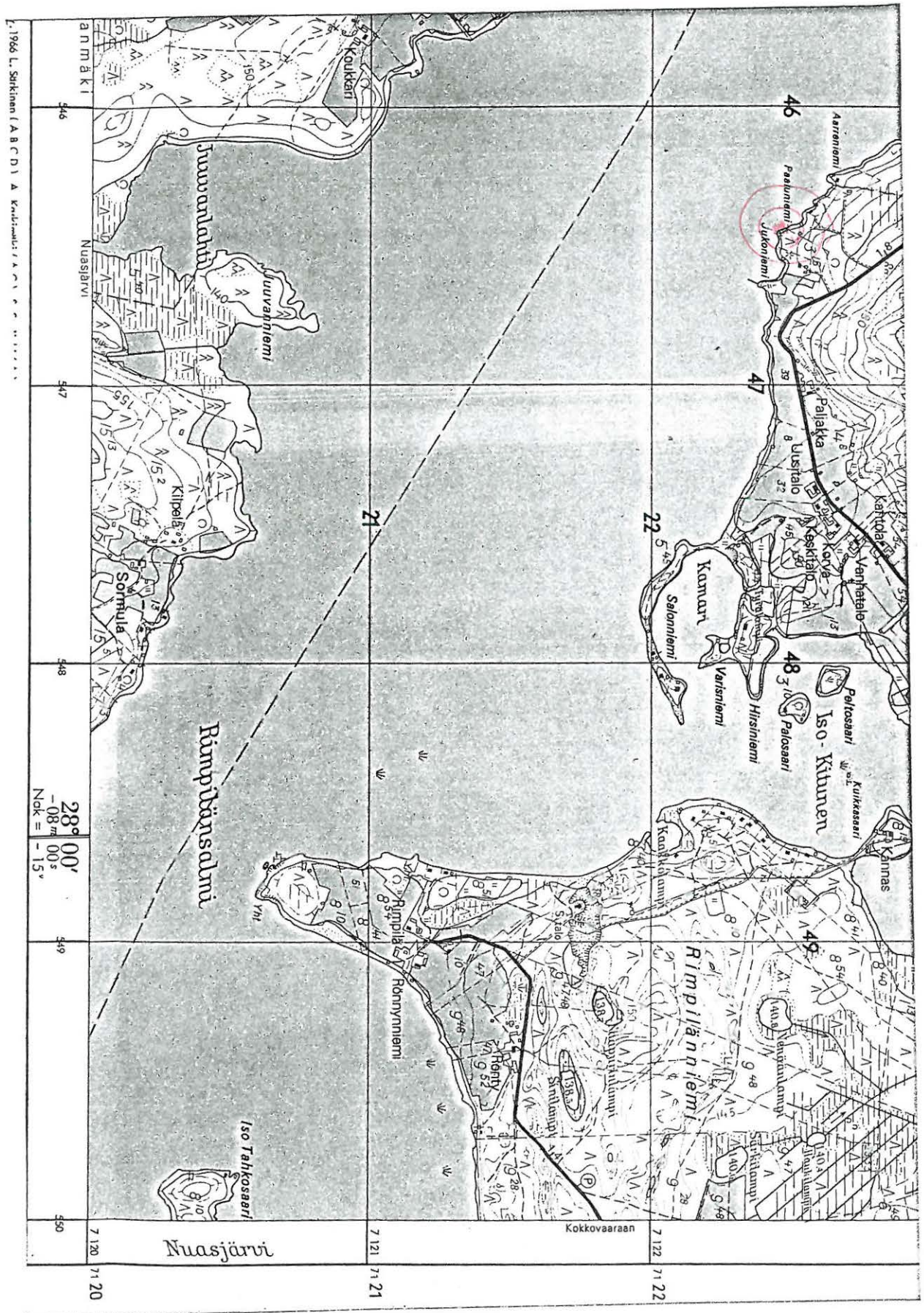

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Nuasjärvi Paaluniemi

Peruskarttaote Sotkamo Nuasjärvi Paaluniemi
 PK 3433 03 REHJA

Sotkamo 2

Sotkamo
Nuasjärvi
Juvanniemi

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 03 REHJA, v. 1970
Peruskoordinaatit: $x = 7120\ 72$ $y = 546\ 66$ $z = n. 138$
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta 22,7 km länteen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Juuvanlahti
Tila: Juvanniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0015-0019
Maanomistaja/osoite: Mustonen, Paavo Kielontie 14, 87500 Kajaani.
Kilponen, Kerttu ja Toivo Kylmäkatu 4A 3, 87500
Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: –
Aikaisemmat löydöt: –
Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia
Valokuvat: 3424:

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee kallioisen niemen kärjessä. Maasto on tasaista kangasmaastoa, joka kasvaa kuusta ja mäntyä sekä hieman katajaa, aluskasvillisuus on lähinnä puolukkavarvikkoa. Maaperä on kivikkoista moreenia samoin ranta on kivikkoinen.

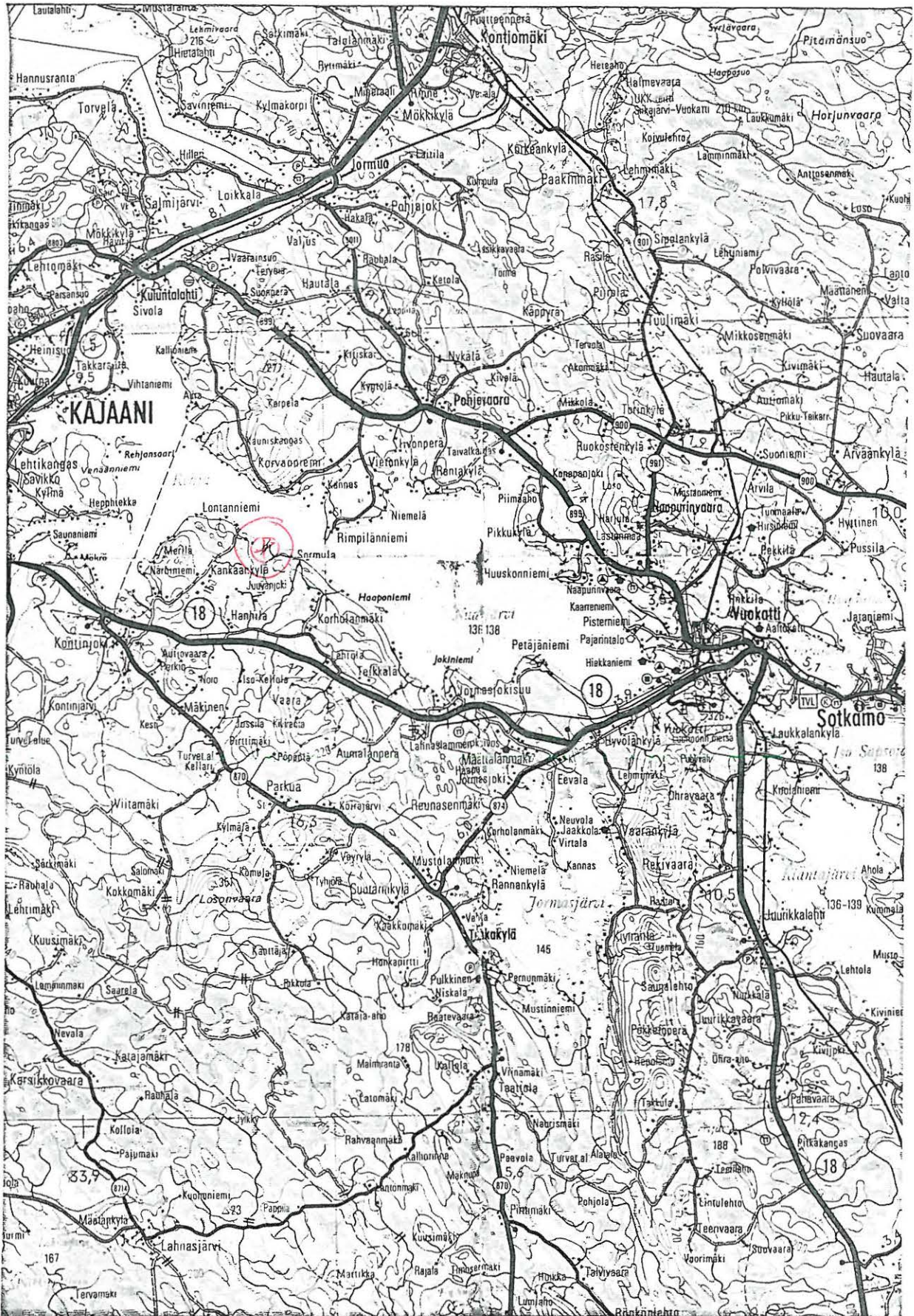
Kohteen kuvaus:

Kvartsi-iskoksia löytyi rannalta vesijätöltä sekä pari metriä rantatörmästä maalle päin tehdystä koekuopasta. Kyseessä lienee melko pienialainen asuinpaikka.

Lisäyksiä:

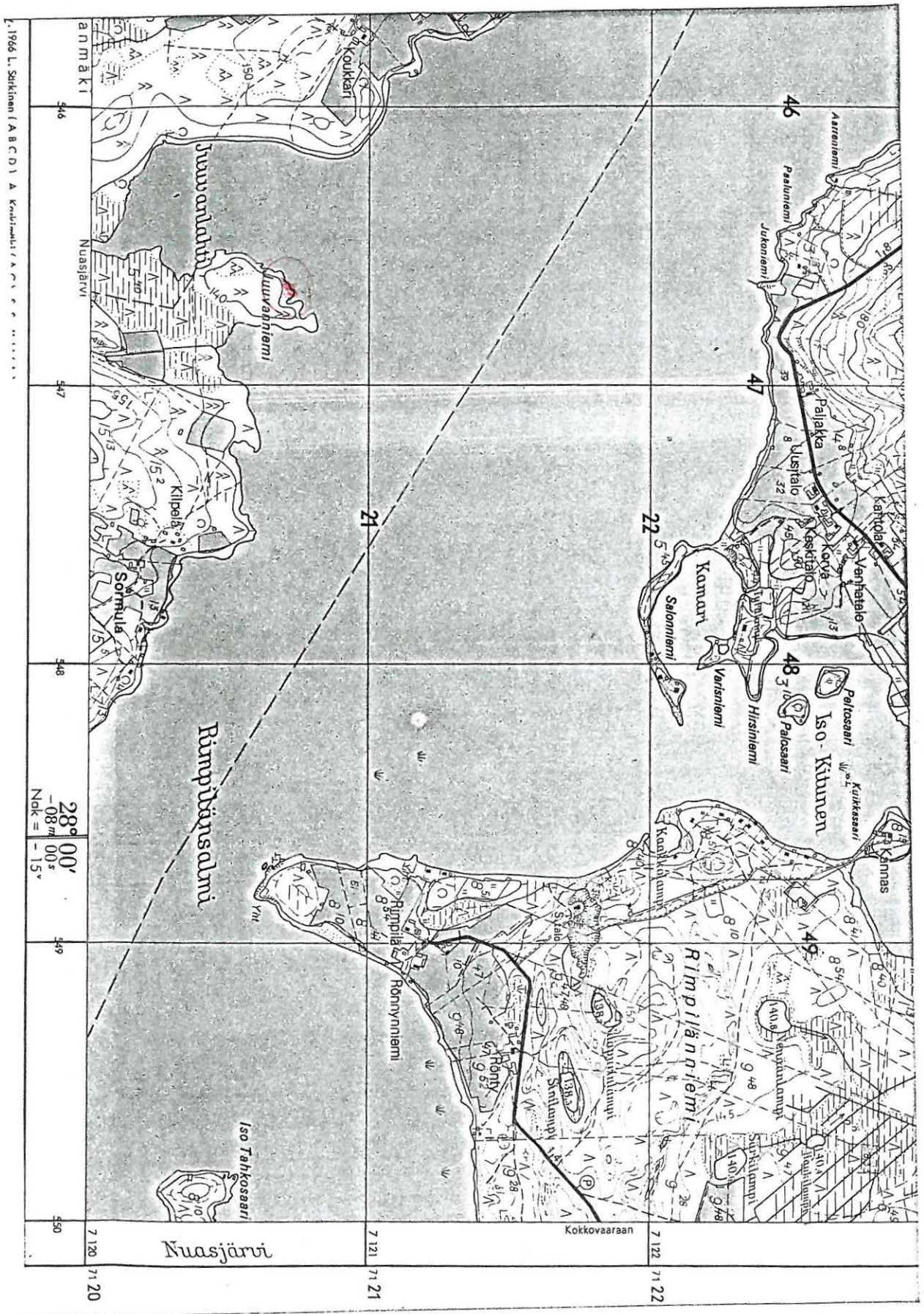

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Nuasjärvi Juuvanniemi

Peruskarttaote Sotkamo Nuasjärvi Juuvanniemi
 PK 3433 03 REHJA

1:1966 L. Sirkkinen (A B C D) A. Knuutila: A A R I E

Sotkamo 3

Sotkamo
Korholanmäki
Hiekkala N

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI v. 1970
Peruskoordinaatit: x = 7116 18 y = 551 55 z = n. 137
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta 22,7 km länteen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Telkkälä
Tila: Purola
Kiinteistötunnus: 0765-0403-0020-0027
Maanomistaja/osoite: Niskanen, Paavo Henrik, 603 Telkkälä, 88999 Kajaani

Aikaisemmat tiedot: –
Aikaisemmat löydöt: –
Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia
Valokuvat:

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven etelärannalla aiemmin tunnetun Hiekkalan asuinpaikan luoteispuolella (muinaisjäännösluettelo nro 3) n. 350 m. Matkaa kaakkoon Jormasjoen suulle on n. 1,8 km. Rannalla on kaksi mökkiä. Kohde sijaitsee hiekkaisessa lahdekkeessa, jonka rannat on mökkien kohdalla osittain siivottu rantaa peittävästä mukulakivistä.

Kohteen kuvaus:

Kvartsit löytyivät hiekkaiselta osalta rantaa. Luoteeseen päin rantatörmä jyrkkeni niin, että sillä ei asuinpaikkaa ole voinut sijaita, joten ilmeisesti se on ollut nykyisten mökkien tuntumassa, tasaisemmassa maastossa.

Lisäyksiä:

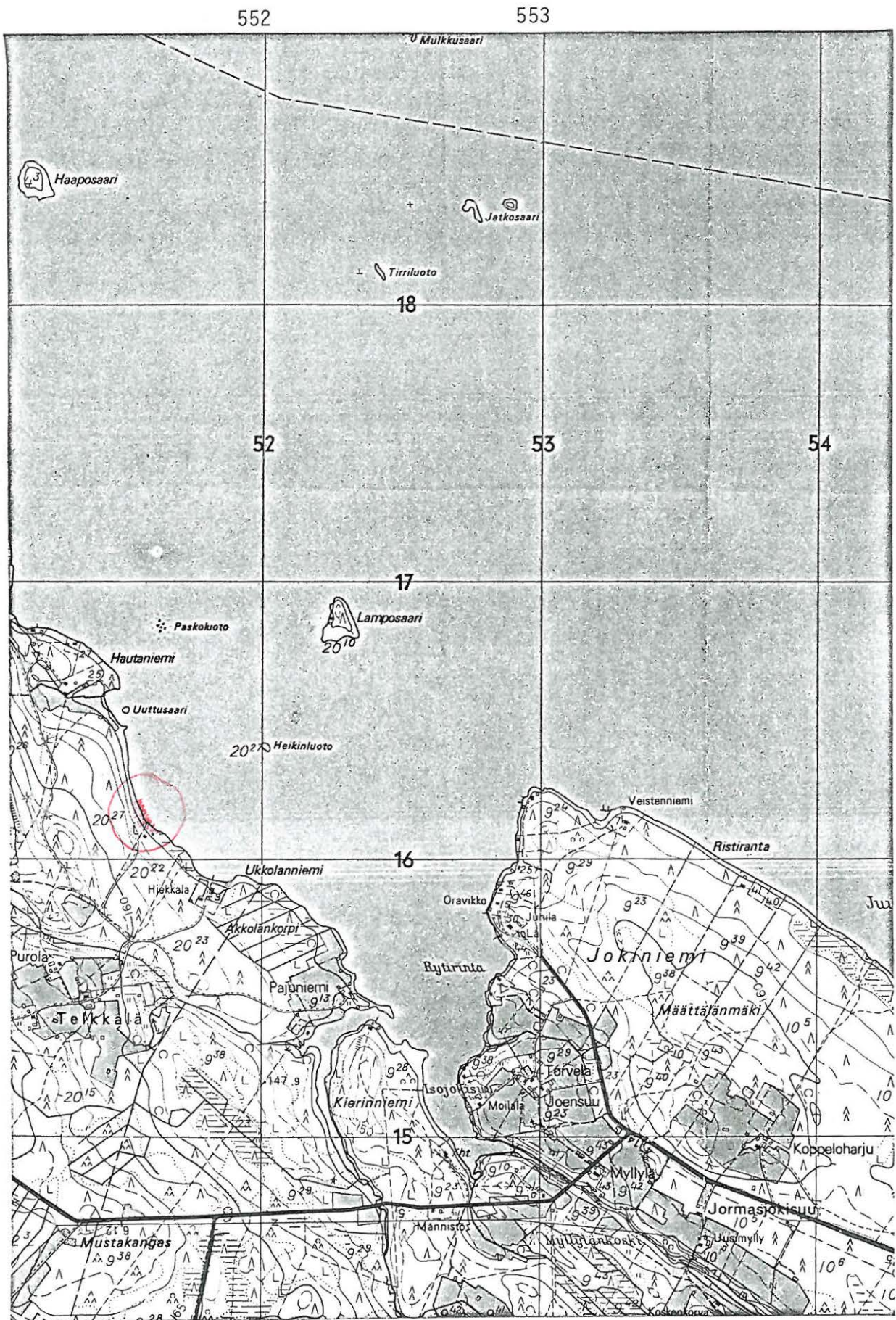

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Korholanmäki Hiekkala N

Peruskarttaote Sotkamo Korholanmäki Hiekkala N
PK 3433 05 NUASJÄRVI

7118

7117

7116

Sotkamo 4

Sotkamo
Jormaskylä
Veistenniemi

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI, v. 1970
Peruskoordinaatit: x = 7116 14 y = 553 22 z = n. 138
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta 15,5 km länteen

Kylä: Jormaskylä
Alue: Jokiniemi
Tila: Veistenniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0009-0107
Maanomistaja/osoite: Ikonen, Esko Arvi Johannes & Marja-Liisa Henriika
Särkijoentie 51, 57230 Savonlinna

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia
Valokuvat: 3424:

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven etelärannalla, Jokiniemen kärjestä n. 300 metriä itäkaakkoon. Veistenniemessä sijaitsee hylätty talo sekä siitä lounaaseen olevan lahdelman pohjalla on kesämökki. Kasvillisuus on sekametsää, maasto on tasaista. Ranta on kivikkoinen, pääasiassa sepelimäistä soraa, mökin rannan kohdalla suurimmat kivet on korjattu pois.

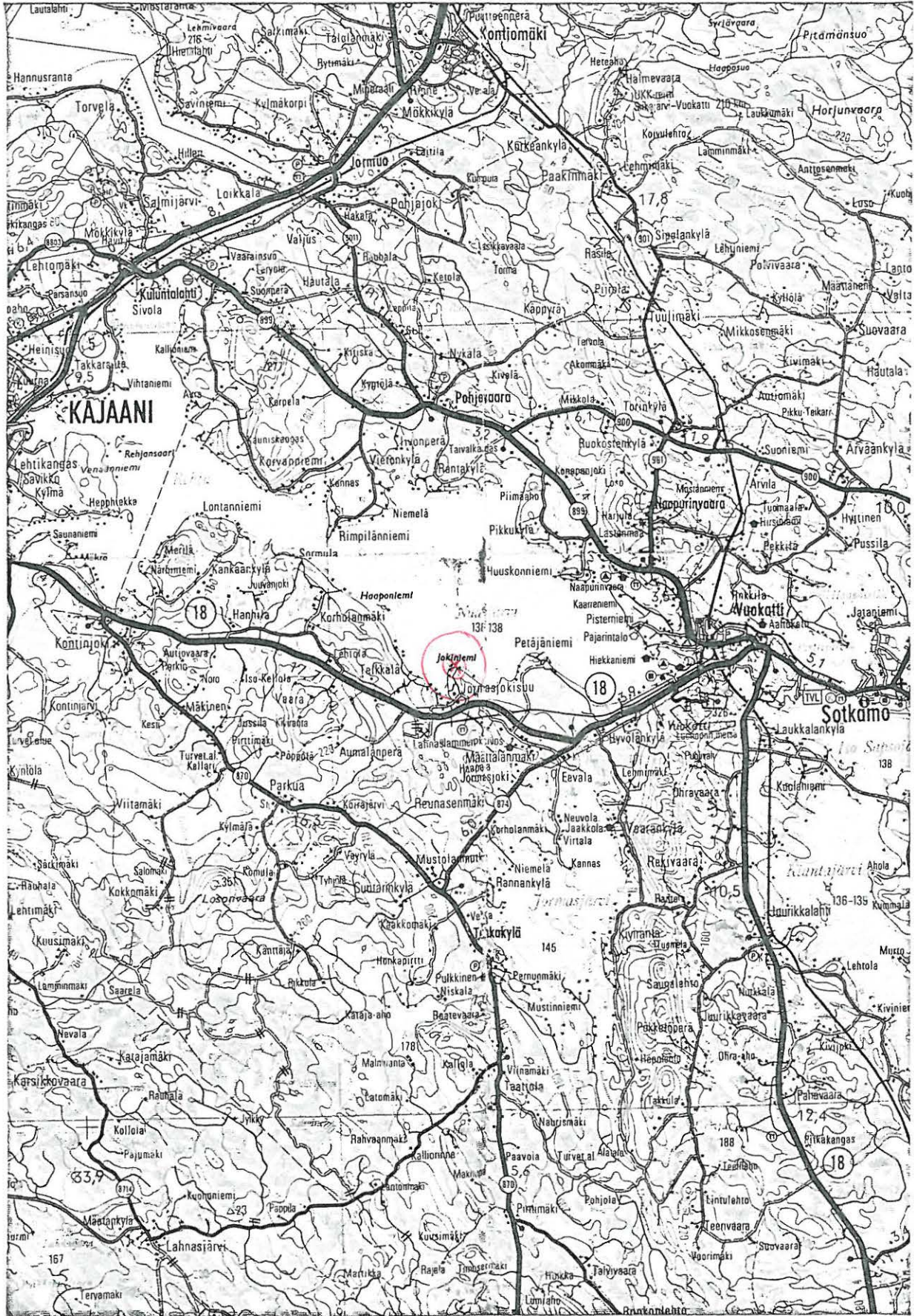
Kohteen kuvaus:

Kvartsi-iskoksia löytyi rannalta vesijätöltä alkaen kesämökin kohdalta niemen kärkeä kohden sekä pari metriä rantatörmästä maalle päin n. viisi metriä mökin rantapolusta koilliseen tehdystä koekuopasta. Eniten iskoksia oli mökin rannan läheisyydessä.

Lisäyksiä:

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Jormaskylä Veistenniemi

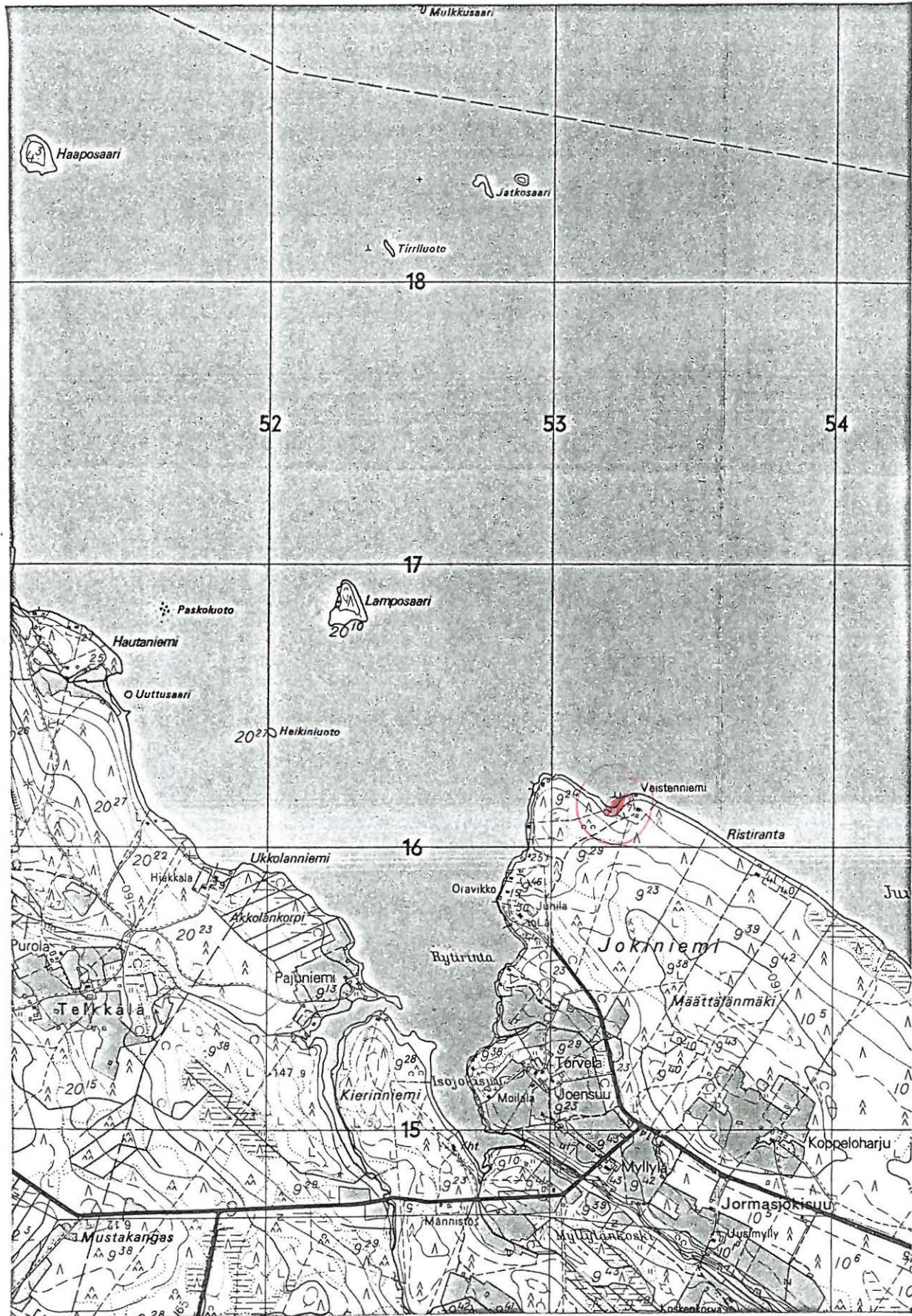

Peruskarttaote Sotkamo Jormaskylä Veistenniemi
PK 3433 05 NUASJÄRVI

552

553

7118

7117

7116

Sotkamo 5

Sotkamo
Alasotkamo
Ammeniemi

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI, v. 1970
Peruskoordinaatit: x = 7114 90 y = 559 24 z = n. 138
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 9 km länteen

Kylä: Alasotkamo
Alue: Ammeniemi
Tila: Taipale; Lepikkö
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0012-0027; 0765-0405-0013-0022
Maanomistaja/osoite: Meriläinen, Kusti, Taipale Hyvölä 88610 Sotkamo;
Hyvönen Lauri & Aune Marjatta, Lieksankuja Lepikkö
87100 Kajaani

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia
Valokuvat: 3424:

Sijainti ja maaston kuvaus:

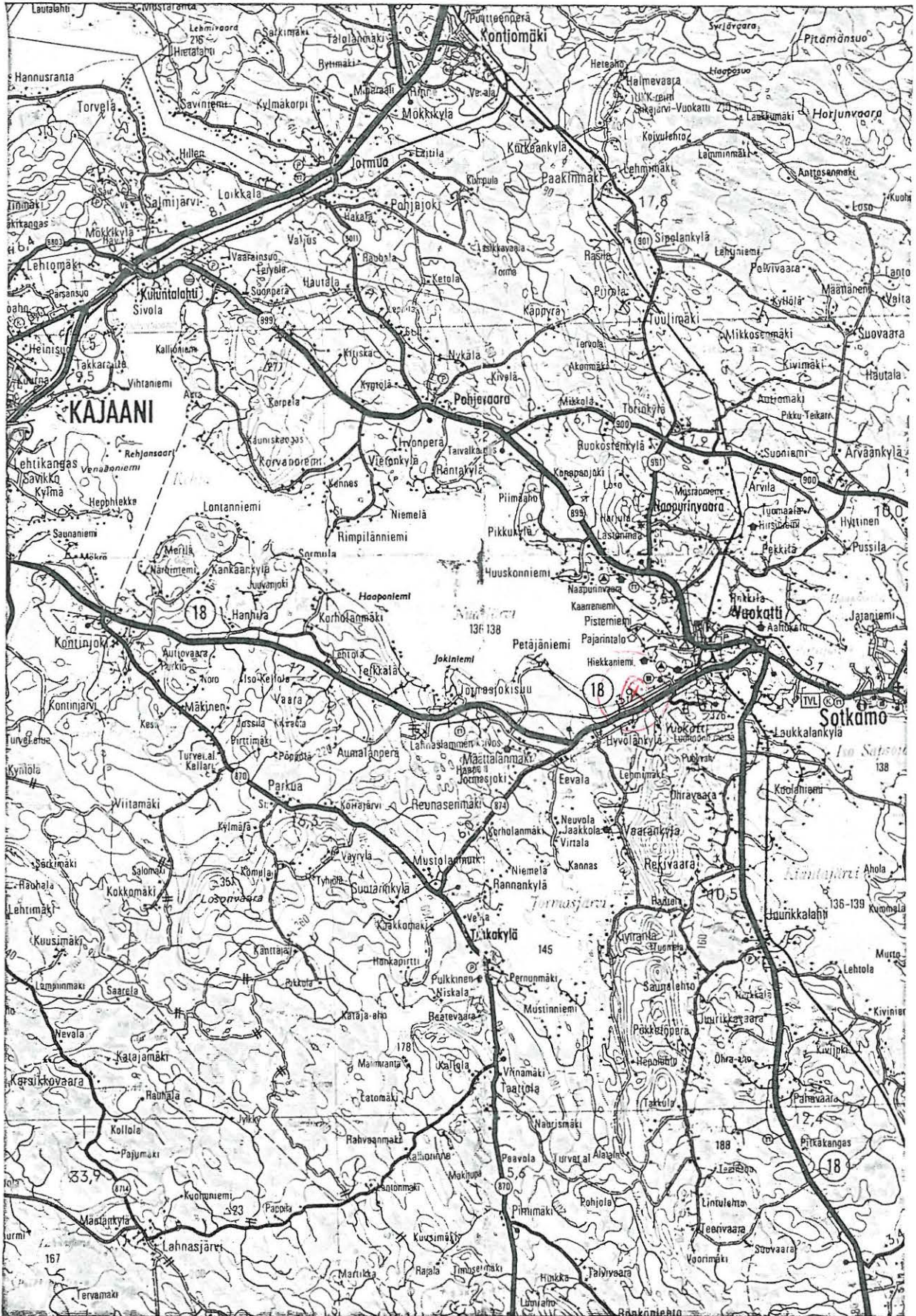
Kohde sijaitsee Nuasjärven etelärannalla, Ammeniemen länsipuolella, olevan lahdekkeen rannalla. Sotkamon ja Kajaanin välinen valtatie kulkee kohteen eteläpuolitse n. 500 m päässä. Rantaan johtaa metsätie. Kasvillisuus on kuusen ja männyn sekaista metsää, aluskasvillisuus on puolukka- ja kanervavarvikkoa. Ranta on matala ja kivikkoinen, lahdelman pohja on hiekkaa, joka on ilmeisesti ajautunut siihen laskevan puron mukana. Rantatörmä on n. metrin korkea, mutta muuten paikka on maastoltaan tasainen.

Kohteen kuvaus:

Kvartseja löytyi n. parinkymmenen metrin matkalta vesijätöltä. Rantapenkkaan tehdystä koepistosta ei tullut löytöjä.

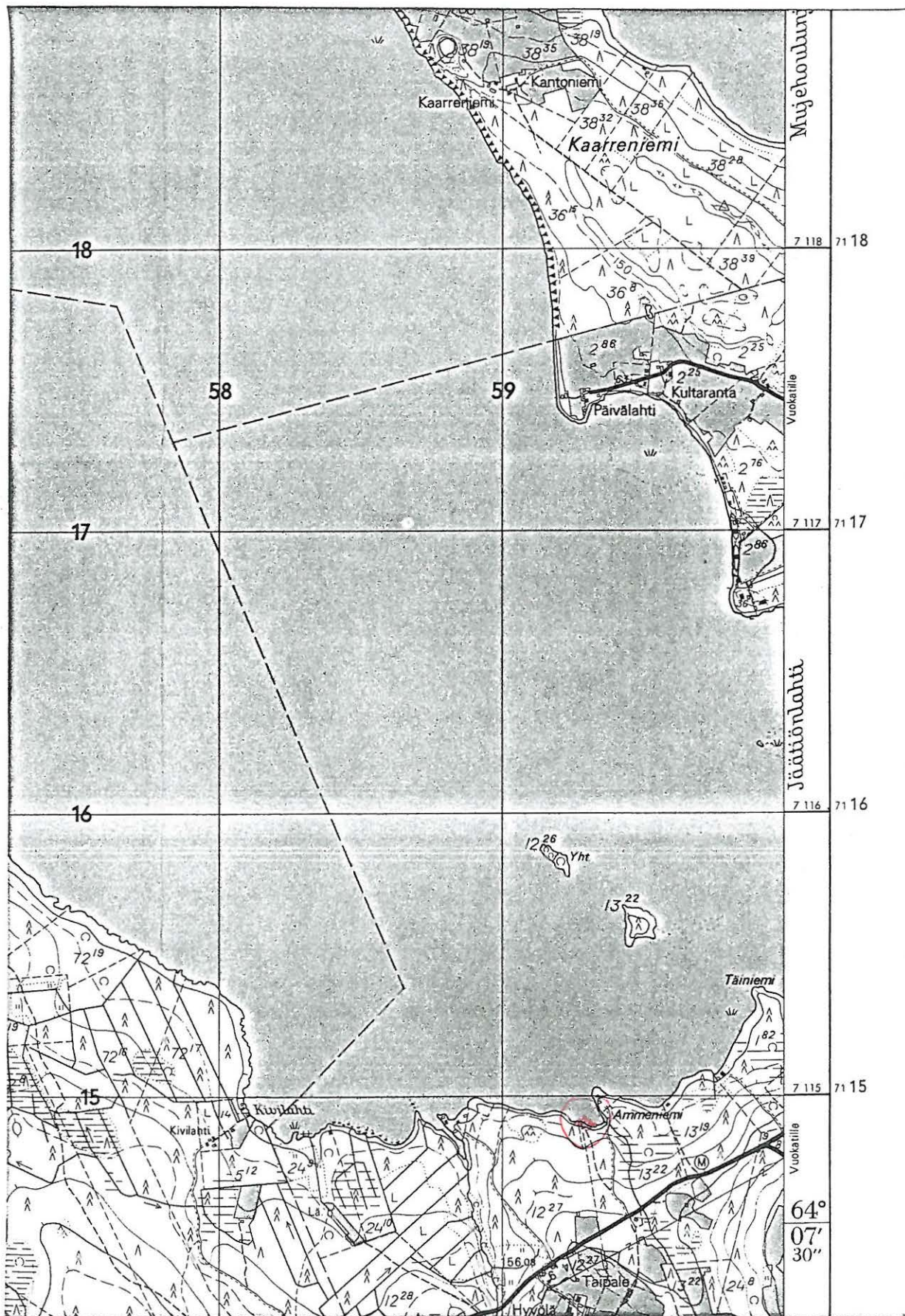
Lisäyksiä:

Peruskarttaote Sotkamo Alasotkamo Ammeniemi
 PK 3433 05 NUASJÄRVI

Sotkamo 6

Sotkamo
Sumsa
Teponjokisuu

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 4411 08 ONTOJOKI, v. 1974
Peruskoordinaatit: x = 7111 22   y = 440 38   z = n. 139
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 18,5 km itään

Kylä: Sumsa
Alue: –
Tila: Teponniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0406-0012-0018
Maanomistaja/osoite: Hakkarainen, Jukka Veli Heikki, Kaakkuritie 30, 97900
Posio; Hakkarainen, Pekka Veli Erkki, Törmätie 13,
88600 Sotkamo.

Aikaisemmat tiedot: –
Aikaisemmat löydöt: –
Inventointilöydöt: Kvartsi-iskoksia
Valokuvat: 3424:

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Kiimasjärven itäpäässä Kurikkalahden etelärannalla Teponniemessä. Kohteen länsipuoliseen lahdekkeeseen laskee puomainen Teponjoki. Kohde sijaitsee niemen kärjessä. Maasto niemen kärjessä on tasaista, muualla niemessä ranta nousee melko jyrkästi. Ranta on lähinnä kivikkoisen, niemen kärjessä osittain myös hiekkaa. Löydöt tulivat rantaan rakennetun laiturin molemmilta puolilta, n. 10 m:ä rannasta on myös rantsauna. Alue löytöpaikan kohdalla on männikkökangasta. Niemen kärjen peittää suureksi osaksi tiheä kaislikko.

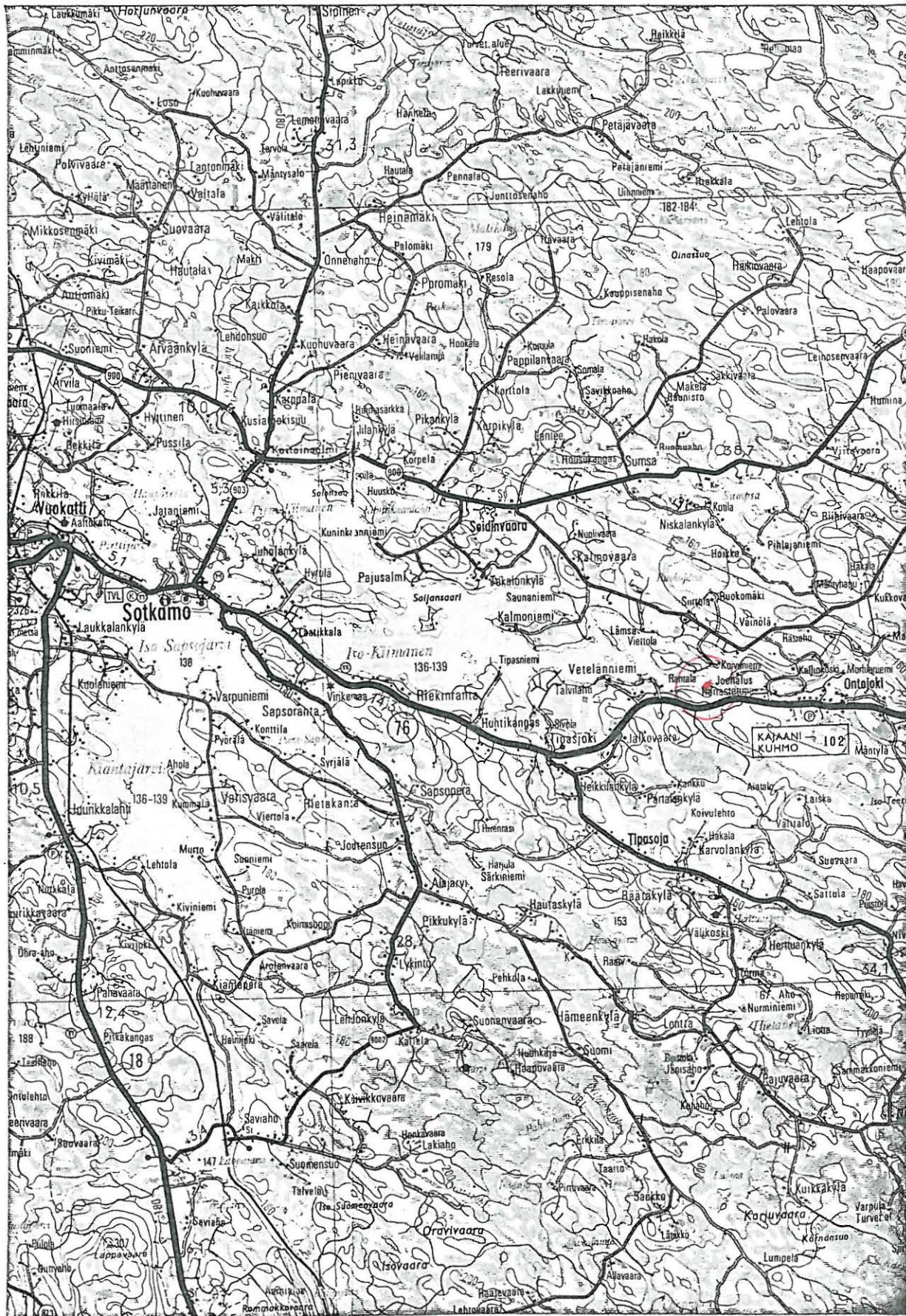
Kohteen kuvaus:

Kvartseja löytyi rantavedestä laiturin molemmin puolin, kaislikko peitti niemen kärjen niin sankkana, että siltä osin oli mahdoton havaita merkkejä asuinpaikasta.

Lisäyksiä:

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Sumsa Tepomjokisuu

Kohde: Pyyntikuoppa
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 4411 04 TIPASOJA, v. 1974
Peruskoordinaatit: x = 7104 45   y = 437 48   z = n. 175
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 18,5 km itäkaakkoon.

Kylä: Tipasoja
Alue:
Tila: Tipasoja
Kiinteistötunnus: 0765-0407-0128-0035
Maanomistaja/osoite: Yhtyneet Paperitehtaat Oy, PL 186, 87101 Kajaani

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt:
Valokuvat:

Sijainti ja maaston kuvaus:

Pyyntikuoppa sijaitsee Tipasojan kylän Rätäjärven Kotalahden länsipuolella, n. 400 m:ä rannasta. Kuoppa sijaitsee metsäautotiestä n. 30 metriä itään kahden harjanteen välisessä notkelmassa. Kohteen pohjoispuolelta kulkee valaistu kuntopolku. Metsäautoteitten risteyksestä matkaa kuopalle n. 70 m:ä.

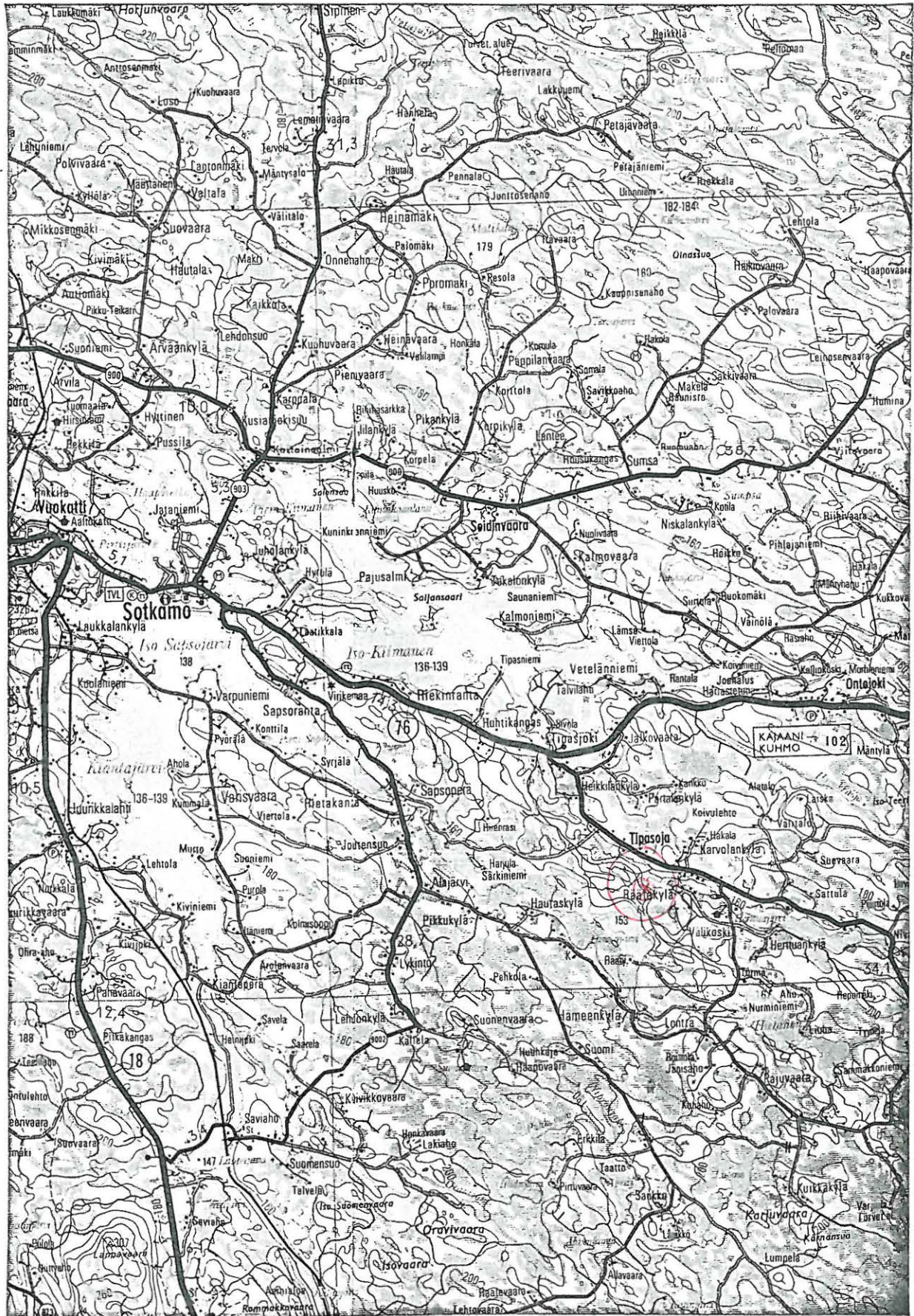
Kohteen kuvaus:

Kuoppia on vain yksi. Kuopan syvyys on n. 1 m ja halkaisija n. 3 m. Muodoltaan pyöreä.

Lisäyksiä: Muita pyyntikuoppia ei muutaman sadan metrin säteellä etsiskelyistä huolimatta havaittu.

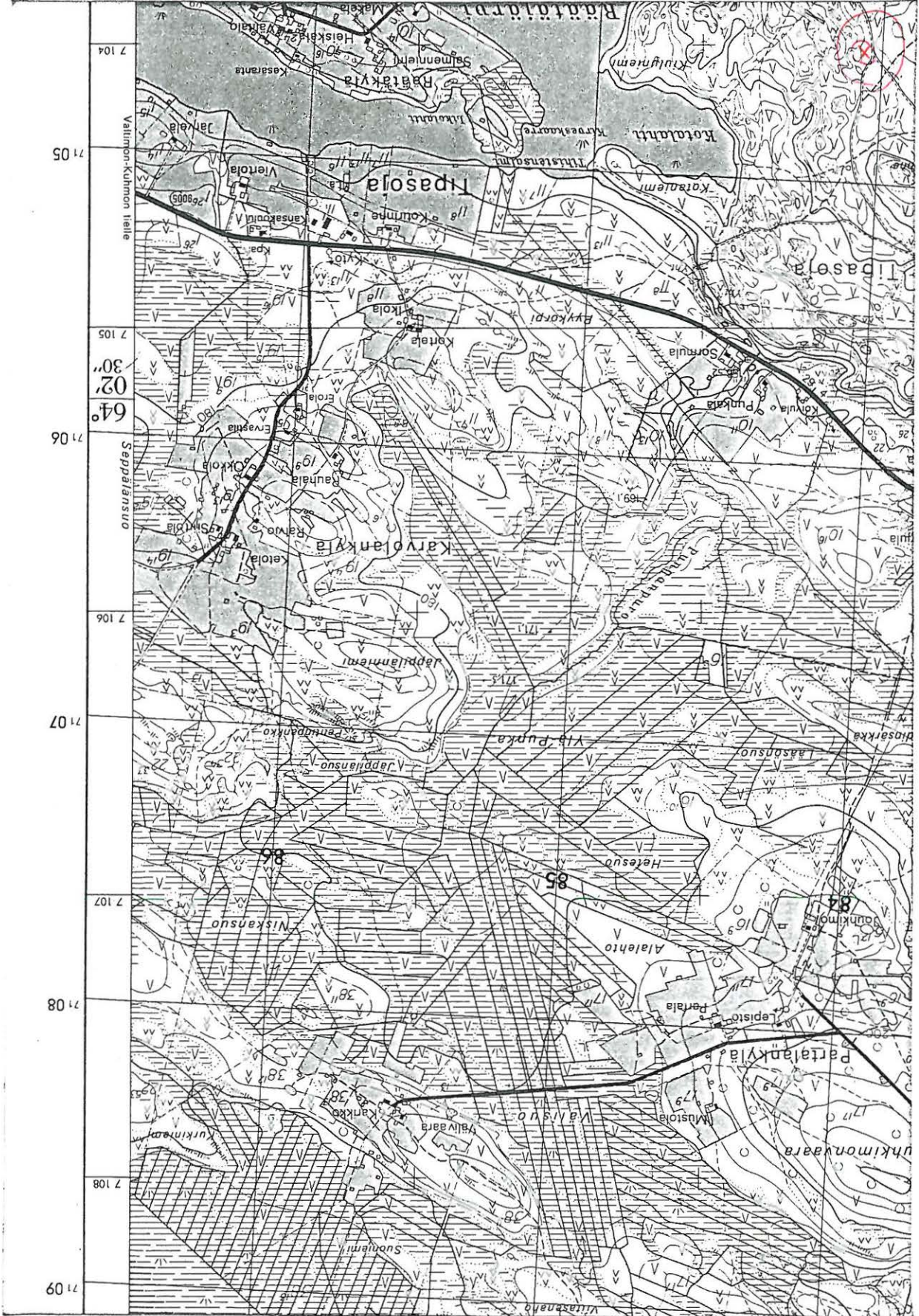

Tiekarttaote (GT-11) Sotkamo Tipasoja Vitorinne

Peruskarttaote Sotkamo Tipasola Vitorinne
PK 4411 04 TIPASOLA

Kohde: Kvartsilouhos
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 03 REHJA
Peruskoordinaatit: $x = 7120\ 45$ $y = 549\ 95$ $z = n. 138$
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta 19,5 km länsiluoteeseen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Iso Tahkosaari
Tila: 8:10 Rönnynniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0008-0010
Maanomistaja/osoite: Rimpiläinen, Heikki Juhani A 605 Rimpilänniemi,
88999 Kajaani

Aikaisemmat tiedot: –
Aikaisemmat löydöt: –
Inventointilöydöt: KM 27682, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:1-3

Sijainti ja maaston kuvaus:

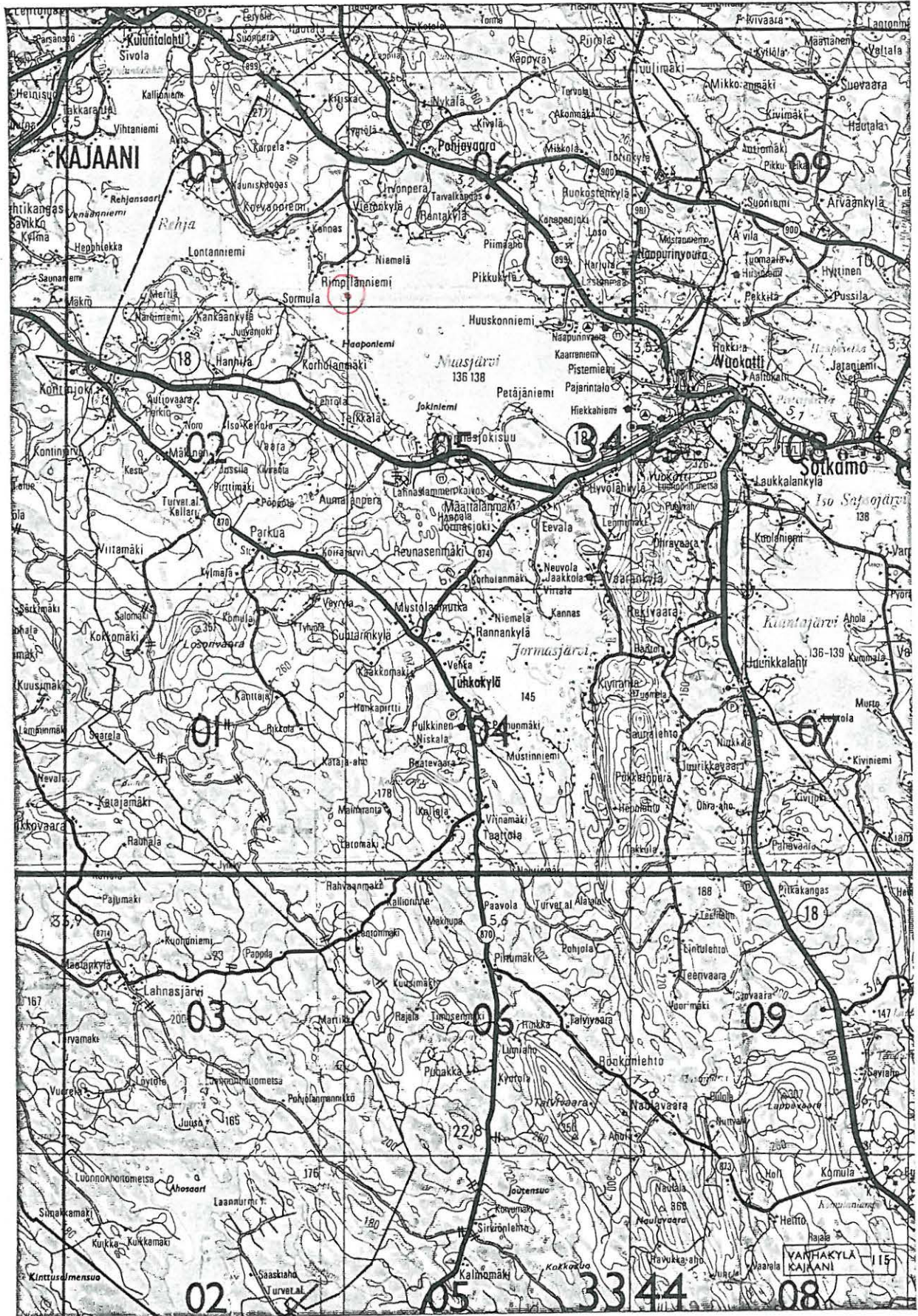
Kohde sijaitsee Nuasjärven Rimpilänsalmen suulla olevassa Iso Tahkosaari nimisessä saarella, sen pohjoisella rannalla. Kasvillisuus paikalla on mäntykangasta, ranta on hyvin kivikoinen ja kallioinen.

Kohteen kuvaus:

Kohde koostuu kahdesta n. 10 metrin päässä toisistaan sijaitsevasta kvartsisuonesta, joita on ilmeisesti louhittu raaka-ainetarpeisiin. Voi olla myös mahdollista, että osa kvartseista on jään aiheuttaman eroosion irrottamaa. Isompien kvartsilohkareiden joukossa oli myös pientä kvartsimateriaalia, joista en pystynyt tunnistamaan kuin iskoksia. Kvartsit olivat molemmissa kohden levinneet muutaman neliömetrin kokoiselle alueelle.

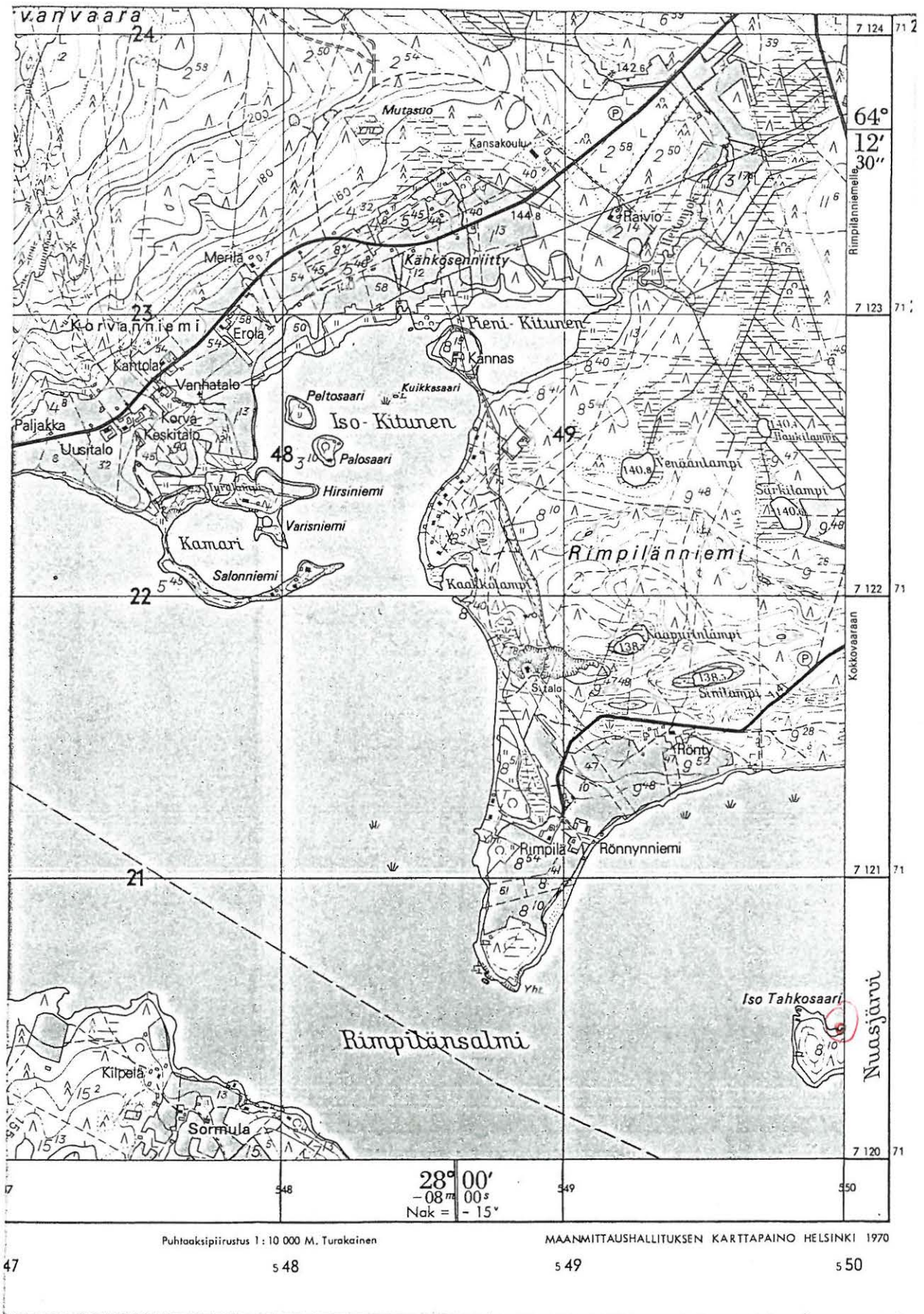
Lisäyksiä: Myös saaren pohjoisimmassa kärjessä sijaitsevan saunarakennuksen kohdalla oli samantapainen kvartsisuoni, paikalla ei kuitenkaan ollut läheskään yhtä paljon kvartsia kuin em. paikoilla. Mikäli vain mahdollista olisi syytä paikalla käydä kvartsiasiantuntijan kanssa, jotta kvartsilouhos voidaan varmasti tunnistaa muinaisjäännökseksi. On vielä syytä mainita, että saaren eteläosassa sijaitsee kivikautinen asuinpaikka (inv. luett. kohde 9).

Iso-Tahkosaari N

7
548
28° 00' - 08' 00" s
Nak = - 15°
549
550

Puhtaaksiپییرustus 1 : 10 000 M. Turakainen

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1970

Sotkamo 9

Sotkamo
Nuasjärvi
Iso Tahkosaari S

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 REHJA
Peruskoordinaatit: x = 7120 30   y = 549 95   z = n.138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta 19,5 km länsiluoteeseen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Iso Tahkosaari
Tila: 8:10 Rönnynniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0008-0010
Maanomistaja/osoite: Rimpiläinen, Heikki Juhani, A 605 Rimpilänniemi
88999 Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27683, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:4

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven Rimpilänsalmen suulla olevassa Iso Tahkosaari nimisessä saarella, sen eteläisellä rannalla. Kasvillisuus paikalla on tasaista mäntykangasta, ranta on hyvin kivikkoinen ja kalliainen.

Kohteen kuvaus:

Rantakivikosta n. 30 metrin matkalta löytyi melko huonokuntoista kvartsia. Parista koepistosta rantatörmään ei tullut löytöjä, tosin maaperä oli kivikkoisuutensa takia hyvin hankalaa kaivettavaa.

Lisäyksiä:

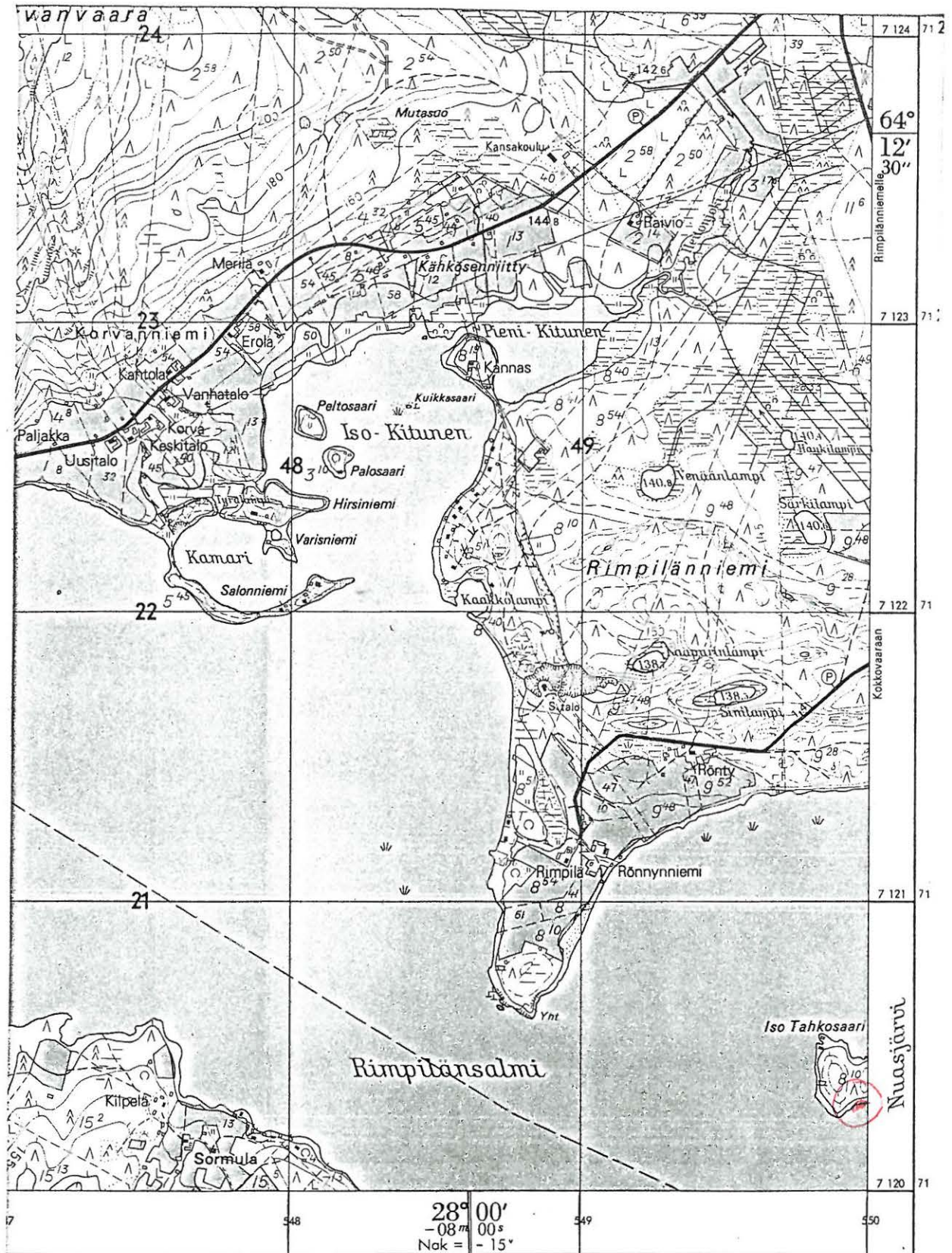

GT-karttaote
Iso-Tahkosaari S

PK-ote 3433 03 REHJA
 Iso-Tahkosaari S

Puhtoaksipiirustus 1:10 000 M. Turakainen

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1970

Sotkamo 10

Sotkamo
Nuasjärvi
Pieni Tahkonen SW

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 06 POHJAVAARA
Peruskoordinaatit: x = 7120 25   y = 550 50   z = 138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 19 km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Pieni Tahkonen
Tila: 9:47 Kuosmala
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0009-0047
Maanomistaja/osoite: Rönty, Tuomo Pekka 605 Rimpilänniemi 88999
Kajaani

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27684, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:5

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärvessä olevan Pieni Tahkonen -nimisen saaren lounaiskärjessä. Ranta on kivikkoisen kuten kaikki Nuasjärven saarien rannat. Maasto on tasaista ja kasvaa pääasiassa mäntyä, seassa myös hieman lehtipuita.

Kohteen kuvaus:

Saaren lounaiskärjen rannoilta löytyi kvartsia useamman kymmenen metrin matkalta. Tasainen maasto antaa aiheen olettaa, että paikalla voi hyvinkin sijaita kivikautinen asuinpaikka. Koekuoppien tekoon ei ollut aikaa.

Lisäyksiä: Saaren koilliskärjessä sijaitsee myös kivikautinen asuinpaikka (inv. luett. n:o 11)

Sotkamo 11

Sotkamo
Nuasjärvi
Pieni Tahkonen NE

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: PK 3433 06 POHJAVAARA
Peruskoordinaatit: x = 7120 35 y = 550 60 z = n. 138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 19 km länsiluoteeseen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Pieni Tahkonen
Tila: 9:47 Kuosmala
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0009-0047
Maanomistaja/osoite: Rönty, Tuomo Pekka 605 Rimpilänniemi 88999
Kajaani

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27685, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717: 6

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärvessä olevan Pieni Tahkonen -nimisen saaren koilliskärjessä. Ranta on kivikkoinen kuten kaikki Nuasjärven saarien rannat. Maasto on tasaista ja kasvaa pääasiassa mäntyä, seassa myös hieman lehtipuita.

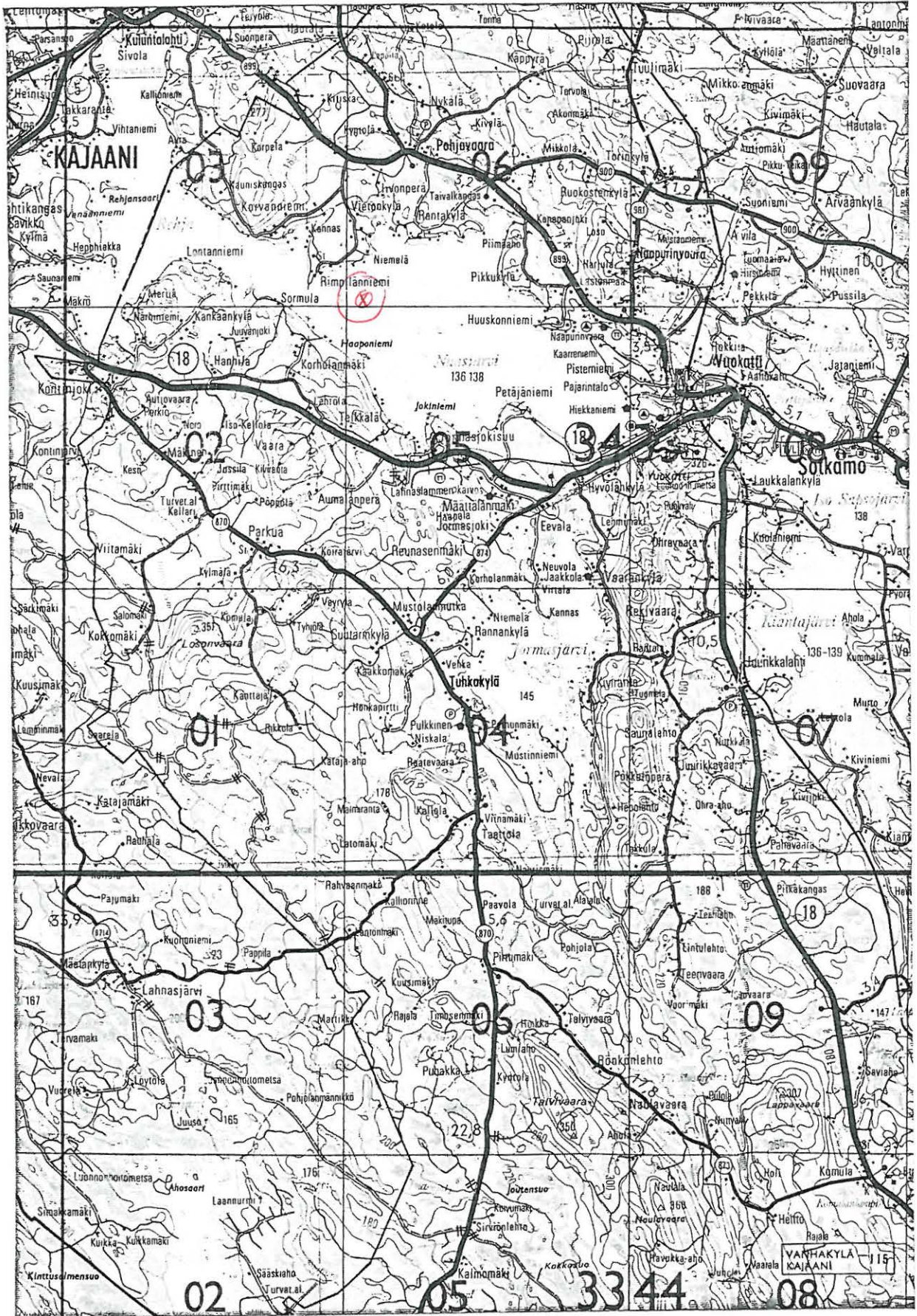
Kohteen kuvaus:

Rantakivikosta löytyi kvartseja parinkymmenen metrin matkalta. Rantatörmää paikalla ei ole lainkaan, joten paikka saattaa olla melko lailla vedenkuluttama.

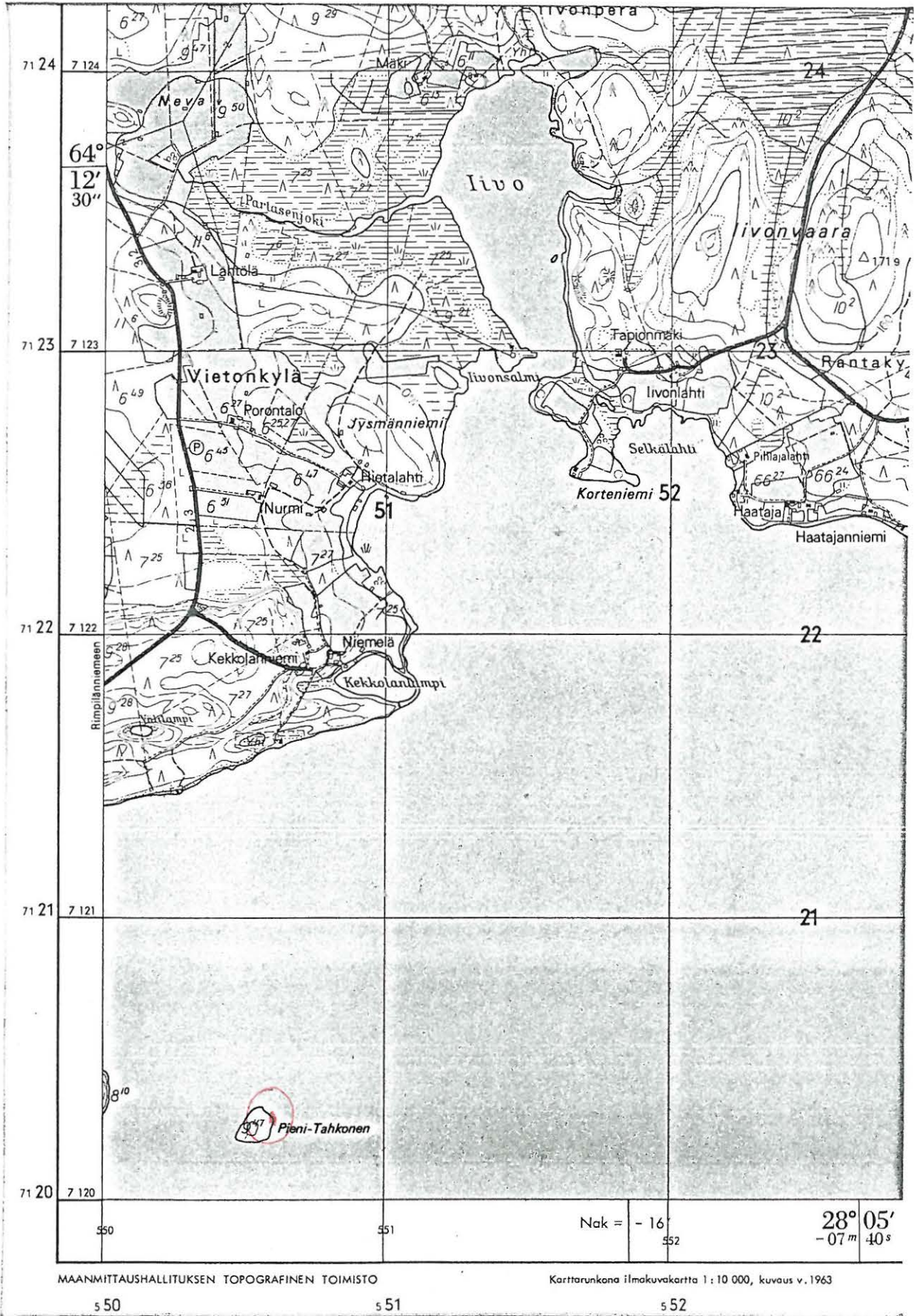
Lisäyksiä: Saaren lounaiskärjessä sijaitsee myös kivikautinen asuinpaikka (inv. luett. n:o 10).

GT-karttaote
Pieni Tahkonen NE

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI
Peruskoordinaatit: x = 7119 15   y = 552 55   z = n.138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 16,5, km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Pieni Selkäsaari
Tila: 8:64 Rimpilä
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0008-0064
Maanomistaja/osoite: Rimpiläinen, Väinö Juhani Rimpilänniemi 605 88999
Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27688, kvartsia
Valokuvat: -

Sijainti ja maaston kuvaus:

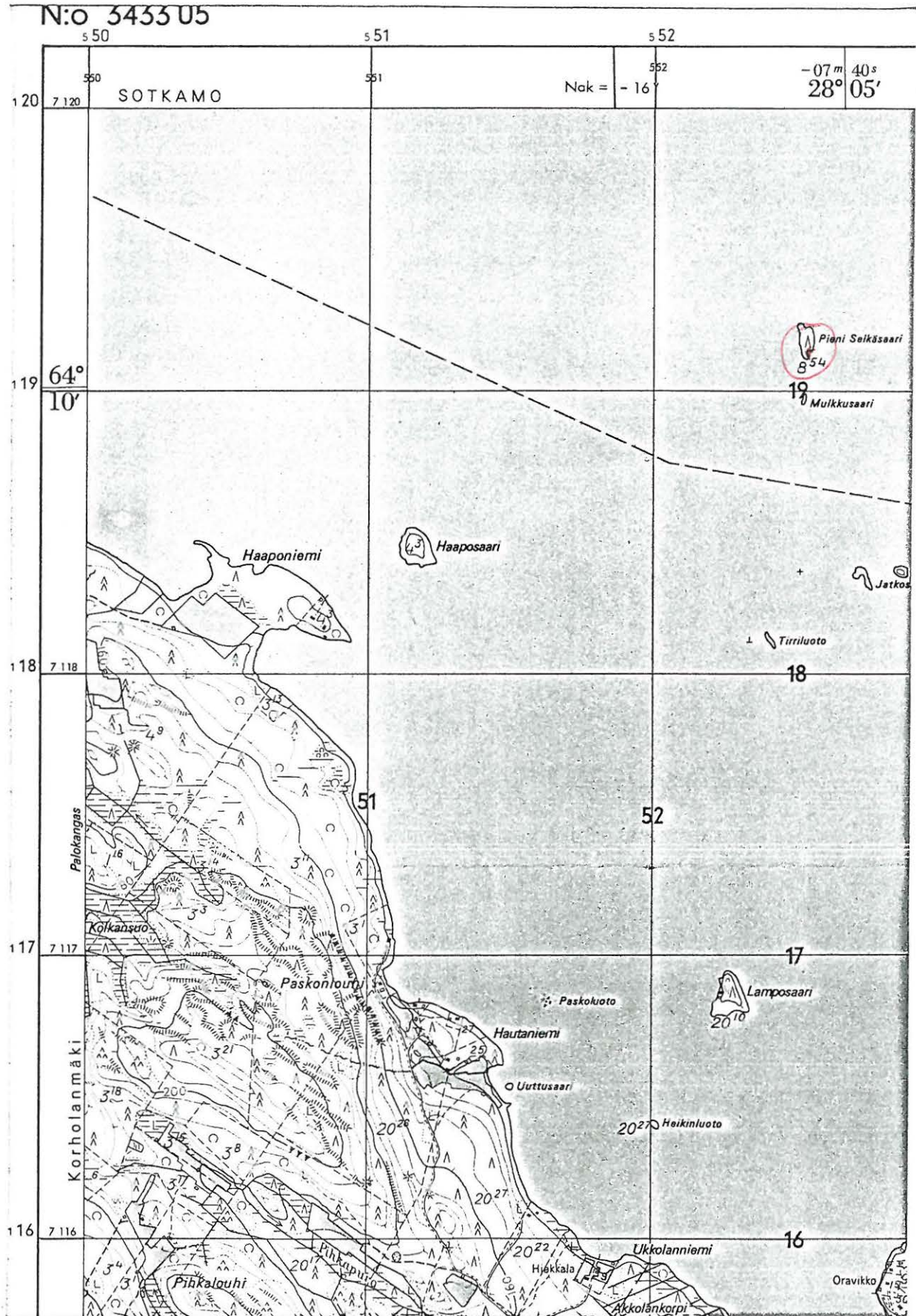
Kohde sijaitsee keskellä Nuasjärveä olevassa Selkäsaassa. Rannat ovat hyvin kiviset ja kallioiset. Maasto on tasaista, kasvillisuus koostuu pääasiassa mäntymetsästä.

Kohteen kuvaus:

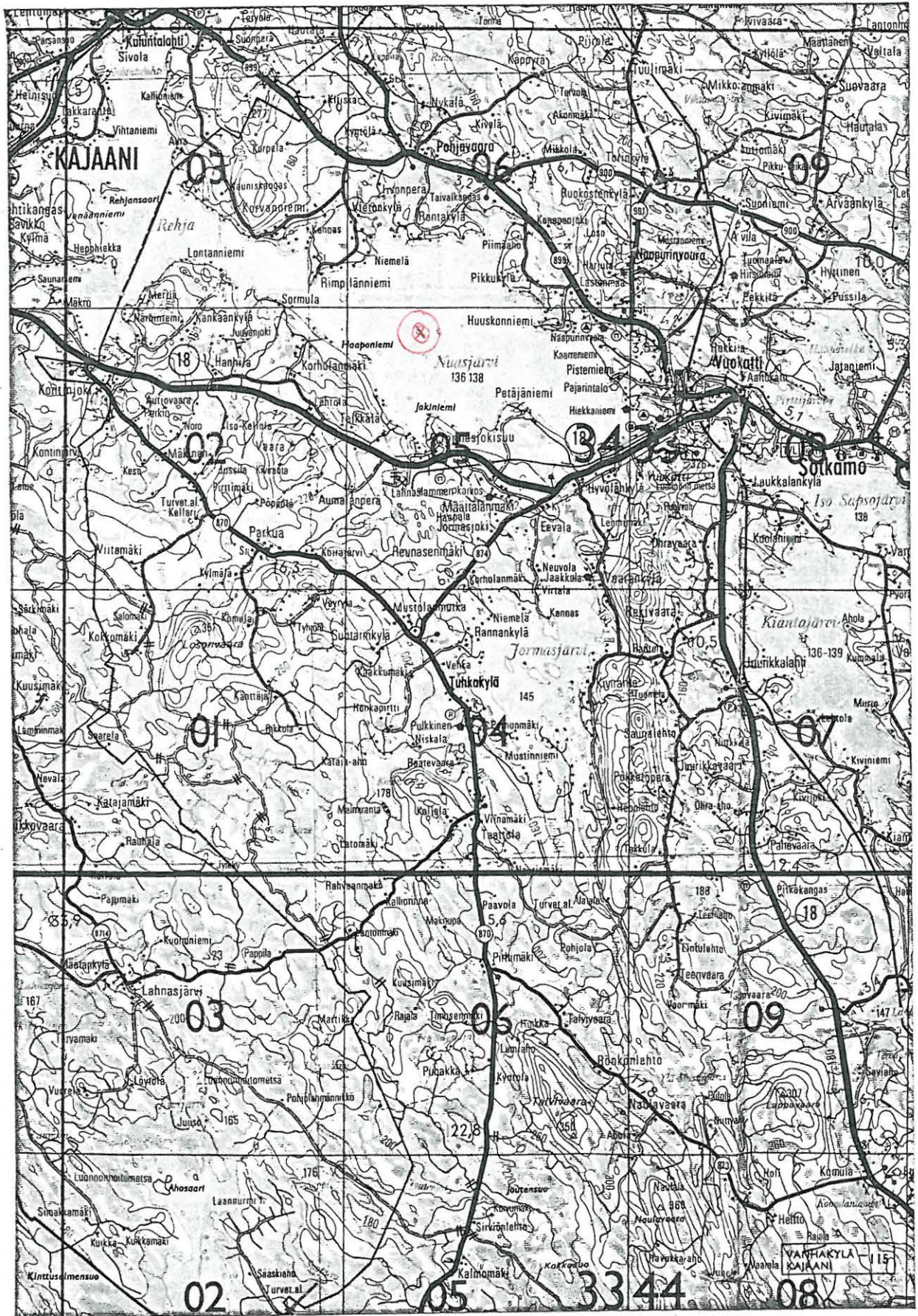
Saaren eteläkärjen itärannalla olevan pienen lahdelman rannalta löytyi kvartsia. Tällä kohtaa ranta on vähemmän kivikkoinen kuin muualla saassa, eteläkärjen länsipuoli on melkollailla kallioista. Muutamia kvartseja löytyi myös saaren pohjoiskärjessä olevan lahdelman sekä sen itäpuolella olevan niemekkeen rannalta. Vaikuttaisi kuitenkin että molemmat paikat liittyisivät samaan asuinpaikkakokonaisuuteen, koska maasto jatkuu tasaisena koko matkan n. 80 metrin matkan näiden paikkojen välillä. Ranta näiden löytöpaikkojen välillä on osaksi niin kivikkoista ja kallioista, sekä syvää, että löytöjen havaitseminen oli mahdotonta.

Lisäyksiä:

Sotkamo 13

Sotkamo
Nuasjärvi
Haaposaari NW

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI
Peruskoordinaatit: x = 7118 50   y = 551 15   z = n. 138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 18 km länteen.

Kylä: Korholanmäki
Alue: Haaposaari
Tila: 4:26 Haaponiemi
Kiinteistötunnus: 0765-0403-0004-0026
Maanomistaja/osoite: Nurmela, Risto Veikko Juhani: Kuikanhuuto 6 87250
Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27686, kvartsia
Valokuvat: -

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärvellä Haaposaaren luoteisrannalla. Maasto on melko matalaa ja tasaista. Kasvillisuus koostuu männyistä ja varvikosta, rannan tuntumassa kasvaa paikoin myös pensaikkoa. Ranta on kivikkoinen.

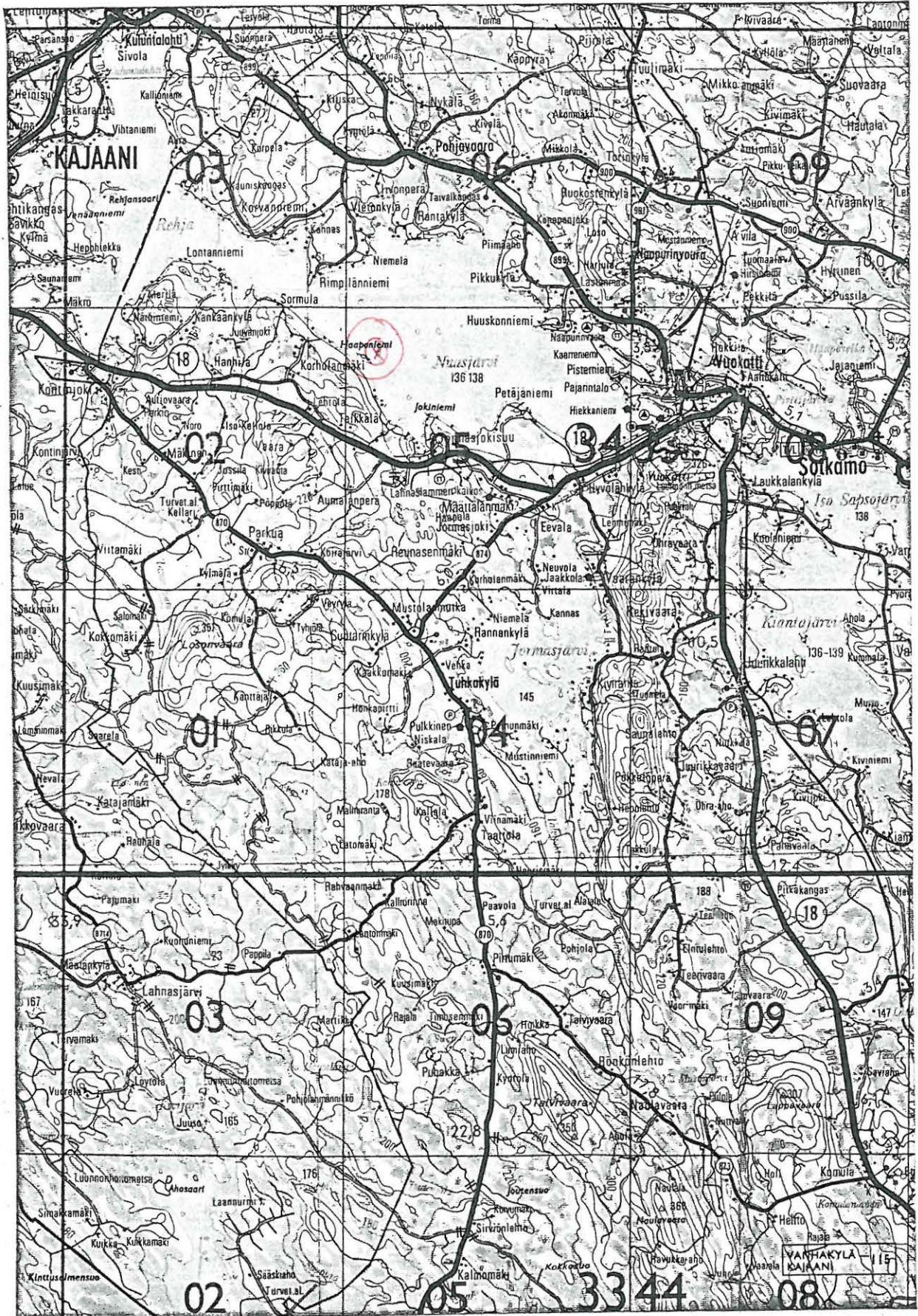
Kohteen kuvaus:

Rannalta löytyi muutamia iskoksia parinkymmenen metrin matkalta. Maastoltaan alue sopisi varsin hyvin kivikautiseksi asuinpaikaksi, täyttä varmuutta asiasta ei kuitenkaan ole. Muutamasta koepistosta ei tullut löytöjä.

Lisäyksiä: Saaren kaakkoispäässä on myös kivikautinen asuinpaikka.

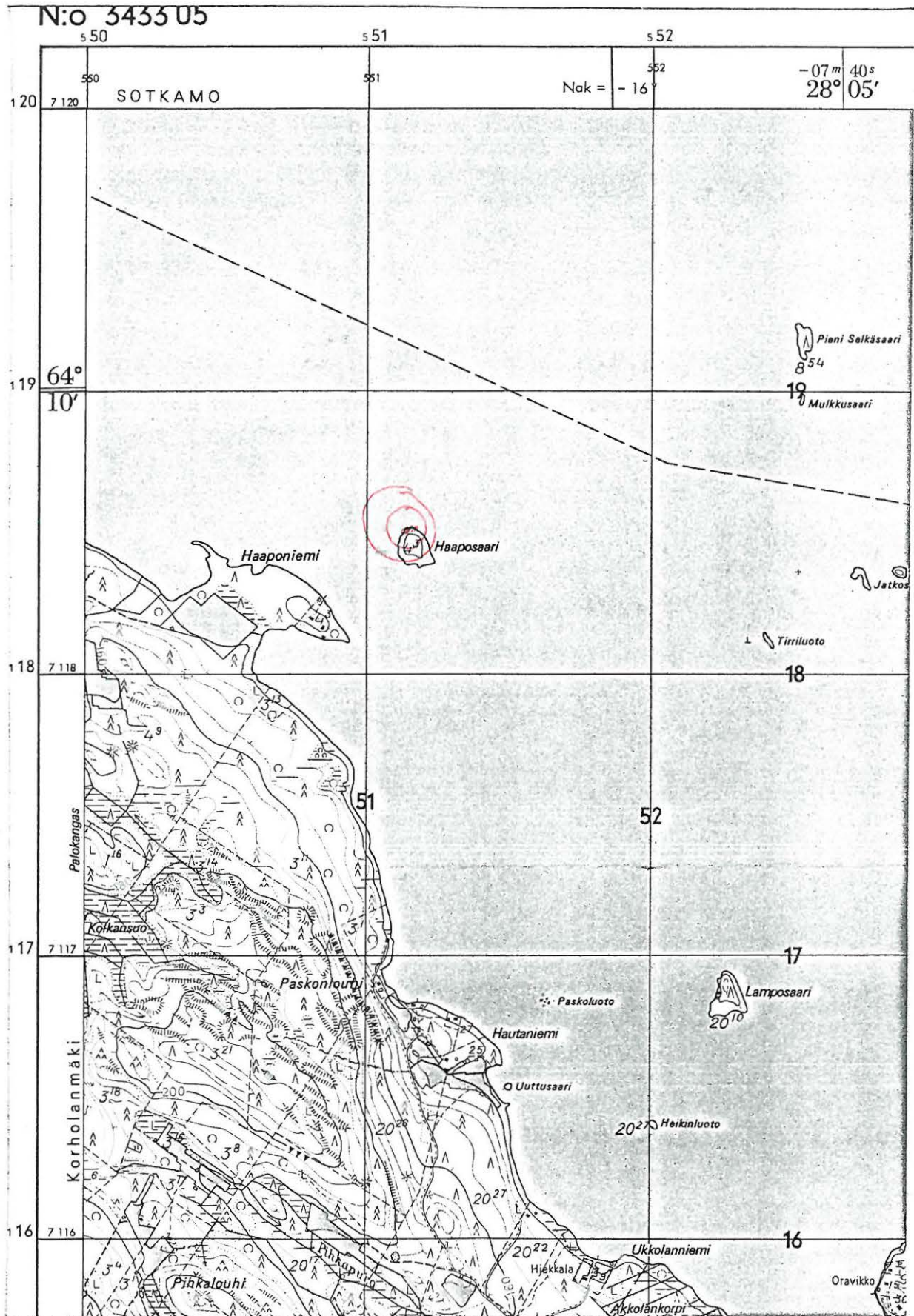
GT-karttaote Haaposaari NW

Peruskarttaote 3433 05 Nuasjärvi

Haaposaari SE NW

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI
Peruskoordinaatit: x = 7118 40   y = 515 25   z = n. 139-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 18 km länteen.

Kylä: Korholanmäki
Alue: Haaposaari
Tila: 4:26 Haaponiemi
Kiinteistötunnus: 0765-0403-0004-0026
Maanomistaja/osoite: Nurmela, Risto Veikko Juhani: Kuikanhuuto 6 87250
Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27687, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:7

Sijainti ja maaston kuvaus:

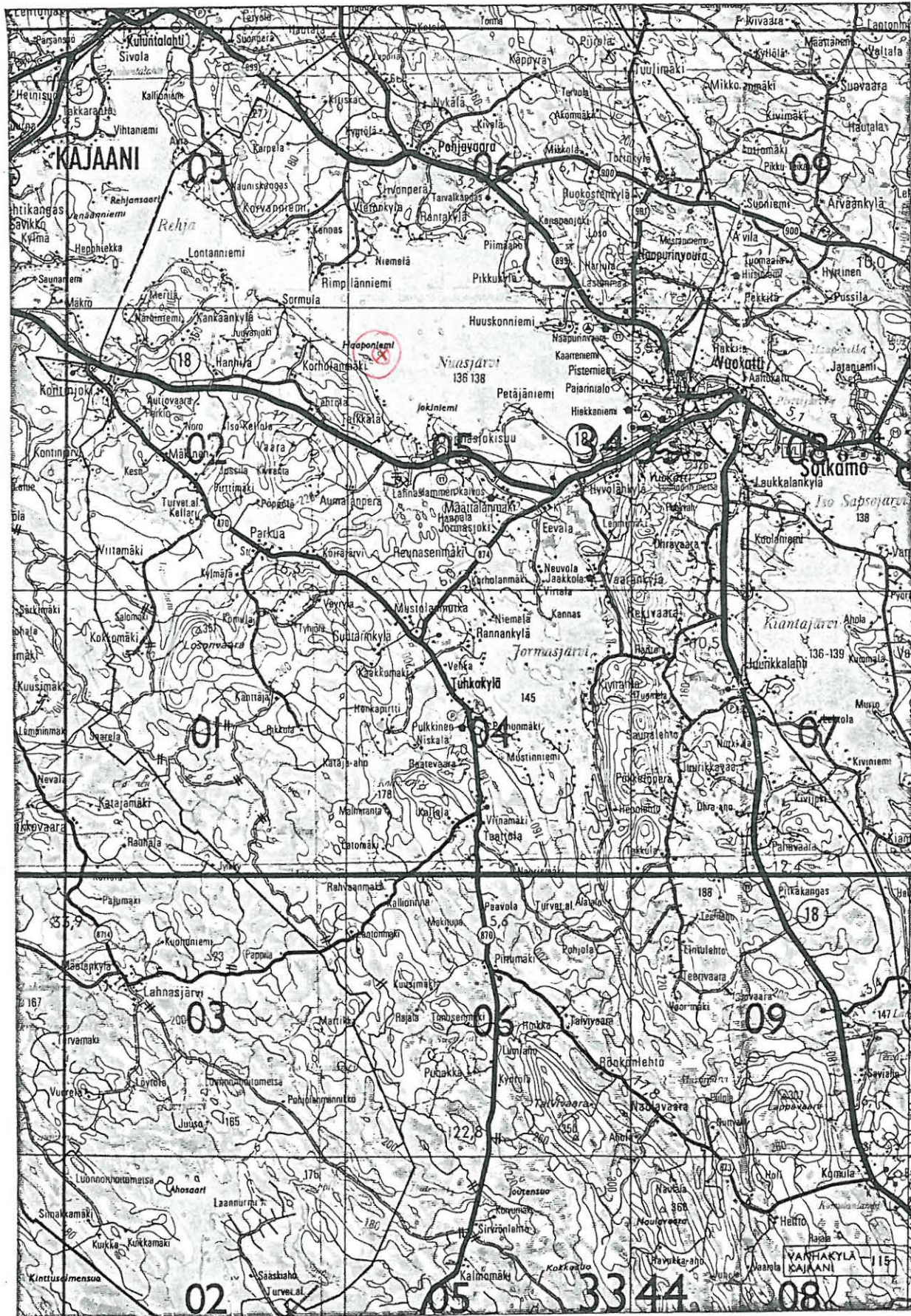
Kohde sijaitsee Nuasjärvellä Haaposaaren kaakkoisrannalla. Maasto on melko matalaa ja tasaista, paikoin hieman kosteaakin. Kasvillisuus koostuu männyistä ja varvikosta, rannan tuntumassa kasvaa paikoin myös pensaikkoa.

Kohteen kuvaus:

Rannalta löytyi kymmenkunta iskosta reilun kymmenen metrin matkalta. Paikka muistuttaa hyvin paljon Haaposaari NW kohdetta ja Pienen Tahkosen kohteita. Ranta on kivikkoinen, kvartsit löytyivät lähinnä siellä täällä olevilta soranmuodostamilta paikoilta, ei niinkään isojen kivikoiden seasta.

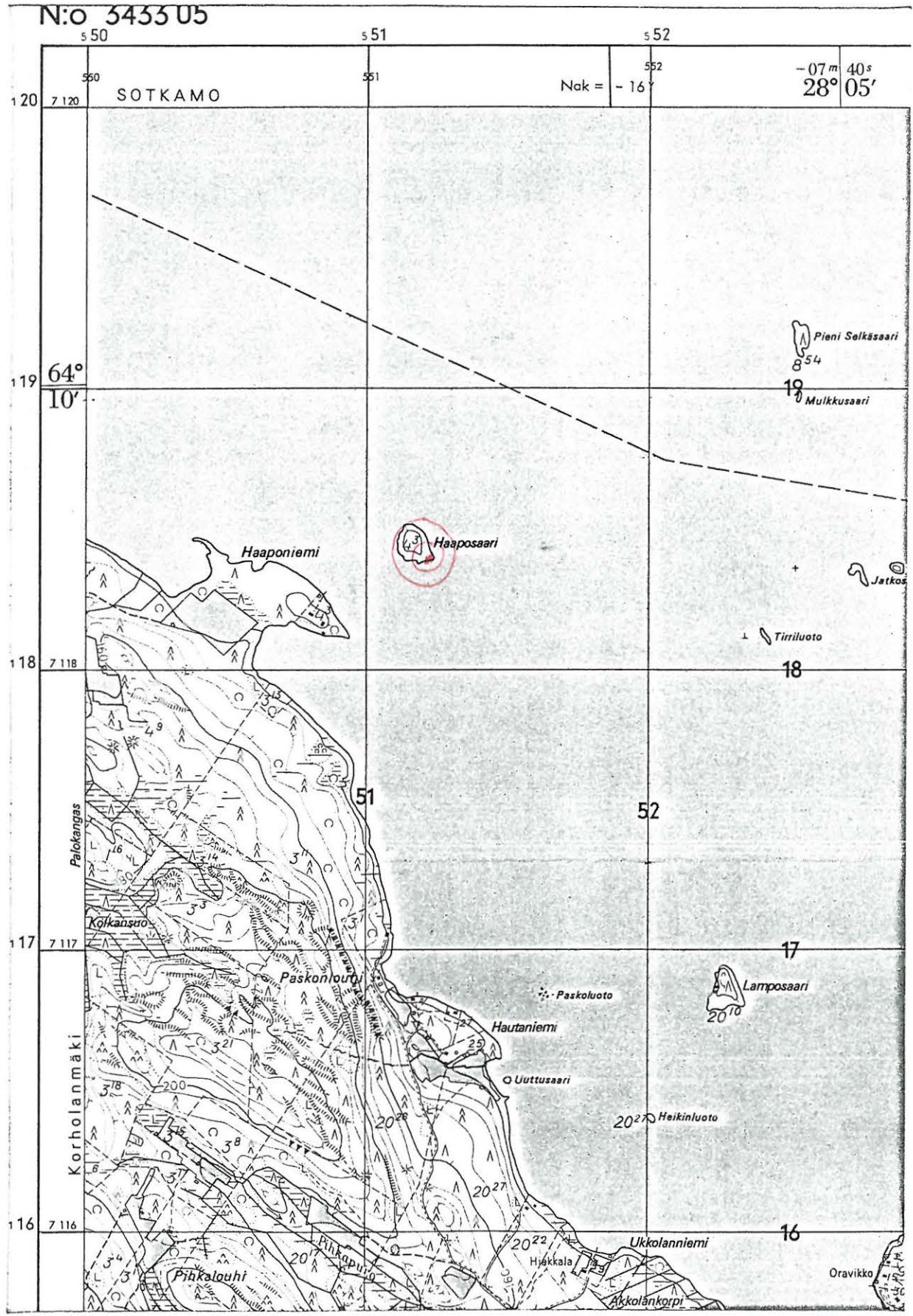
Lisäyksiä: Haaposaaren luoteispäässä on myös mahdollinen kivikautinen asuinpaikka.

GT-karttate Haaposaari SE

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 06 POHJAVAARA
Peruskoordinaatit: $x = 7122\ 02-06$ $y = 552\ 94-6$ $z = n.138-9$
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 17 km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Lehtosaari
Tila: 66:41 Haatajanniemi
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0066-0041
Maanomistaja/osoite: Korhonen, Veikko Johannes: Haatajanniemi 88940
Pohjavaara.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27689
Valokuvat: KaiM 3717:9

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee lähellä Nuasjärven pohjoisrantaan olevan Lehtosaaren luoteispäässä. Kasvillisuus saarella on pääosin männikköä, mutta rantojen lähellä myös lehtimetsää. Saaren luoteiskärki on paikoin hyvin kosteaa, inventointiaikana veden pinta oli matalalla ja vesijättöä oli parikymmentä metriä. Ranta oli paikoin kivikkoisen saaren sivuilla, mutta luoteiskärjessä oli myös hiekkarantaa.

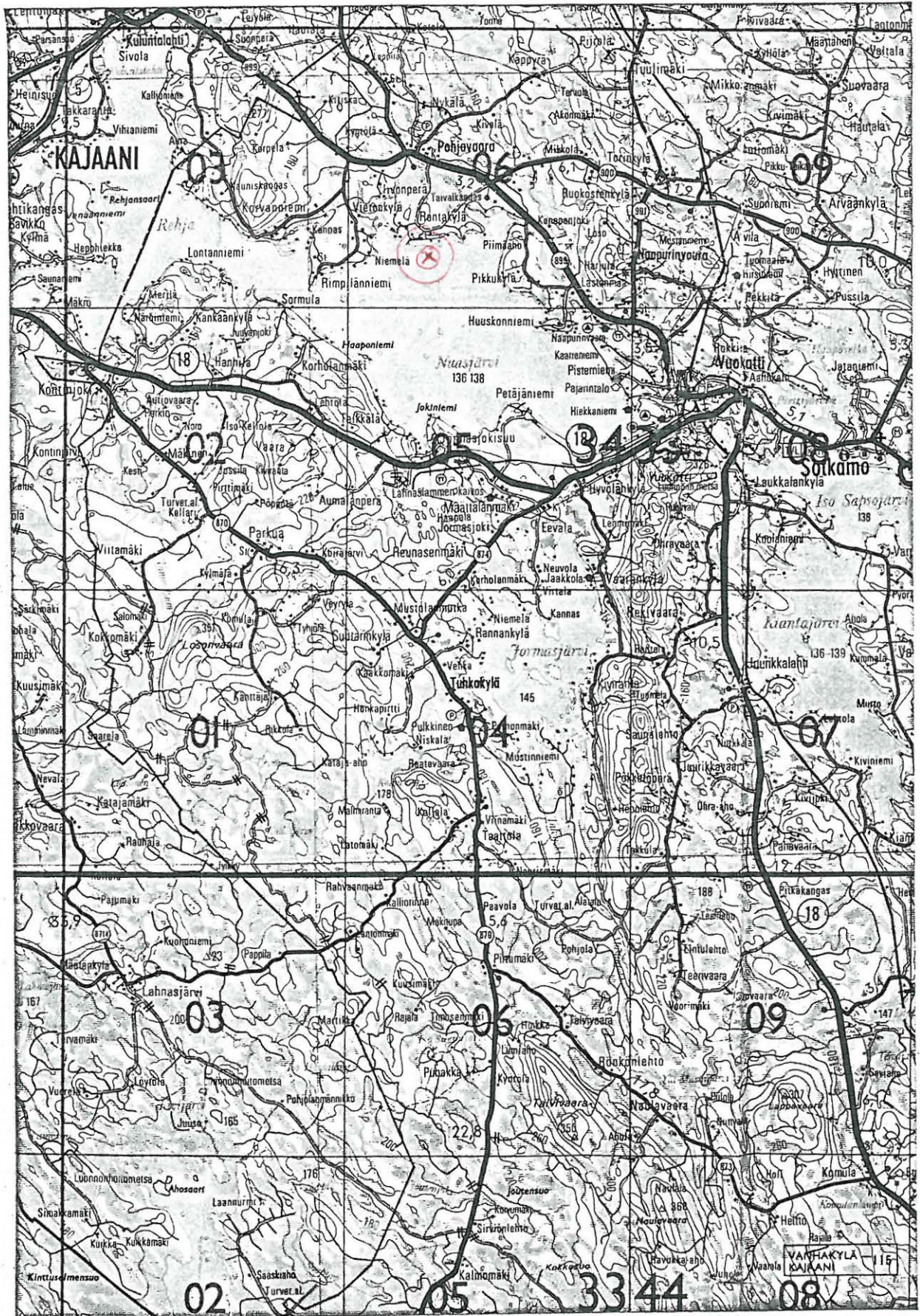
Kohteen kuvaus:

Kohteesta tuli löytöinä kvartsi-iskoksia ja -ydin. Löydöt tulivat vesijätöltä saaren luoteiskärjestä ja sen molemmilta puolilta ehkä noin sadan metrin matkalta. Tarkkaa käsitystä asuinpaikan sijainnista oli mahdoton saada.

Lisäyksiä:

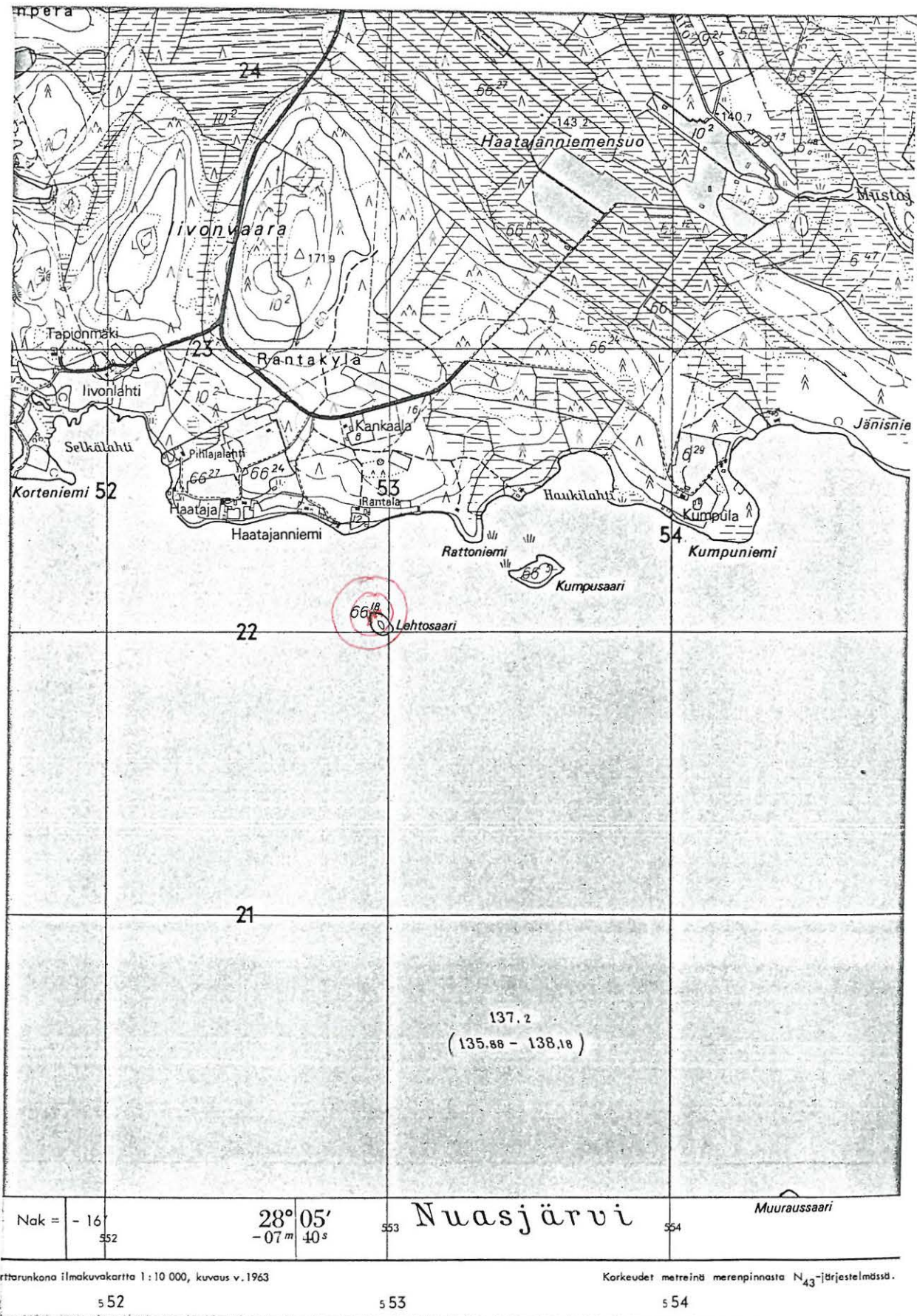

GT-karttaote Lehtosaari

Lehtosaari

Nak = - 16' 552

28° 05' -07 m 40 s

553 Nuasjärvi 554

Muuraussaari

Sotkamo 16

Sotkamo
Nuasjärvi
Kumpusaari 2

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3422³³ 06 POHJAVAARA
Peruskoordinaatit: x = 7122 20 y = 553 45 z = n. 138-9
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 17 km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Kumpusaari
Tila: 66:39 Kumpusaari
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0066-0039
Maanomistaja/osoite: Korhonen, Veikko Johannes: Haatajanniemi 88940
Pohjavaara.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27690
Valokuvat: KaiM 3717:9

Sijainti ja maaston kuvaus:

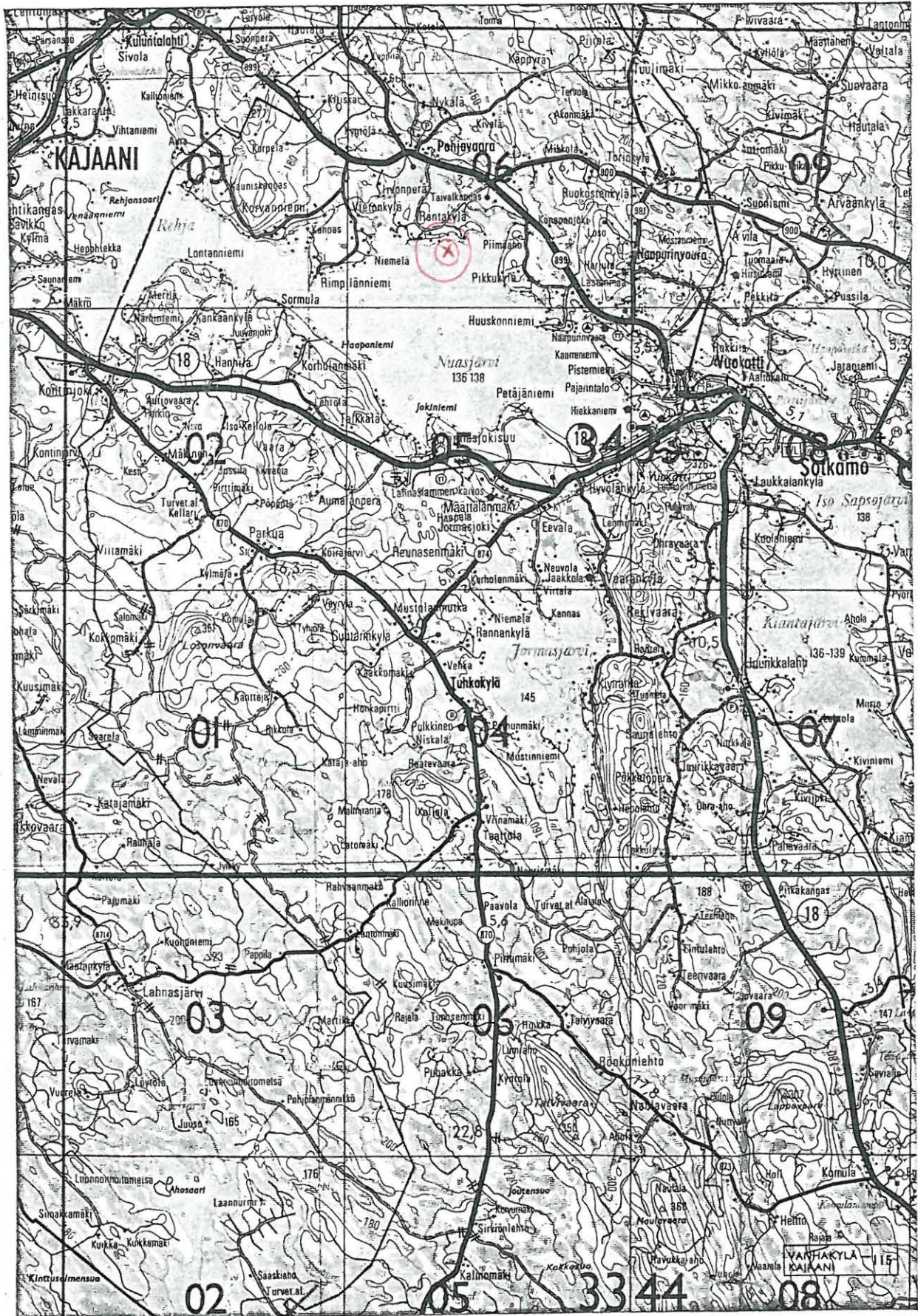
Kohde sijaitsee lähellä Nuasjärven pohjoisrantaa olevan Kumpusaaren pohjoislaidalla. Kasvillisuus koostuu mäntymetsästä saaren sisäosassa, lähempänä rantaa se muuttuu sekametsäksi. Matala ranta on kivikon ja soranskaista.

Kohteen kuvaus:

Kvartseja (joista osa hieman epämääräisiä) löytyi lähes koko pohjoisrannan pituudelta melko harvakseltaan. Mahdollisen asuinpaikan sijainnista ei saatu varmuutta, koepistoista ei tullut löytöjä.

Lisäyksiä: Kumpusaari 2 nimitys on tarkoitettu erottamaan Nuasjärven Kumpusaari Sapsojärven Kumpusaaresta, missä myös sijaitsee mahd. kivikautinen asuinpaikka.

Kohde: Historiallisen ajan? röykkiö
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 05 NUASJÄRVI / 343306 POHJAVUONO
Peruskoordinaatit: x = 7120 00 y = 554 42 z = N. 140
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 15 km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Muuraussaari
Tila: 878:87. Tilojen 28:1–5 yhteinen kalastushamina. (28:1 Kärenniemi; 28:2 Lahtela; 28:3 Siirtola; 28:4 Hannus; 28:5 Halla-aho)
Kiinteistötunnus: 0765–0405–0878–0087
Maanomistaja/osoite: Yhteinen alue, kalastuhamina.

Aikaisemmat tiedot: –
Aikaisemmat löydöt: –
Inventointilöydöt: –
Valokuvat: KaiM 3717:10–11

Sijainti ja maaston kuvaus:

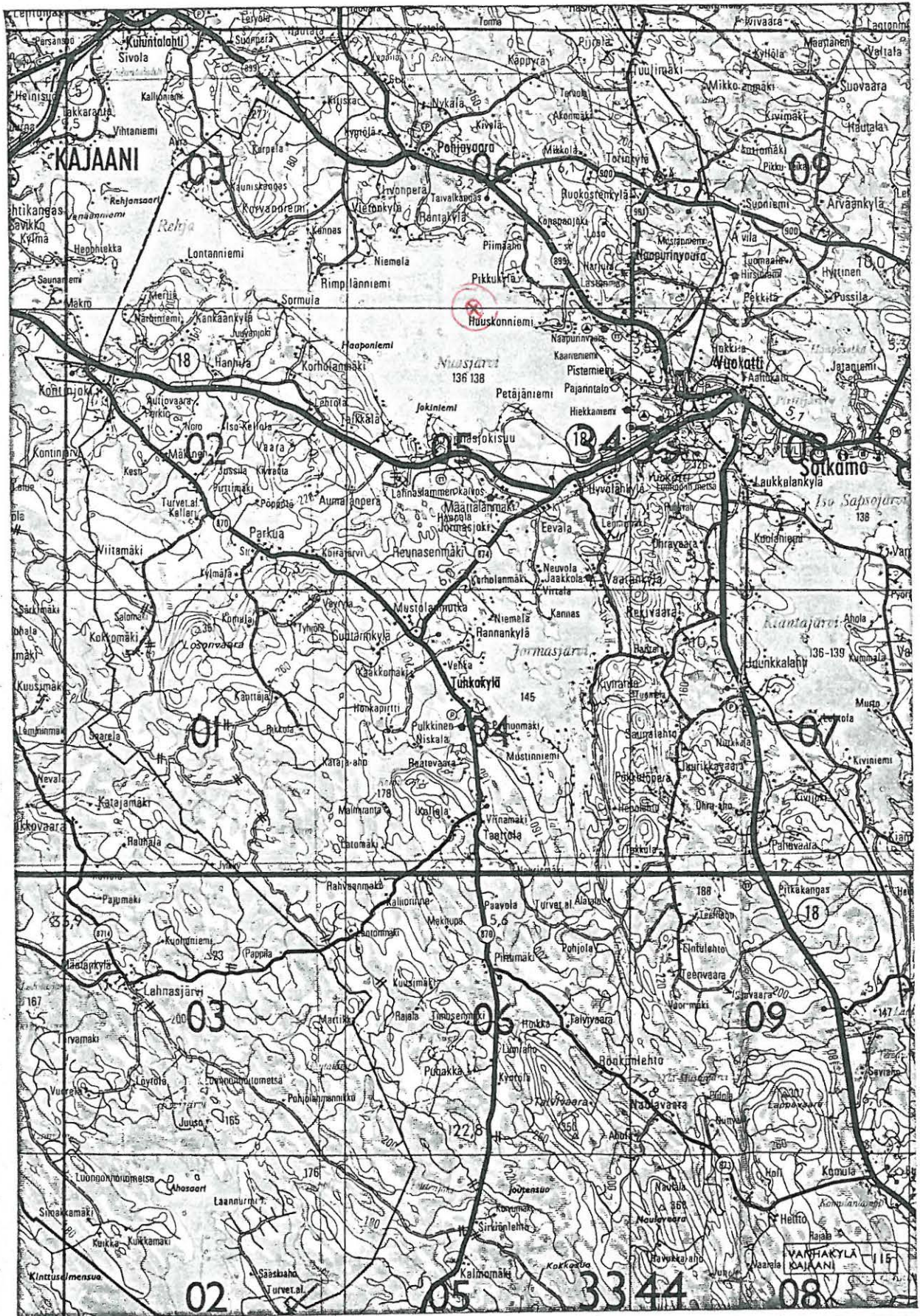
Saari sijaitsee melko keskellä Nuasjärveä. Kohteena oleva röykkiö on saaren pohjoislaidalla. Saari on topografialtaan muista Nuasjärven saarista poikkeava. Saaren ranta on pääosin hyvin jyrkkää kivivallia, joka koostuu noin koripallon kokoisista mukulakivistä ja lohkarista. Parinkymmenen metrin levyisen rantaterassin jälkeen maasto kohoaa koko saarta halkovaksi kapeahkoksi harjanteeksi. Vesijättöalue muodostui sorasta ja hiekasta vaikka rantatörmä olikin em. kivikkoa. Saaren kasvillisuus oli pääasiassa mäntyä, lähellä rantaa myös lehtipuuta.

Kohteen kuvaus:

Kohteena oleva röykkiö on saaren pohjoiskärjessä, noin 10m rannasta, jyrkän rinteiden alaosassa. Röykkiö on kasattu samanlaisista kivenmurikoista, jollaisista rantatörmäkin muodostuu. Röykkiö reunoja on vaikea hahmottaa, mutta arviolta se on noin 5 metriä pitkä ja kolmisen metriä leveä. Korkeus on noin puolen metrin luokkaa. Vaikka koko ranta on vastaavanlaista kivikkoa, erottui röykkiö kuitenkin niin selvästi, että sitä voidaan pitää ihmisen kasaamana.

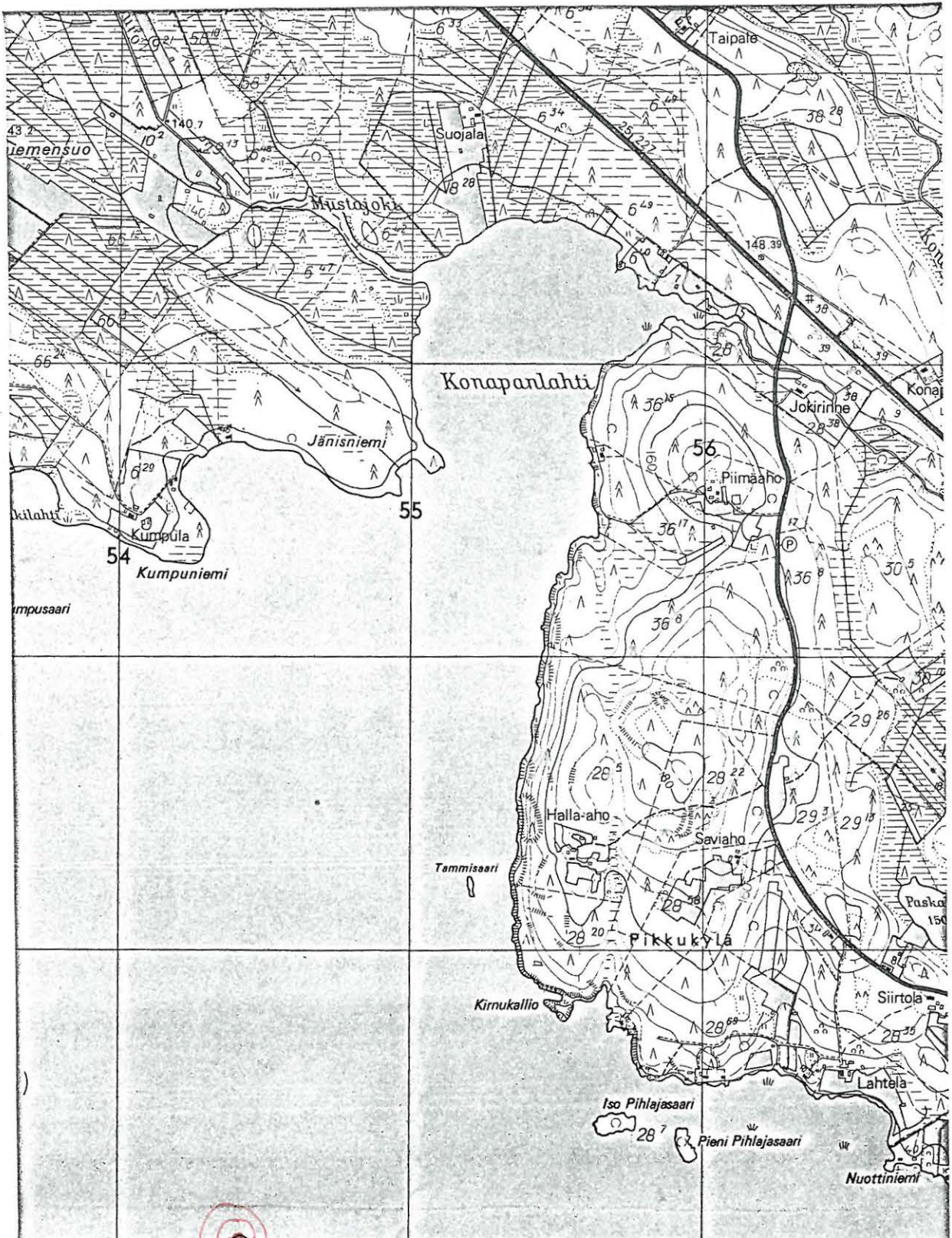
Lisäyksiä: Muuraussaaren liittyy taru, jonka mukaan kruunun veronkantajana 1700-luvun alussa toiminut Simo Affleck (Simo Hurta) olisi murannut ihmisiä elävältä saarella olevaan raunioon.

Muuraussaari

vi 554 **Muuraussaari** Nsk = -17' 555 556 28° 10' -07' 20"

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 06 POHJAVAARA
Peruskoordinaatit: x = 7120 40 y = 555 76 z = N. 138
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 14 km luoteeseen

Kylä: Nuasjärvi
Alue: Iso Pihlajasaari
Tila: 28:108 Iso Pihlajasaari
Kiinteistötunnus: 0765-0405-0028-0108
Maanomistaja/osoite:

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27691
Valokuvat: 1/2 Piirainen-Marsh, Arja Irmeli; 1/2 Marsh, Sonia Maria Audrey:
Sippulantie 28B 2, 40520 Jyväskylä.

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven pohjoisrannasta n. 200 metrin päässä olevassa Isossa Pihlajasaarella, sen itäpäässä. Saari on melko matala ja kostea, kasvaa lähinnä lehtimetsää, saaren itäosassa on kuitenkin melko tiheätä pientä kuusikkoa. Ranta on hyvin kivikkoinen ja paikoin sorainen. Maaperä on moreenin sekaista hiesua.

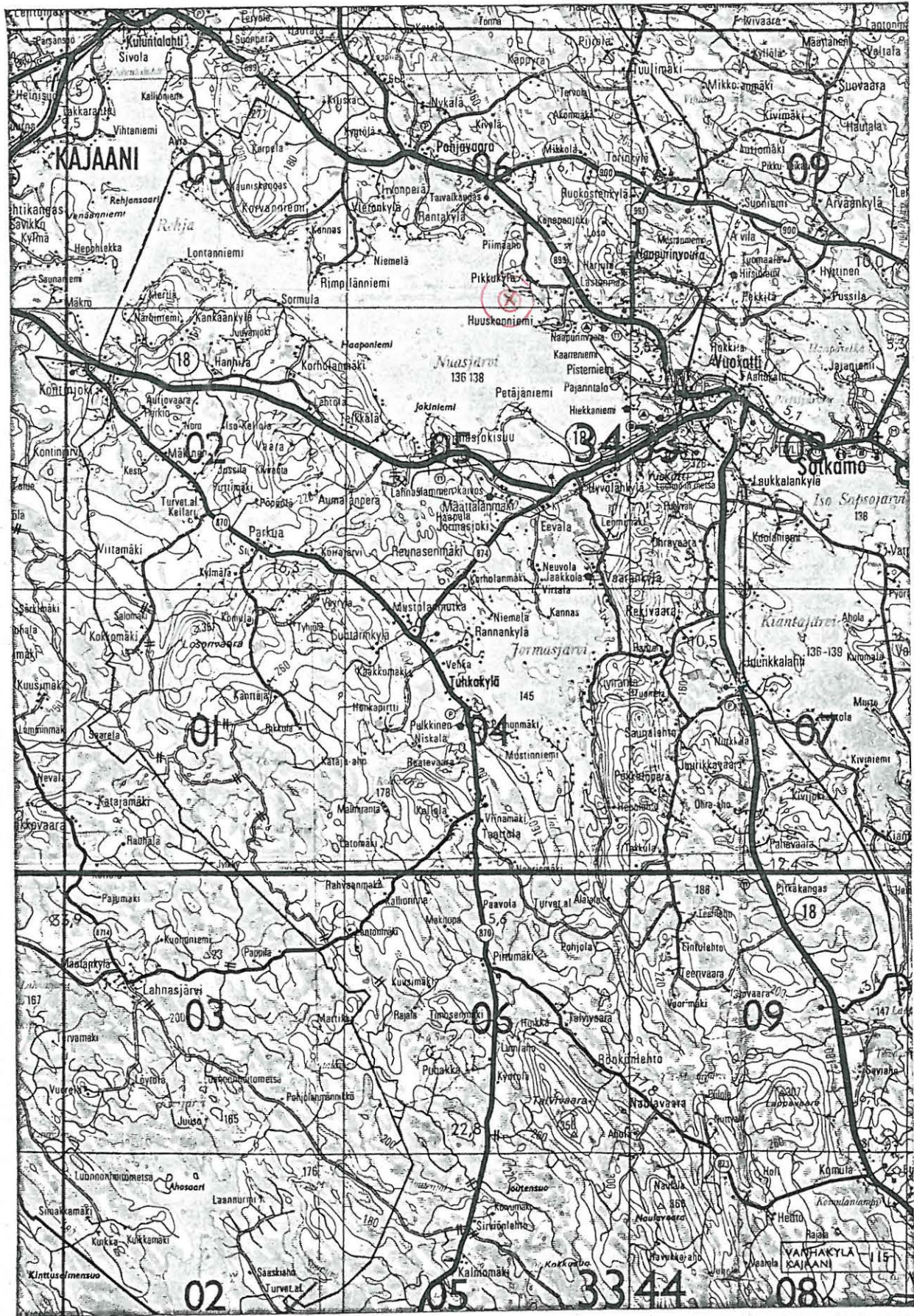
Kohteen kuvaus:

Saaren itäpäästä n. 40 metrin matkalta löytyi huonolaatuista kvartssia sieltä täältä vesijätöltä. Saaren länsipäähän oli rakenteilla mökki ja sen lähistölle oli kaivettu pitkähkö oja, ojan reunoilta ei kuitenkaan löytynyt mitään. Saaren itäpäähän tehdyistä koepistoista ei myöskään tullut löytöjä, joten asuinpaikka jäi varmuudella toteamatta. Osa rannalta löytyneistä kvartseista vaikutta kuitenkin iskoksilta ja ytimiltä, joten kohde on mukana luettelossa.

Lisäyksiä:

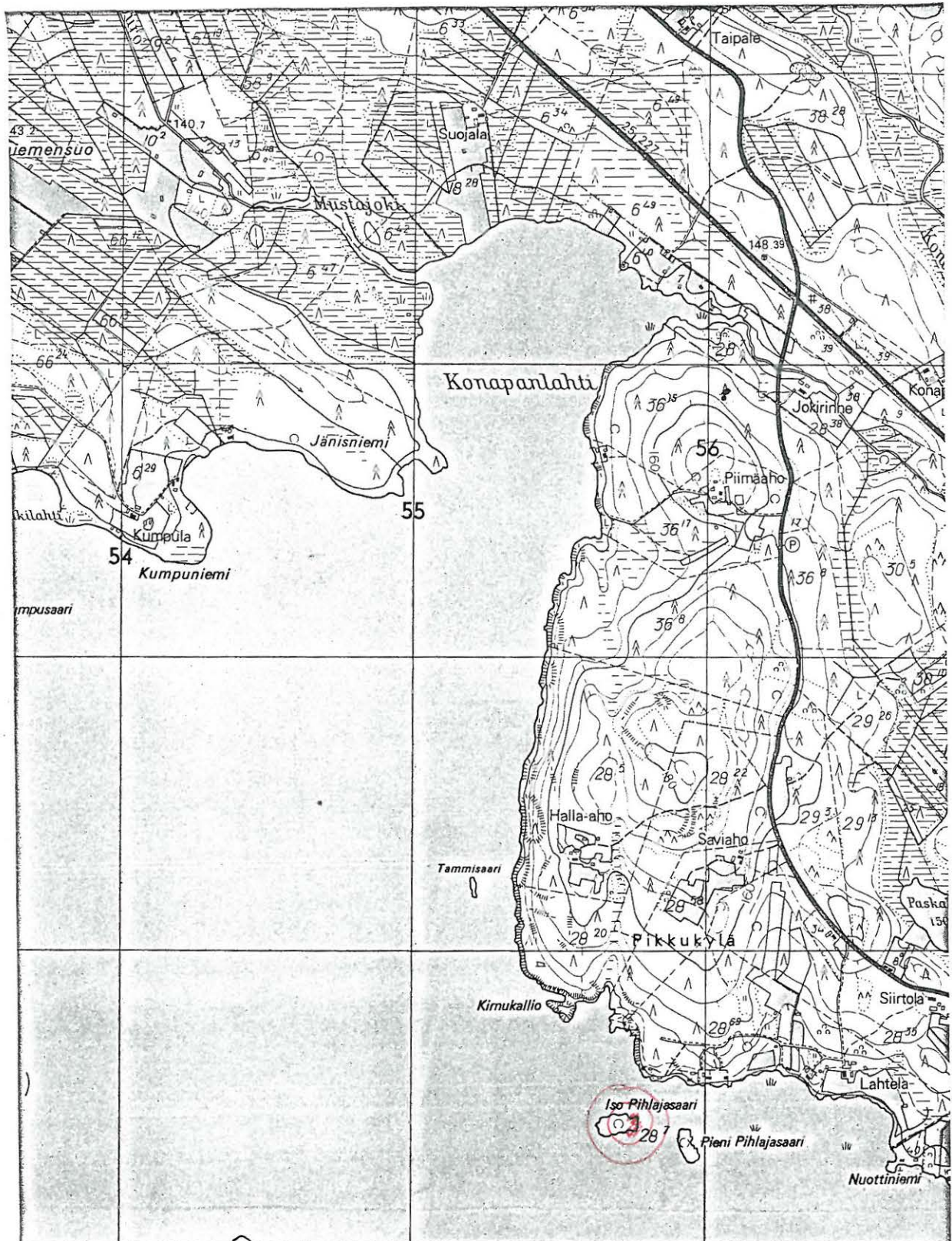

Gt-karttaote Iso Pihlajasaari

Iso Pihlajasaari

554
Muuraussaari
Nok = -17'
556
28° 10'

554
555
556
-07 m
20 s

Korkeudet metreinä merenpinnasta N₄₃-järjestelmässä.

Kartoitus 1:10 000 v. 1966 R. Järvinen (A B D), R. Yl

Sotkamo 19

Sotkamo
Nuasjärvi
Kimukallio

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 06 POHJAVAARA

Peruskoordinaatit: $x = 7220\ 80$ $y = 555\ 56$ $z = n. 139$

Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 14 km länsiluoteeseen.

Kylä: Nuasjärvi

Alue: Kimukallio

Tila: 28:20 Haapukaarre

Kiinteistötunnus: 0765-0405-0028-0020

Maanomistaja/osoite: Arho, Sari Anneli: Lastenlinnantie 1F 78, 00250
Helsinki.

Aikaisemmat tiedot: -

Aikaisemmat löydöt: -

Inventointilöydöt: KM 27698, kvartseja

Valokuvat: KaiM 3717:12

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Nuasjärven pohjoisrannalla, heti pikkukylän eteläpuolella. Kohteen kohdalla Nuasjärveen työntyy pieni päästään levenevä niemke, nimeltään Kimukallio. Ranta on kauttaaltaan kallioinen, paitsi niemen itäpuolinen lahdella ja niemekkeeseen johtavan "kannaksen" itäpuoli ovat rannoiltaan enimmäkseen soraa. Maasto on lähinnä mäntykangasta, jonkin verran kuusta ja koivua seassa, rantatörmällä kasvaa myös leppää.

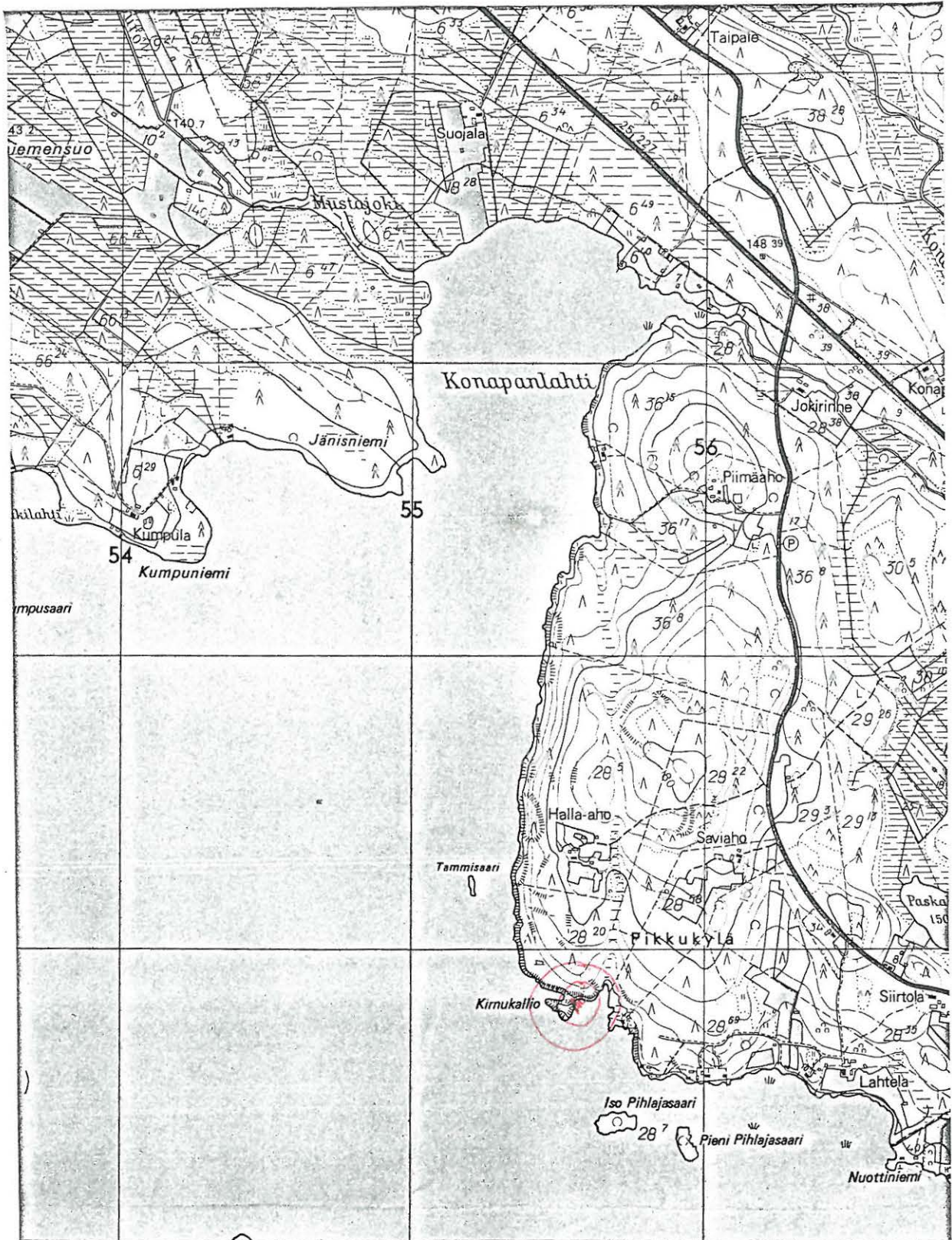
Kohteen kuvaus:

Niemeen johtavan kannaksen itäpuolelta, vesijätöltä, löytyi muutamia kvartseja muutaman metrin matkalta. Tällä kohtaa maasto on tasaista ja kuivaa kangasta, varsin hyvin asuinpaikaksi sopivaa. Kannaksen länsirannalla onkin nykyinen nuotio- ja leiriytymispaikka, kallioisessa lahdekkessa.

Lisäyksiä:

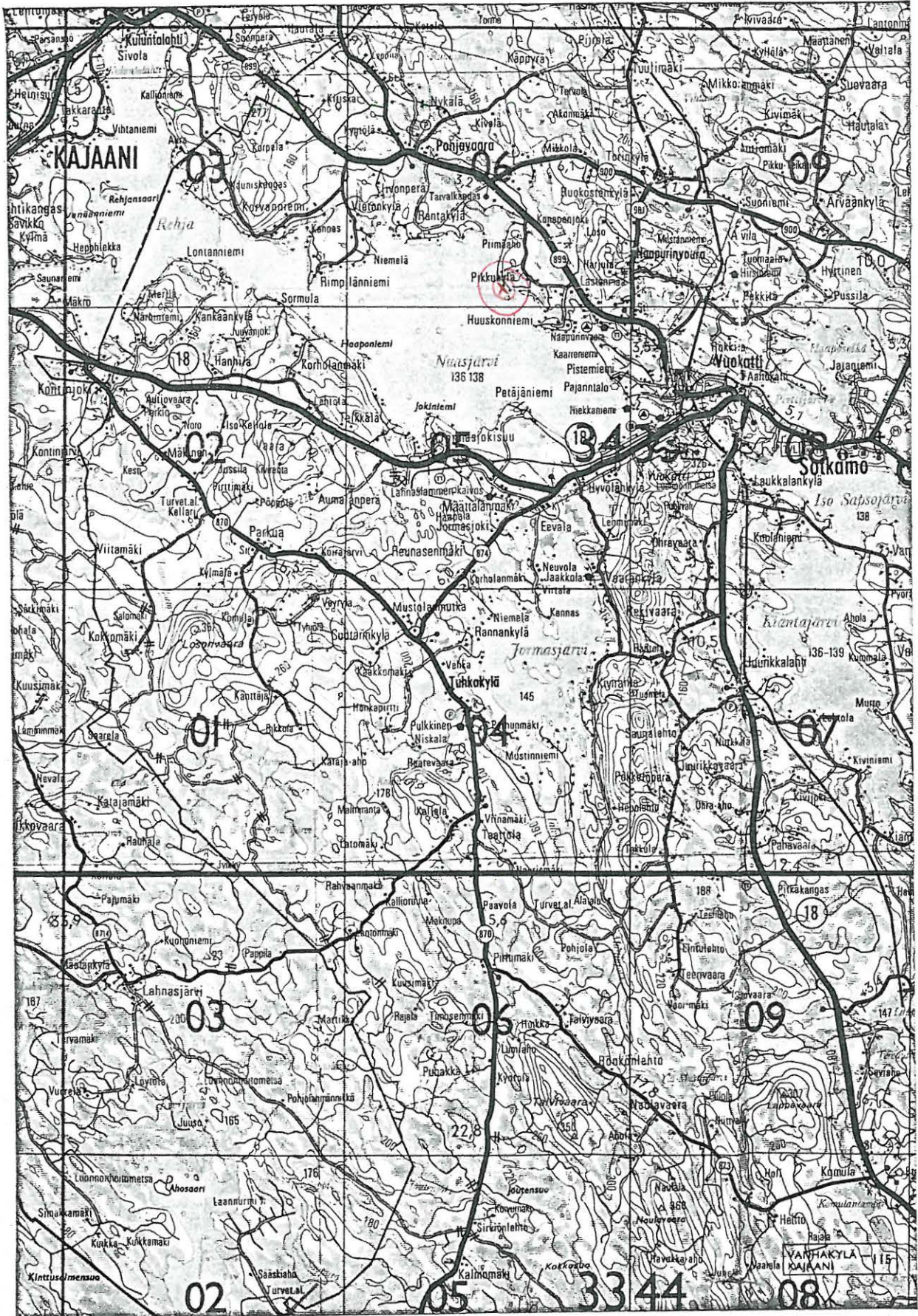
Kirnukallio

vi 54 Muuraussaari Nck = -17' 555 556 28° 10' -07 m 20 s

GT-karttaote Kirnukallio

Sotkamo 20

Sotkamo
Sapsojärvi
Sapsokoski

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 4411 04 TIPASOJA
Peruskoordinaatit: $x = 710780$ $y = -57540$ $z = n.139$
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 10 km kaakkoon

Kylä: Ylisotkamo
Alue: Sapsokoski
Tila: 60:4 Keula
Kiinteistötunnus: 0765-0408-0060-0004
Maanomistaja/osoite: Rusanen, Reino Johannes: Rihmakuja 10 87250
Kajaani.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27692
Valokuvat: KaiM 3717:17

Sijainti ja maaston kuvaus:

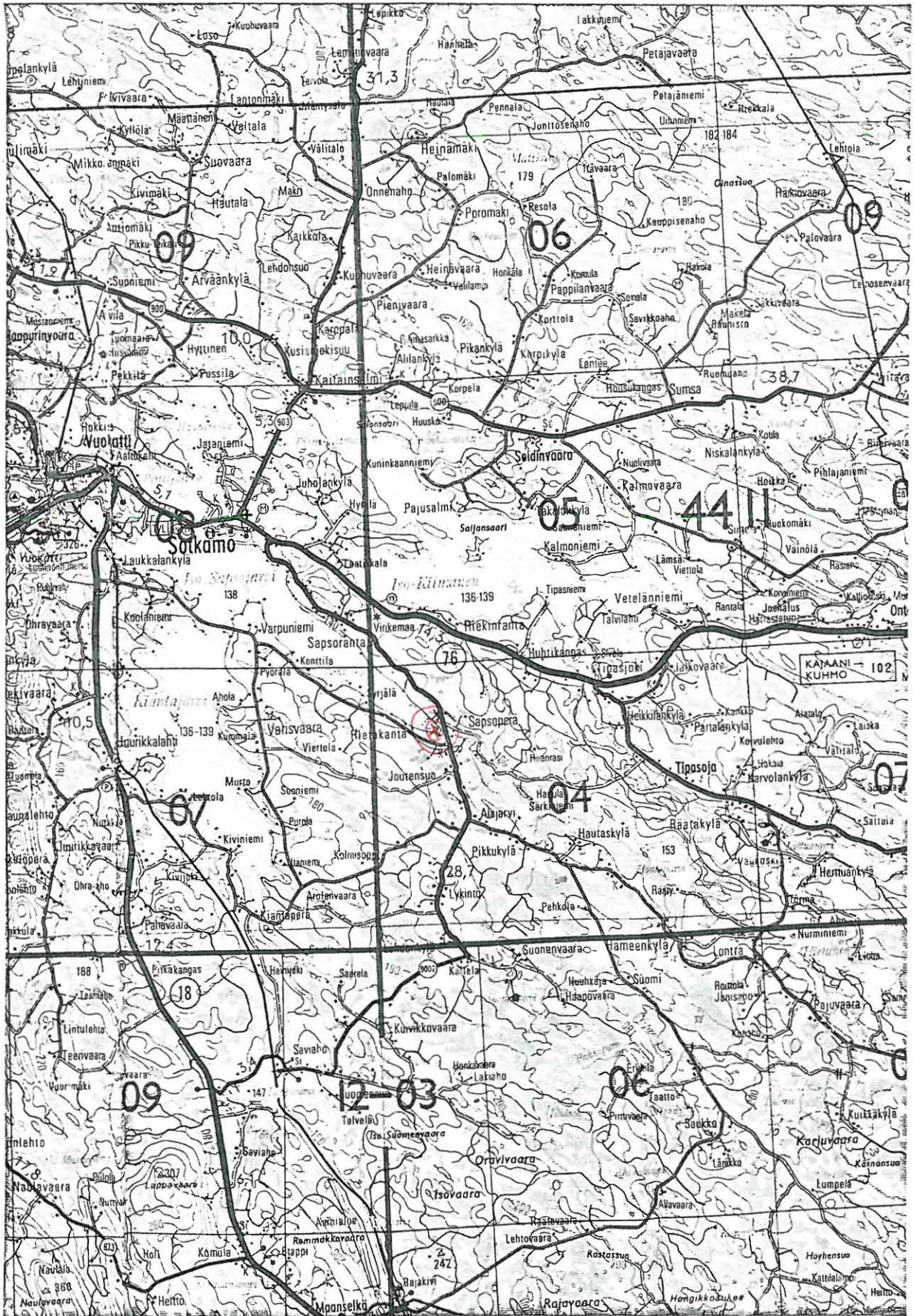
Kohde sijaitsee Sapsojärveen laskevan Sapsokosken suulla, sen etelärannalla. Kohteen itäpuolella on pieni lahdeke, johon laskee puro. Maaperä on hiekkaa. Puron ja kosken virtauksen seurauksena kohteena olevan niemekkeen itäosaan on muodostunut pieni dyynimäinen uloke, joka lienee korkean veden aikaan veden peittämänä. Ranta on melko jyrkkä penkereinen, korkeudeltaan n 1-1,5 m. Kasvillisuus on kuivaa kangasta. Kohteen kohdalla rannasta n. 20 m. on mökki. Mökin pihatyöt ovat ilmeisesti tuhonneet kohteen suurimmaksi osaksi, koskemattonta aluetta on aivan rannan tuntumassa pari metrinen vyöhyke. Dyynin kohdalla ranta laskeutuu hieman loivemmin, dyynin yläosassa on sähköpylväs.

Kohteen kuvaus:

Dyynin kohdalta ja siitä länteen vesijätöltä ja osittain sortuneesta rantapenkasta tuli löytöinä muutama kvartsi. Kyseessä lienee pienialainen ja lyhytaikainen asuinpaikka, koska mökin pihalla olevista rikkoutuneista maakerroksista ja irtomaakasoista ei löytynyt mitään. Kohde lienee tuhoutunut.

GT-karttaote Sapsokoski

Sotkamo 21

Sotkamo
Kiantajärvi
Pahkosaari

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: PK 3433 08 SOTKAMO
Peruskoordinaatit: x = 7110 30   y = 565 80-90   z = n. 139
Suunta ja etäisyys kirkosta:

Kylä: Alasotkamo
Alue: Pahkosaari
Tila: 878:23 yhteinen alue
Kiinteistötunnus: 0765-0401-0878-0023
Maanomistaja/osoite: Yhteinen alue

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27694, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:18-19

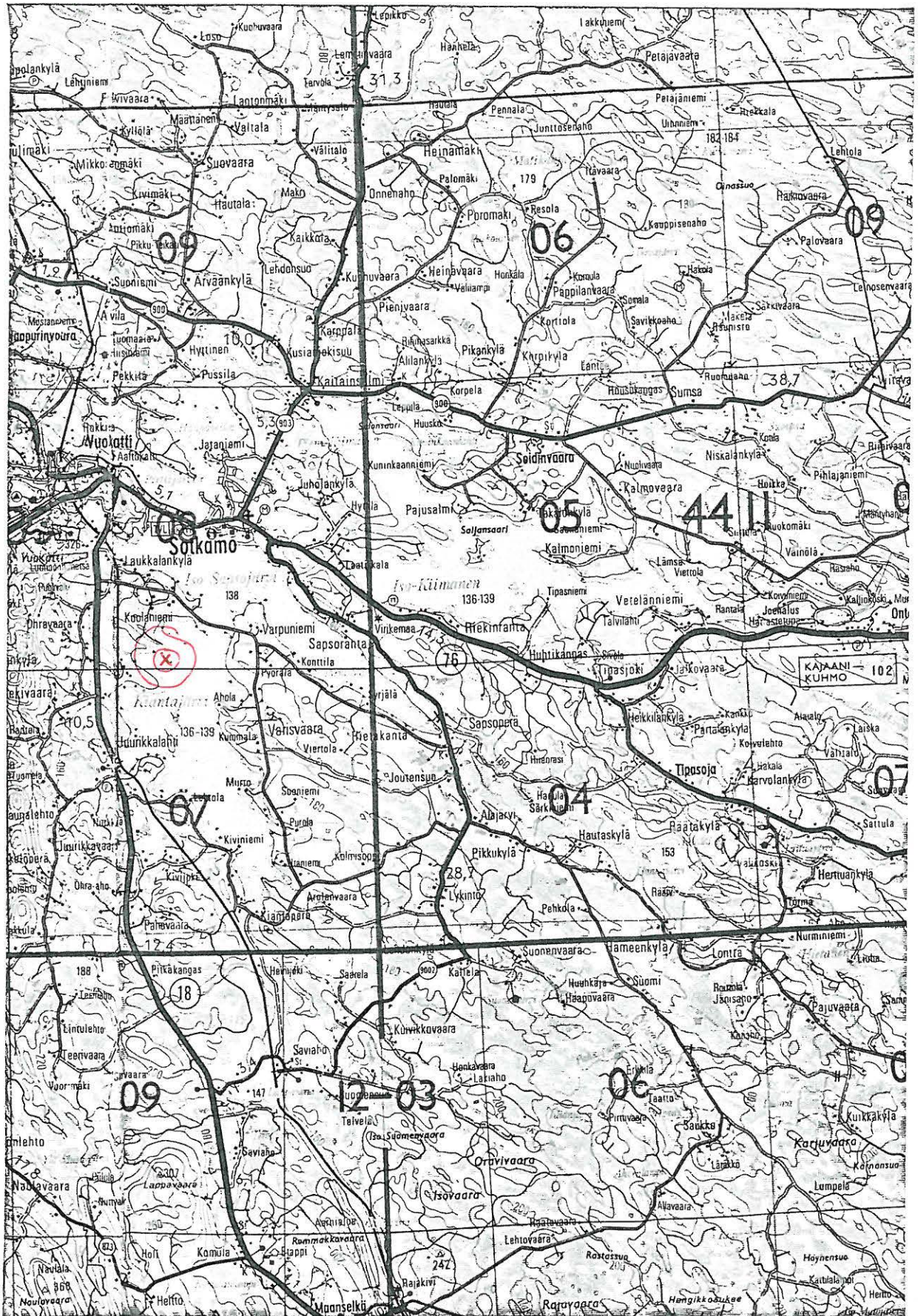
Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Kiantajärven pohjoisosassa olevassa Pahkosaarella, lähinnä sen eteläpäässä. Saari on melko pieni, n. 140x60 metriä kooltaan. Saaren kasvillisuus koostuu kuivasta männikkökankaasta, maaperä on hiekkaista moreenia. Aluskasvillisuus on kanervikkoa ja varpua. Ranta on melko kivikkoinen. Saaren eteläpää on korkeampi kuin sen muut osat. Eteläpään aluskasvillisuus on kulunut muutamien metrien alueelta kulunut pois, koska paikalla on nuotionpaikka, joka on ilmeisesti melko ahkerassa käytössä. Rantatörmän korkeus eteläpäässä on 1 - 2 metriä, ja se on paljas, kuluen koko ajan eroosion vaikutuksesta. Rantatörmä madaltuu saaren pohjoisosia kohden ja saaren pohjoiskärjessä sitä ei enää ole havaittavissa, kasvillisuudeltaan pohjoisosa on sekametsää ja maastoltaan kosteampaa.

Kohteen kuvaus:

Kvartseja löytyi saaren etelärannalta muutaman kymmenen metrin matkalta vesijätöltä. Lisäksi niitä löytyi eteläpään rantatörmästä, sekä tallautuneelta nuotionpaikan alueelta. Kohde lienee osittain tuhoutunut törmän sortumisesta johtuen. Parista koekuopasta hieman kauemmas rantatörmästä ei tullut löytöjä.

Pahkosaari

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 07 JUURIKKALAHTI
Peruskoordinaatit: x = 7108 20 y = 566 14 z = n. 139
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 8 km etelälounaaseen.

Kylä: Alasotkamo
Alue: Kunnansaari
Tila: 29:55 Juurikkalahti
Kiinteistötunnus: 0765-0401-0029-0053
Maanomistaja/osoite: Sotkamon kunta

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27693
Valokuvat: KaiM 3717

Sijainti ja maaston kuvaus:

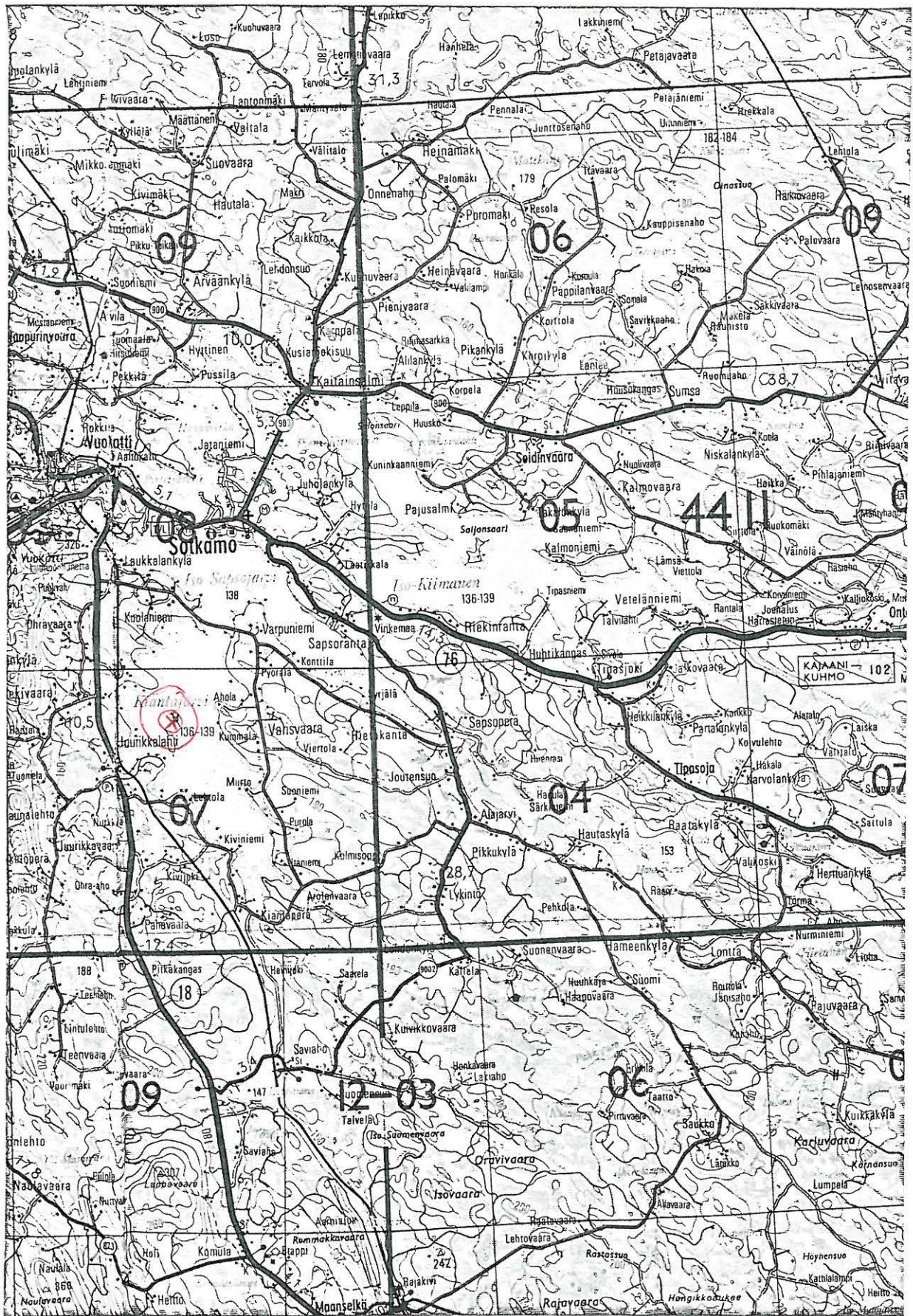
Kohde sijaitsee melko keskellä Kiantajärveä olevan Kunnansaarella, saaren länsirannalla olevassa kallioisessa niemessä. Ranta on hyvin kivikkoista, paikoin avokalliota. Kasvillisuus saarella on sekametsää, rantojen lähellä pensaikkoa. Maaperä on kivinen, saaren etelä- ja kaakkoisosa ovat melko kosteita.

Kohteen kuvaus:

Kohde sijaitsee eteläisimmässä niemekkeessä saaren länsilaidalla. Niemekkeen kohdalla ranta on osaksi avokalliota, osaksi kivikkoja ja soraa. Niemekkeen pohjoispuolella olevan lahdelman kohdalla maasto on tasaista, mutta hieman kosteaa. Löydöt (kvartsikaavin ja kaksi iskosta) tulivat niemekkeen kärjen ja sen pohjoisen puoleisen rannan vesijätöltä. Löydöt ovat siinä määrin selviä, että vaikka paikka ei maastollisesti sovikkaan oikein asuinpaikaksi, on siinä ilmeisesti pysähdetty hetkellisesti.

Lisäyksiä:

JUURIKKALAHTI

Sotkamo 23

Sotkamo
Iso Kiimanen
Hiltulanniemi

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 4411 05 SOIDINVAARA
Peruskoordinaatit: $x = 7111\ 40-75$ $y = 437\ 90-$ $z = n. 139$
438 30

Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 16 km itään

Kylä: Tipasoja
Alue: Hiltulanniemi
Tila: 34:30 Hiltula; 34:2 Saunaniemi; 34:29 Jaakontupa
Kiinteistötunnus: 0765-0407-0034-0030
Maanomistaja/osoite: Tervo, Asko Tapio js Tervo, Raimo Johannes Tapio :
603 Lohipuro 88999 Kajaani

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27695
Valokuvat: KaiM 3717:14-16

Sijainti ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Ison Kiimasen etelärannalla olevassa Hiltulanniemessä, sen pohjoisrannalla. Tällä kohtaa Ontojoelta tuleva kapeahko salmi laajenee suuremmaksi seljäksi. Maasto kohteen kohdalla on tasaista ja matalaa, kosteahkoa sekametsää. Niemen tätä osaa on suurimmaksi osaksi käytetty laitumena. Ranta on kivikkoisen, maaperä on moreenia.

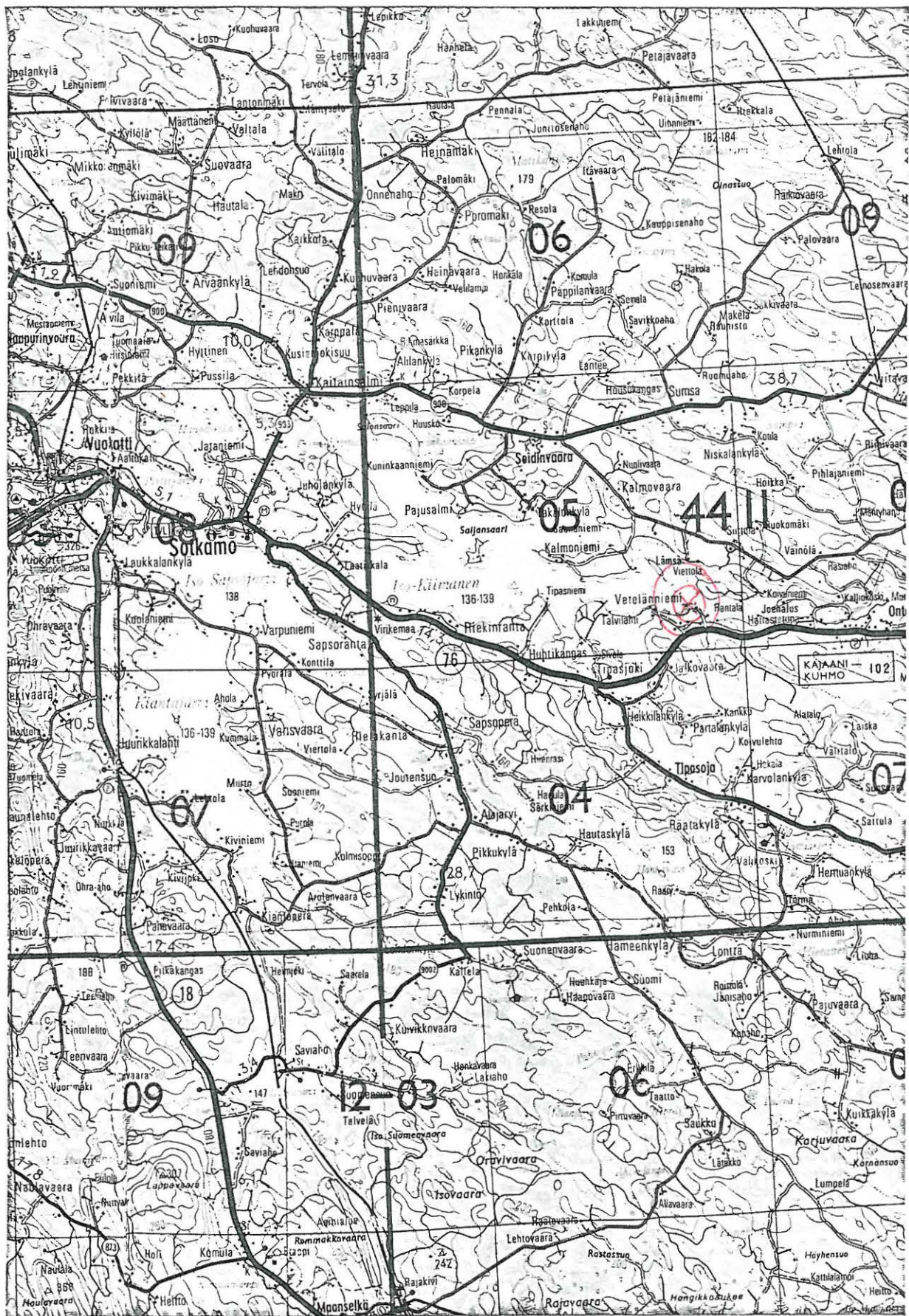
Kohteen kuvaus:

Niemen pohjoisrannan alueelta n. 400 metrin matkalta löytyi kolme kvartsikeskittymää. Kvartsit löytyivät paikoilta, joissa ranta ei ollut aivan niin kivikkoisen kuin toisaalla, vaan enemmänkin sorainen. On mahdoton sanoa ovatko kvartsit peräisin yhdestä asuinpaikasta vaiko onko alueella useampia asuinpaikkakeskittymiä. Muutamasta niemen kärkeen tehdystä koepistosta ei tullut löytöjä.

Lisäyksiä:

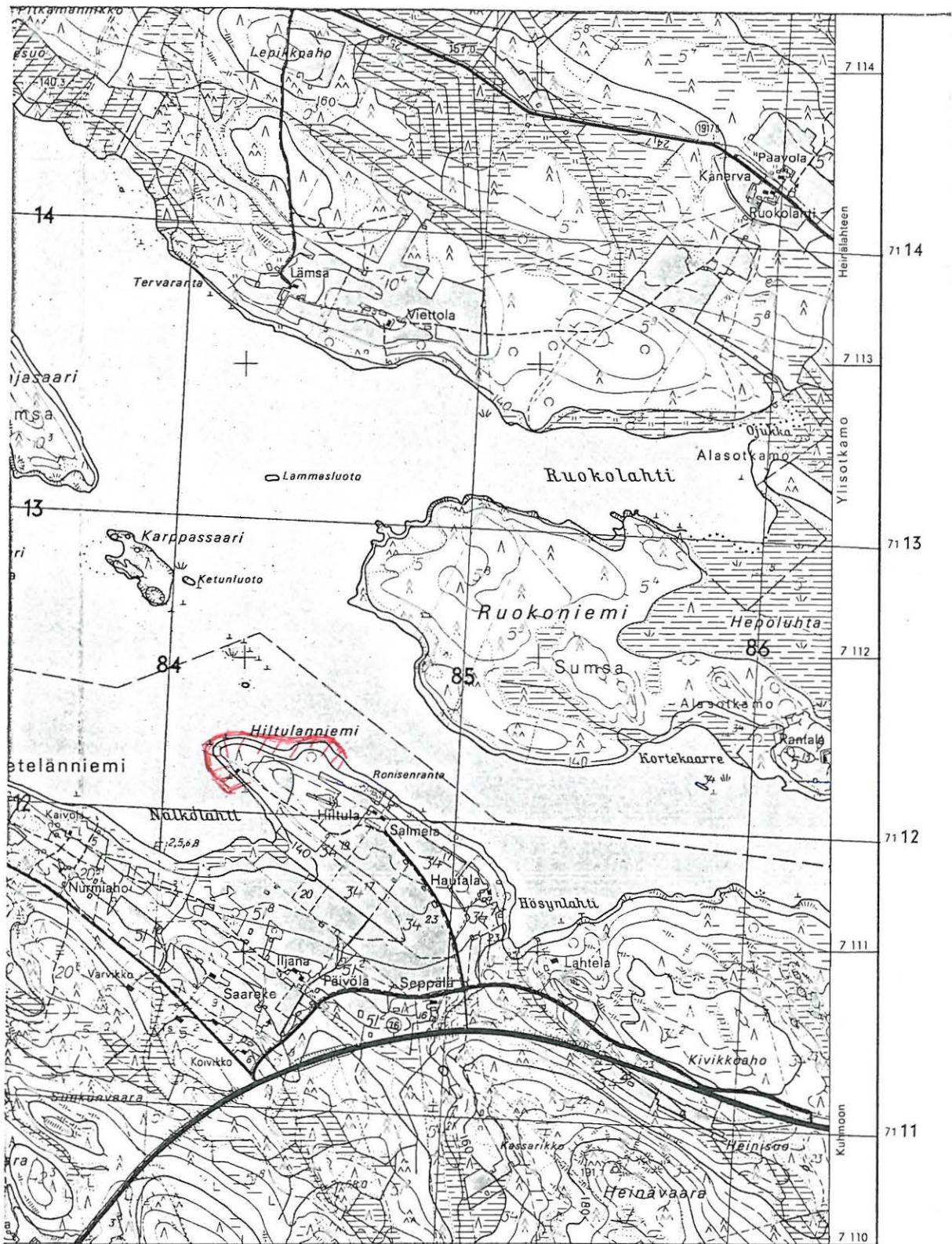

GT-karttaote Hiltulanniemi

Hiltulanniemi

Sotkamon kirkolle Nak = + 19°
 438 Nak = - 26°
 Kurkipuro 28° 45'
 -05 m 00 s
 439

Sotkamo 24

Sotkamo
Tipasoja
Konttirannikko

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: Peruskartan pienennös 4322 2 SIVAKKA
Peruskoordinaatit: $x = 7098\ 90 -$ $y = 441\ 60 - 80$ $z = n. 169-70$
7099 10

z = 7099710
y = 5908560

Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 26 km kaakkoon.

Kylä: Tipasoja
Alue: Hietanen
Tila: -
Kiinteistötunnus: 0765-0407-0128-0035
Maanomistaja/osoite: Yhtyneet Paperitehtaat Oy: PL 186 87101.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27697, kvartsia
Valokuvat:

Sijainti ja maaston kuvaus:

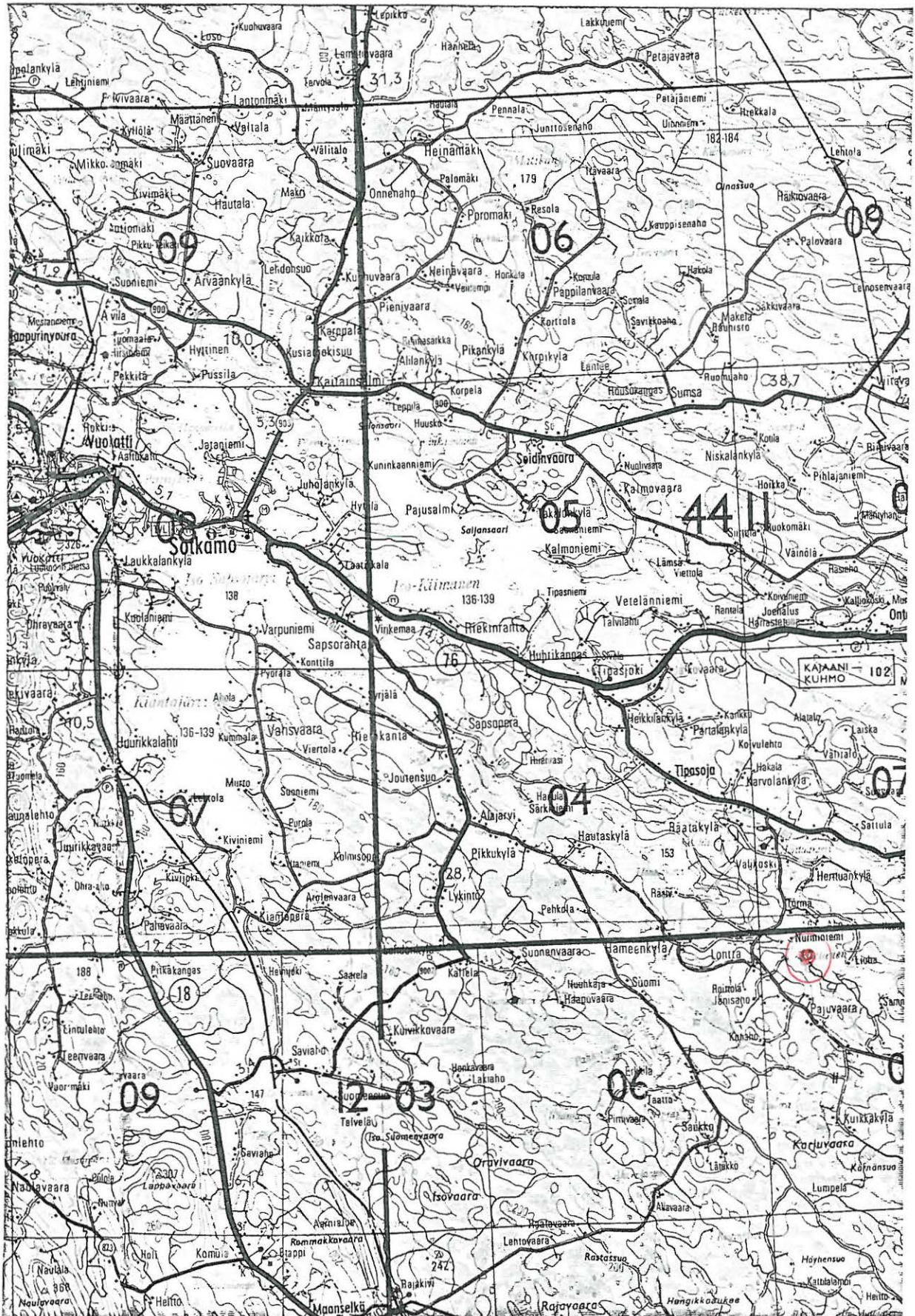
Kohde on Sotkamon Tipasojalla sijaitsevan Hietanen -nimisen järven lounaisrannalla, Konttirannikolla. Maasto on tasaista mäntykangasta aluskasvillisuus jäkälää ja varvikkoa. Maaperä on hiekkaa. Tasainen kangasmaasto loppuu luoteispäässä soistuvaan niemeen ja kaakkoispäässä maasto muuttuu jyrkäksi, asuinpaikaksi sopimattomaksi alueeksi. Konttirannikon rantatörmä on hyvin jyrkkä ja korkeudeltaan 2-4 m. Ranta kuuluu jatkuvasti vedenpinnanvaihtelun seurauksena.

Kohteen kuvaus:

Tasaisen kankaan kohdalta noin 350 metrin matkalta löytyi sieltä täältä kvartsi-iskoksia. Alueella lienee useampia asuinpaikkoja, joiden sijaintia ei muutamien kvartsien perusteella voi tarkemmin todeta. Myöskään törmän päälle tehdyistä koekuopista ei tullut löytöjä. On mahdollista, että koko asuinpaikka-alue on jo sortunut järveen.

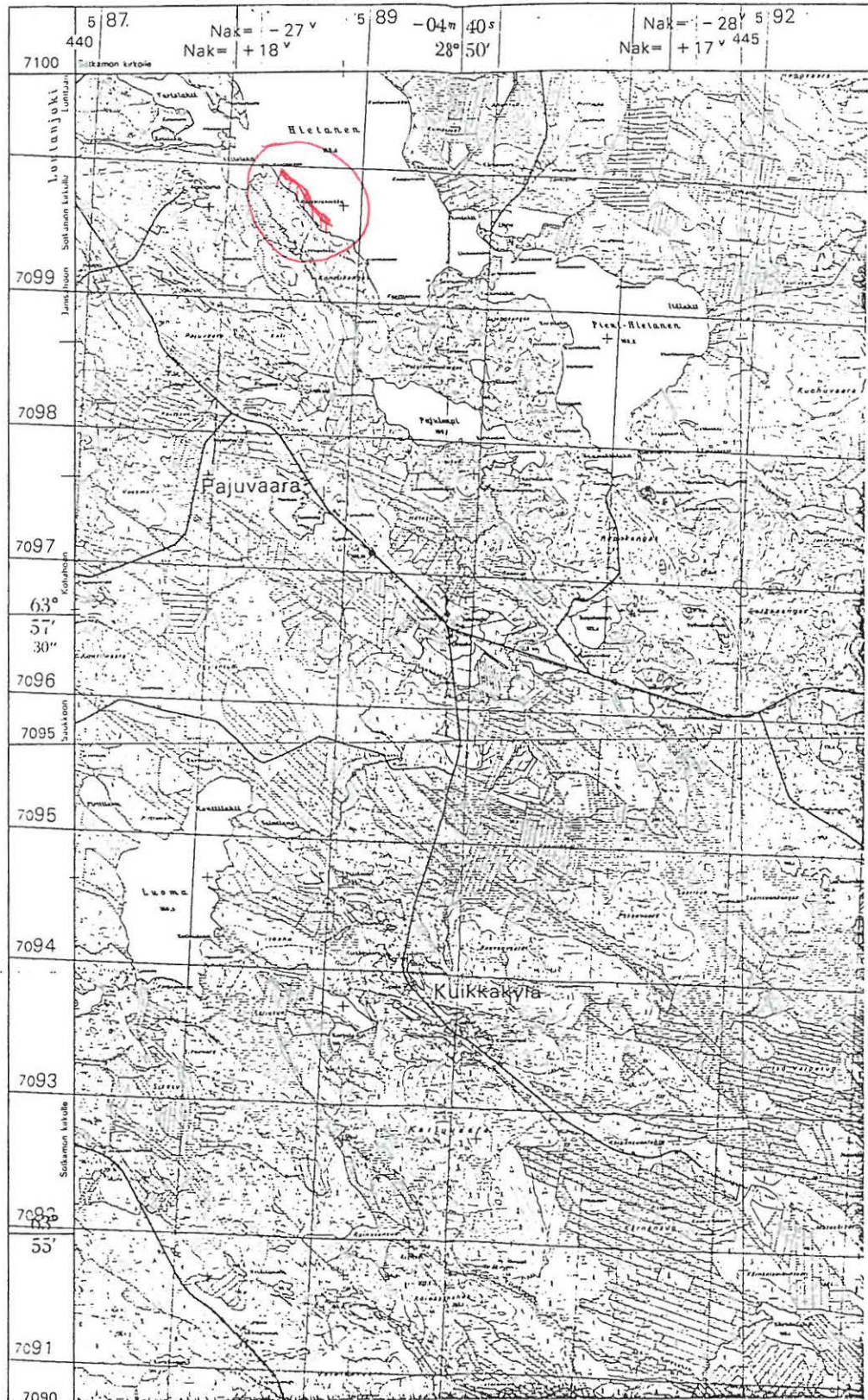
Lisäyksiä:

PERUSKARTAN PIENENNÖS 1:50 000

Kohde: Kivikautinen asuinpaikka
Muinaisjäännösluokka (ehdotus): II
Muinaisjäännösluettelon numero:

Peruskartta: 3433 08 SOTKAMO
Peruskoordinaatit: x = 7119 30   y = 571 70   z = n. 139
Suunta ja etäisyys kirkosta: Sotkamon kirkosta n. 5 km koilliseen

Kylä: Ylisotkamo
Alue: Kannaksensaari
Tila: 21:12 Sirviölä
Kiinteistötunnus: 0765-0408-0021-0012
Maanomistaja/osoite: Partanen, Viljo ja Leena: Pelkolanmäki, Sirviölä 88600
Sotkamo.

Aikaisemmat tiedot: -
Aikaisemmat löydöt: -
Inventointilöydöt: KM 27696, kvartsia
Valokuvat: KaiM 3717:13

Sijainti ja maaston kuvaus:

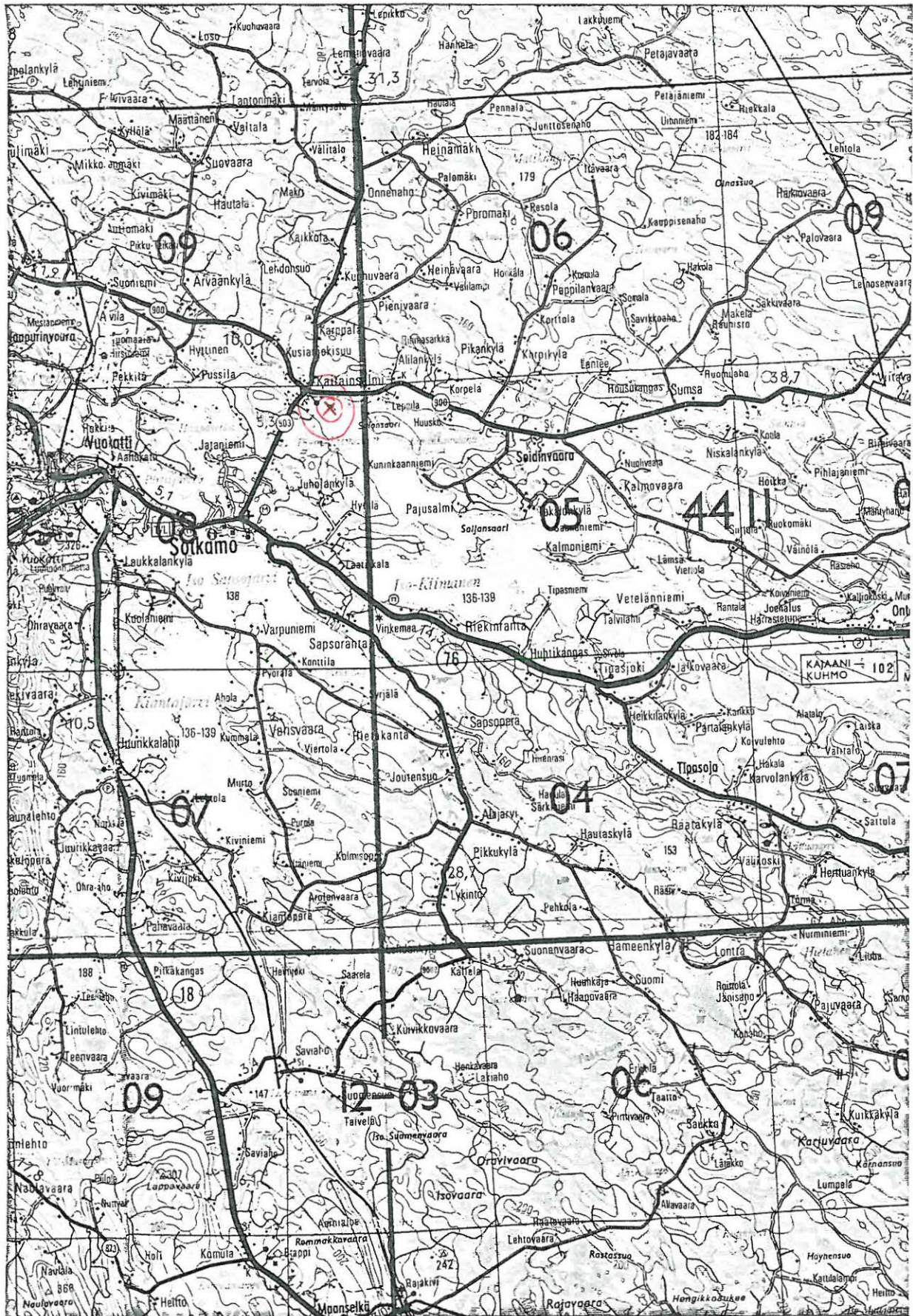
Kohde sijaitsee Pienen Kiimasen länsipäässä lähellä sen pohjoisrantaa olevassa Kannaksensaarella. Vajaan kilometrin päässä länteen järvi kapenee Kaitainsalmeksi ja jatkuu siitä eteenpäin Kokkovirtana. Saari kasvaa sekametsää löytöpaikan kohdalla on jonkin verran kuivahkoa mäntykangasta. Maaperä on hyvin kivikkoinen. Saaren pohjoispuoli on paikoitellen melko kostea ja saaresta lienee ollut aikoinaan maayhteys. Nyttemmin kannas on soistunut ja sen halki on kaivettu veneenmentävä oja.

Kohteen kuvaus:

Saaren lounaisrannalta löytyi kvartsi-iskoksia n. 20 – 30 metrin matkalta. Kohde vaikuttaa melko hyvin säilyneeltä. Kohteen sijainti on strategisesti hyvä, joten kysymys voi olla merkittävämmästäkin asuinpaikasta.

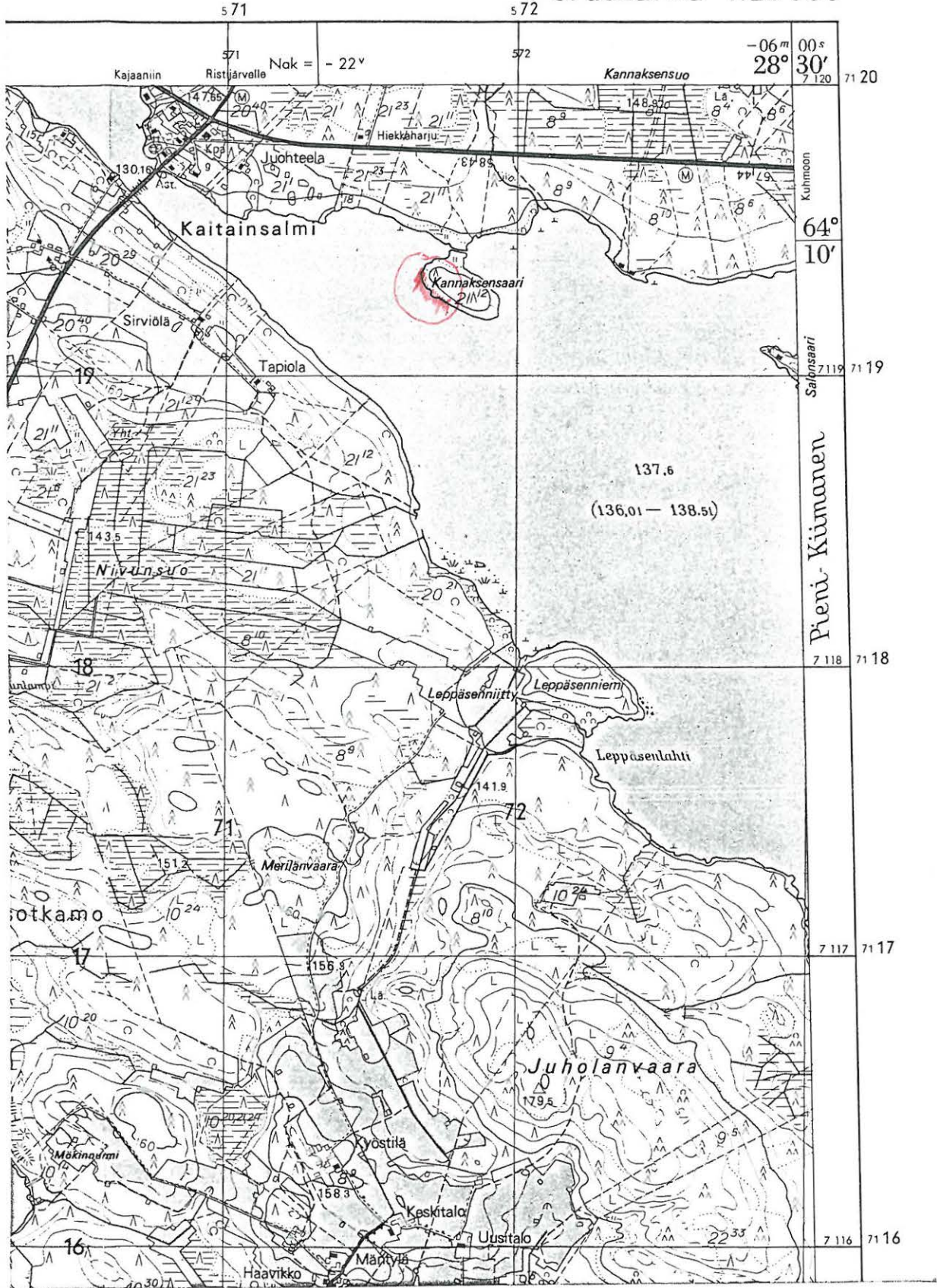
Lisäyksiä:

Peruskartta 1:20000

SOTKAMO 26

SOTKAMO
Jormaskylä
Talvilahti NW

Kohde : Asuinpaikka*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäännöluettelon numero* :*Muinaisjäännösluokka* : II/III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 21.7.1993*Kylä* : Jormaskylä*Alue* : Pernunmäki*Tila* : Yht. 872:14*Kiinteistötunnus* : 765-872-0014*Maanomistajaja, osoite* :*Peruskartta* : 3433 04 JORMASJÄRVI 1970

x = 7 104,91 y = 556,09 z = 145,00

Suunta kirkosta: Lounaaseen 16,40 k*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28487: 1, 2; kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Kohtuullien hyvät*Laajuus* : 70 x 20 m*Laajuden arviointiperuste* : Kvartsiesiintymät ja kuoppa**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee Jormasjärven Talvilahden koillisuudessa, vastapäätä Kerttusaarta, kohdassa, johon tulee peruskarttaan merkitty tie Pernunmäestä. Paikalla on venevalkamana käytetty hiekkarantainen lahdella, hiekan joukossa on vähän pikkukiveä. Lahdelman eteläreunassa on peruskarttaankin merkitty venevaja. Rantatörma on vajaan kahden metrin korkuinen, siinä on etelässä suuria kiviä, ne vähenevät venevajasta pohjoiseen ja loppuvat suunnilleen kohdassa, jossa tie tulee rantaan. Rantatörman päällä on loivasti viettävää maata, mutta rinne muuttuu pian taas jyrkemmin viettäväksi. Maaperä on tasanteella hiekkaa, ylempänä rinteessä on jälleen kivikkoista maata. Rantatörma kasvaa koivua ja leppää, muuten paikalla on mäntyvaltaista havumetsää.

KUVAUS

Rantavedessä venevajasta noin 20 m etelään ja 30 m pohjoiseen oli jonkin verran epämääräistä kvartsia. Rantatörman päällä olevella tasanteella, kohdassa, jossa tie tulee rantaan on autojen kääntöpaikka. Siitä löytyi kivettömästä hiekasta noin 3 m läpimittaiselta alalta kvartsia. Lähellä oli pieni sorakasa, mutta kvartsit eivät vaikuttaneet oleven siitä peräisin.

Kohdasta, jossa tie tulee rantaan 13 m pohjoiseen, on pientä tervahautaa muistuttava kuoppa, vain halssin

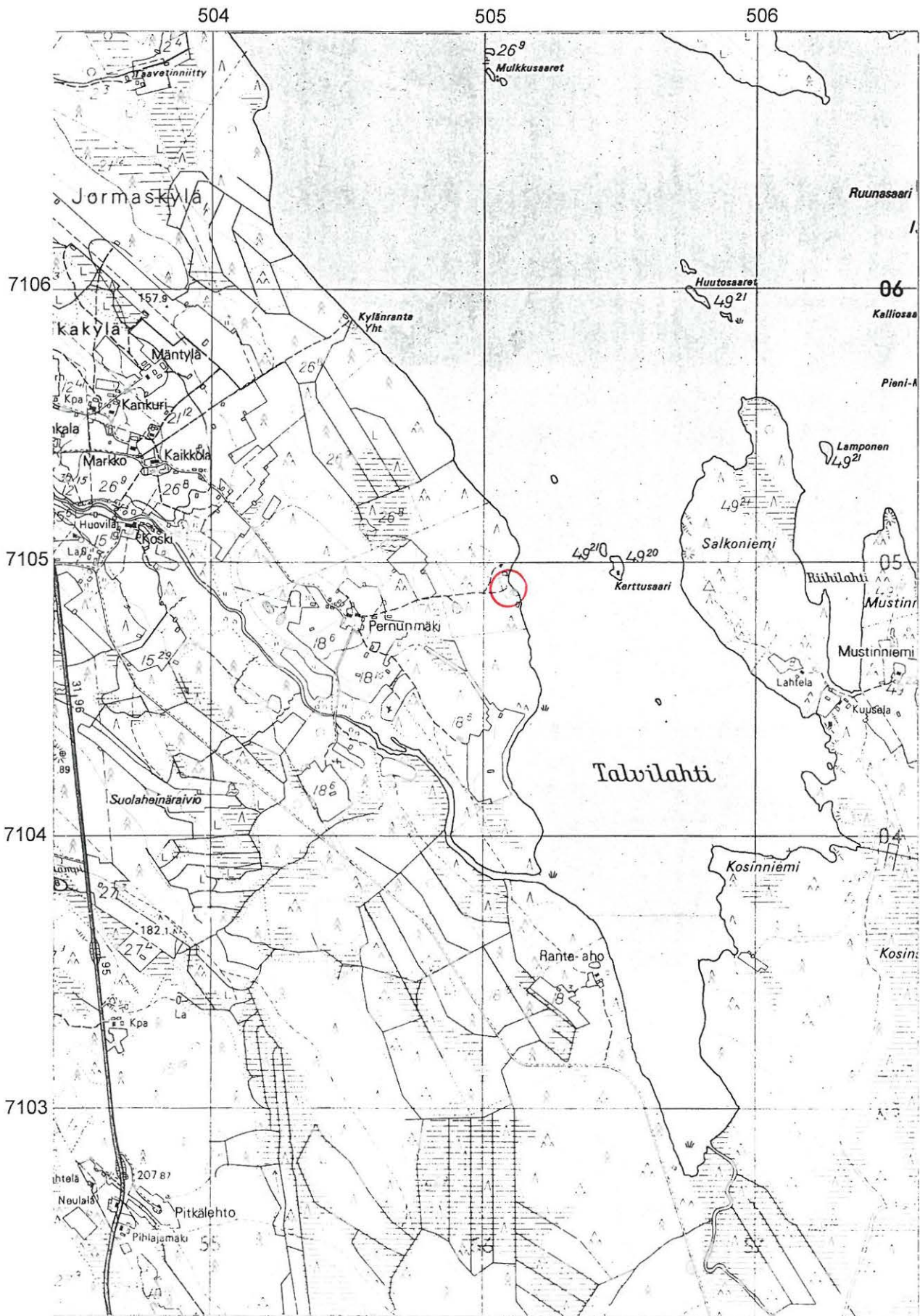

paikka puuttui. Kuopassa oli reunapalte, joka oli erityisen selvä rannan puolella. Palteineen kuopan halkaisija on noin 4,8 m, syvyyttä sillä oli palteen päältä laskin 0,3 - 0,4 m. Kuopan pohjalla oli runsaan 0,3 m kerros turvetta ja puun töhkää, mutta ei mainittavasti hiiltä, alinna oli harmaa hiekka. Kuopan tarkoitus jäi epäselväksi.

Kohde 26, Talvilahti NW

Kopio peruskartasta 3433 04 JORMASJÄRVI 1974, 1:20000

SOTKAMO 27**SOTKAMO
Alasotkamo
Juolukka***Kohde* : Asuinpaikka?*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäännöluettelon numero* :*Muinaisjäännösluokka* : II/III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 10.5.1993*Kylä* : Alasotkamo*Alue* : Kiantajärvi*Tila* : Kainula 11:18*Kiinteistötunnus* : 765-401-0011-0018*Maanomistajaja, osoite* : Rauhala, Tuula Anneli Kerttuli; Huvipolku 2, 90830 Haukipudas.*Peruskartta* : 3433 08 SOTKAMO 1970

x = 7 110,57 y = 565,54 z = 138,00

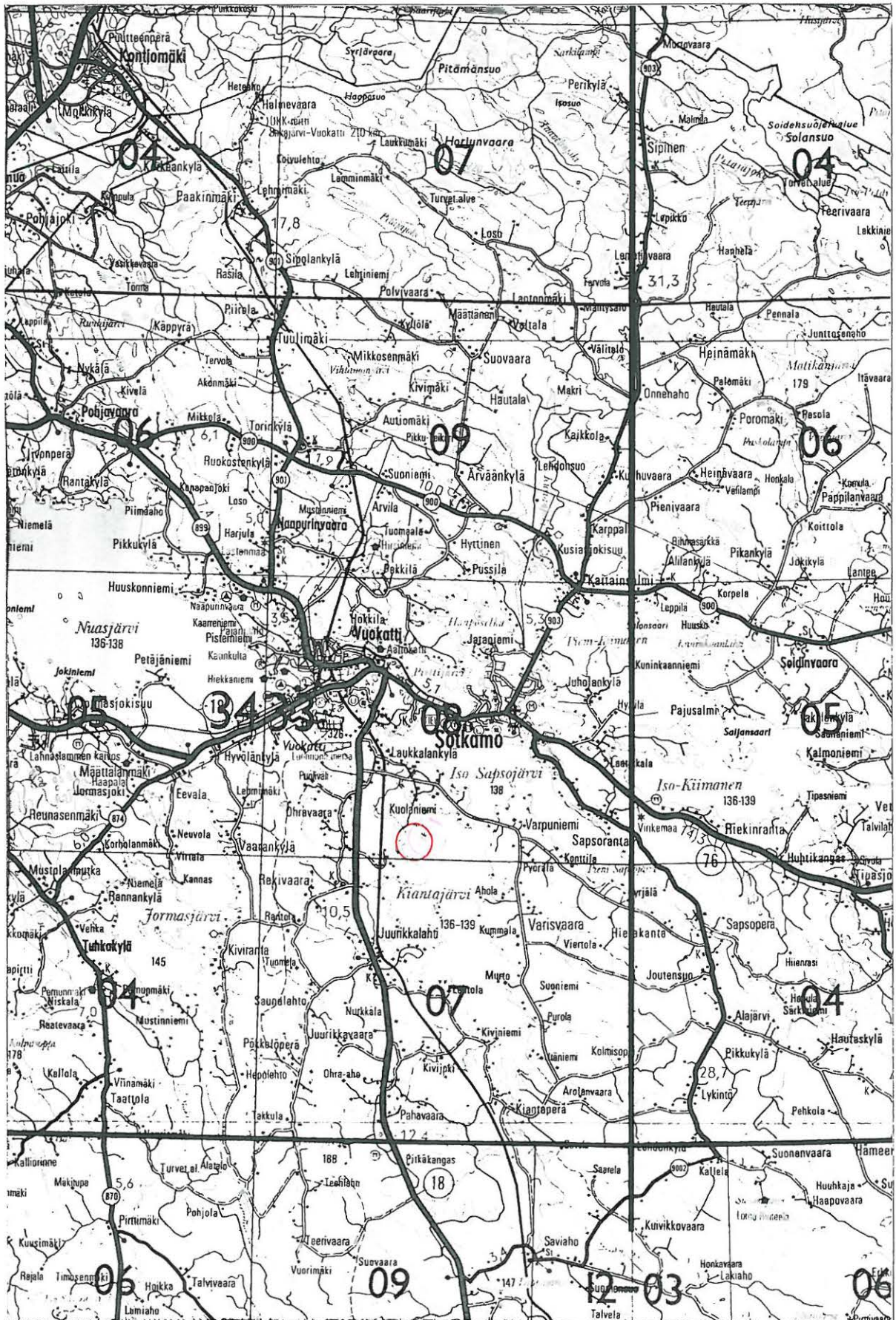
Suunta kirkosta: Etelälounaaseen 5,90 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28489: 1, 2; kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Tavanomaiset*Laajuus* : Ei pystytty määrittämään*Laajuden arviointiperuste* : Kvartsia maassa**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee Kiantajärven länsirannalla, Pahkopuron suussa olevan Pahkoniemen itäkärjessä, noin 2 km Kuolasalmesta lounaaseen. Pahkoniemen kärki on matala ja suoperäinen, se kasvaa sekametsää, rannat ovat matalat ja kivikkoiset. Niemen kärkeen, pohjoisrannalle on rakennettu kesämökki. Lännessä maa nousee ja muuttuu kuivemmaksi, siellä on etelärannalla on toinen kesämökki.

KUVAUS

Läheltä niemen pohjoisrantaan, sauna ja keittokatoksen välistä, kohdasta, jossa maanpinta oli rikki, löytyi esineeltä vaikuttava kvartsi. Etelärannalla olevan mökin saunan itäpuolelta löytyi toinen kvartsi noin 20 m päässä rannasta. Muuta asuinpaikkaan viittaavaa paikalta ei löytynyt.

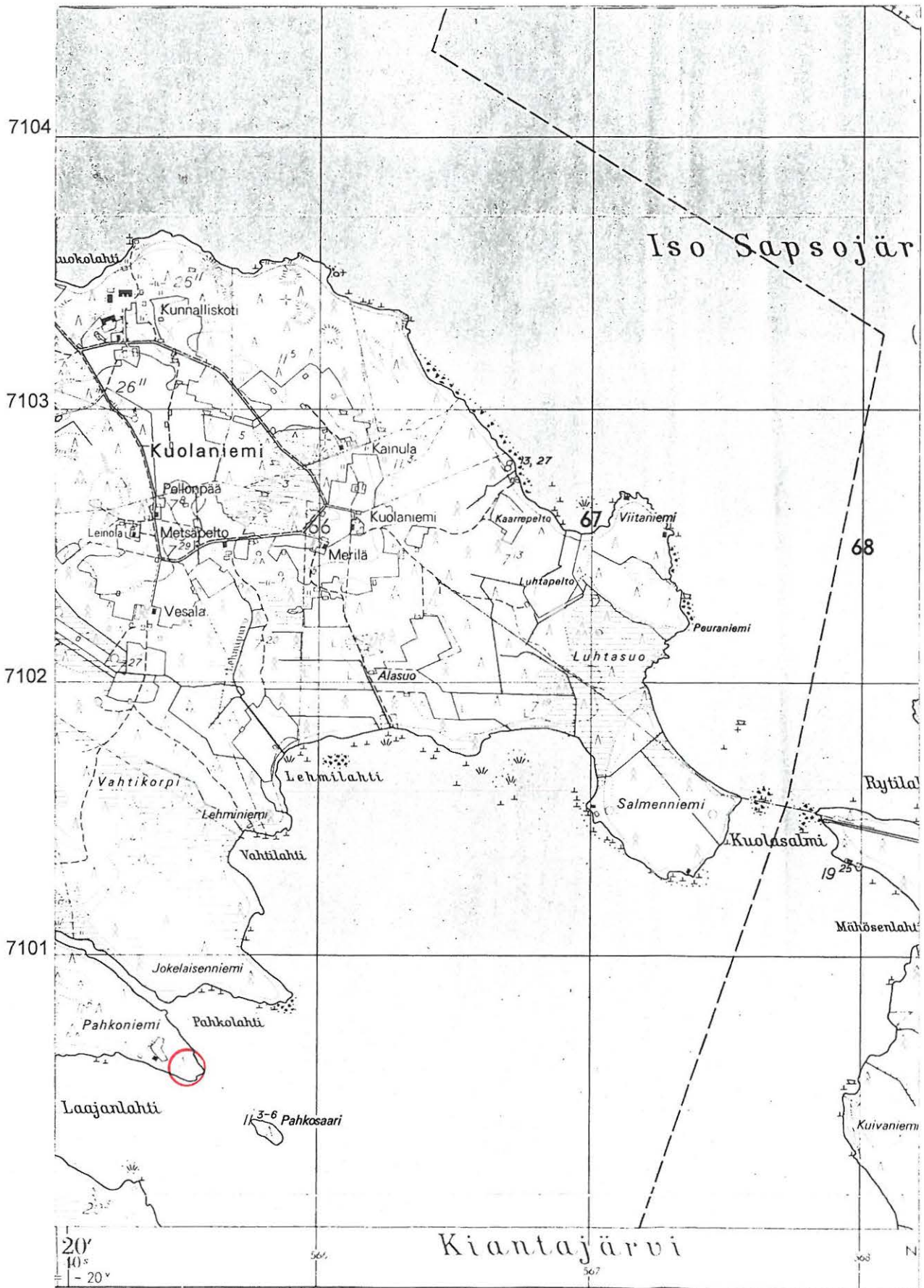

Kohde 27, Juolukka

Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 27, Juulukka
 Kopio peruskartasta 3433 08 SOTKAMO 1970, 1:20000

SOTKAMO 28**SOTKAMO
Alasotkamo
Keinosensalmi W***Kohde* : Asuinpaikka?*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäänöluettelon numero* :*Muinaisjäänösluokka* : III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 11.5.1993*Kylä* : Alasotkamo*Alue* : Juurikkalahti*Tila* : Kiantaranta 34:32*Kiinteistötunnus* : 765-401-0034-0032*Maanomistajaja, osoite* : Härkönen, Martti Juhani ja Pirjo Kaarina; Haulitie 6 C-talo B 90250 Oulu*Peruskartta* : 3433 07 JUURIKKALAHTI 1970

x = 7 107,00 y = 565,45 z = 137,50

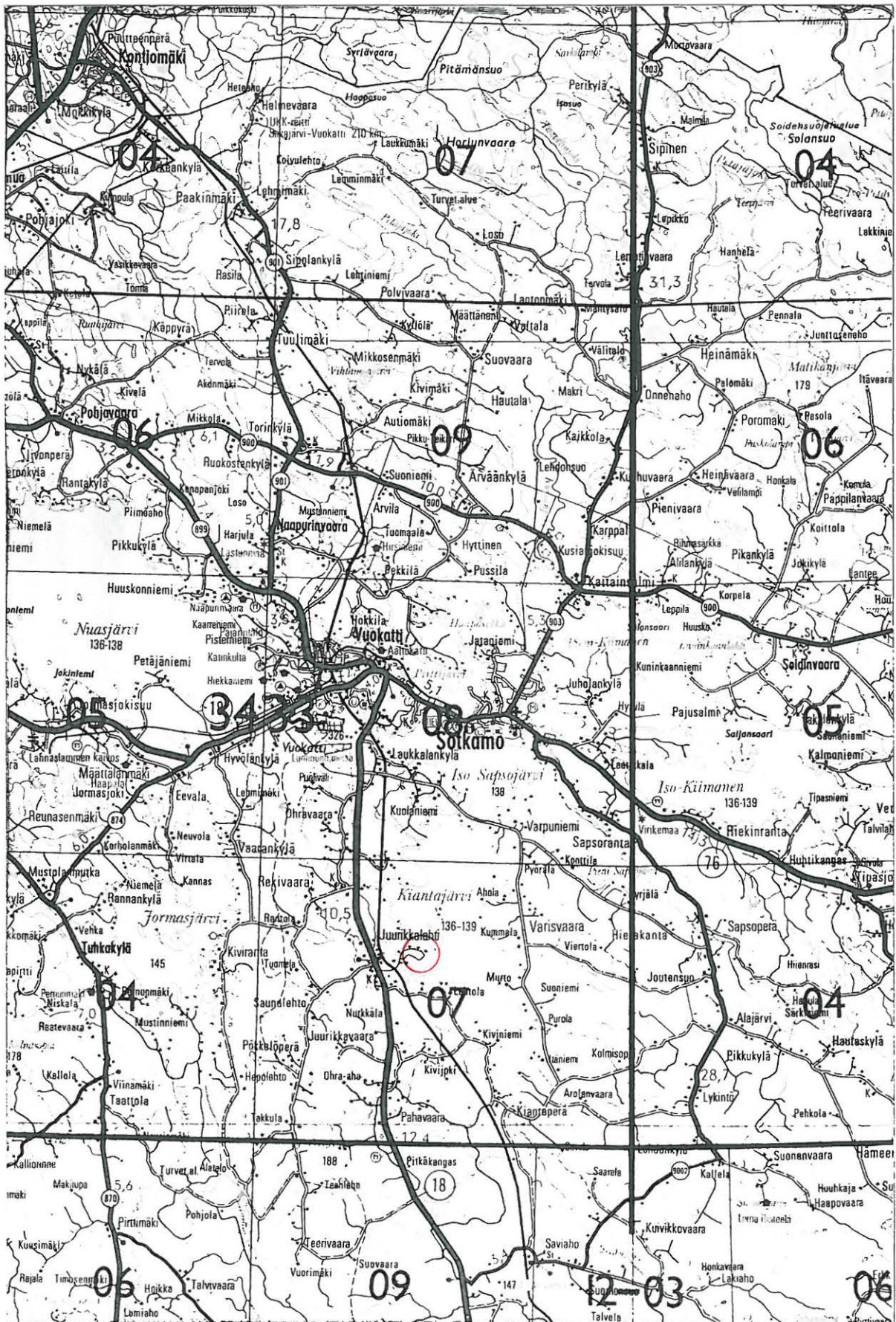
Suunta kirkosta: Etelälounaaseen 9,00 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28490: 1, 2; kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Tavanomaiset*Laajuus* : Vaikea määrittää*Laajuden arviointiperuste* : Epämääräistä kvartsia rannassa**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee Kiantajärven länsirannalla, Juurikkaniemen pohjoisrannalla, noin 0,65 km Juurikkaniemen talosta pohjoiskoilliseen. Kyseessä on laaja hiekkaranta kesämökin edustalla. Loivasti rantaan viellävä alue on raivattu pihamaaksi. Lännessä ranta muuttuu kivikkoiseksi.

KUVAUS

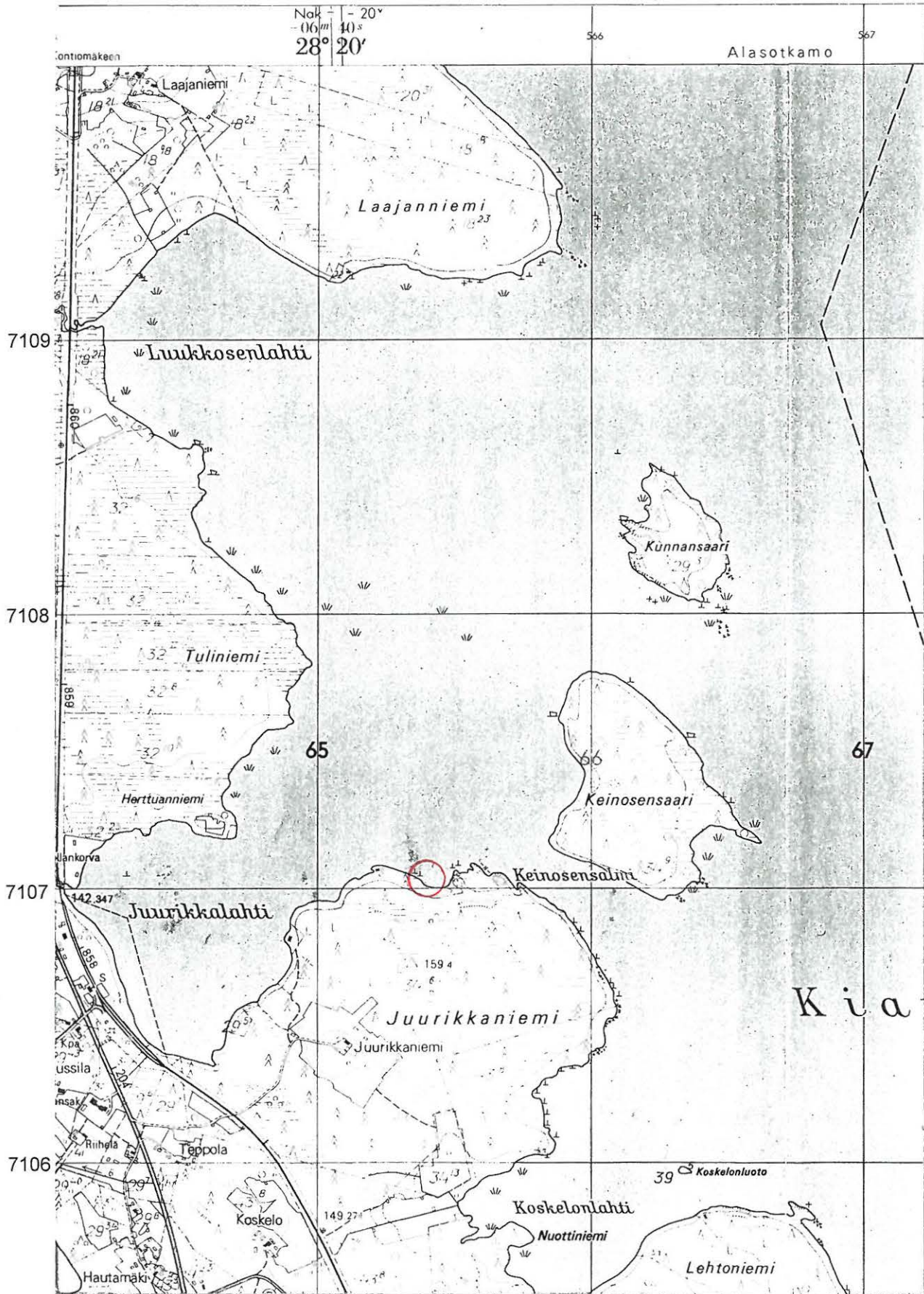
Hiekkarannalta löytyi muutama epämääräinen kvartsi. Pari kvartsia löytyi myös seuraavan mökin rannasta noin 0,2 km länteen. On kyseenalaista, onko kyseessä asuinpaikka, mitään tutkimuksia paikalla tuskin kannattaa järjestää.

Kohde 28, Keinosensalmi
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 28, Keinosensalmi

Kopio peruskartasta 3433 07 JUURIKKALAHTI 1970, 1:20000

SOTKAMO 29**SOTKAMO
Alasotkamo
Saunaniemi***Kohde* : Asuinpaikka?*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäännöluettelon numero* :*Muinaisjäännösluokka* : III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 13.5.1993*Kylä* : Alasotkamo*Alue* :*Tila* : Anunranta 127:15*Kiinteistötunnus* : 765-401-0127-0015*Maanomistajaja, osoite* : Piirainen Pentti Sakari ja Raili Terttu Anneli; Makkosentie 21, 88600 Sotkamo.*Peruskartta* : 3433 07 JUURIKKALAHTI 1970

x = 7 102,68 y = 569,20 z = 138,00

Suunta kirkosta: Etelään 12,80 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28491, kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Tavanomaiset*Laajuus* : Ei voi määrittää*Laajuden arviointiperuste* : Kvartsien esiintyminen**SIJAINTI**

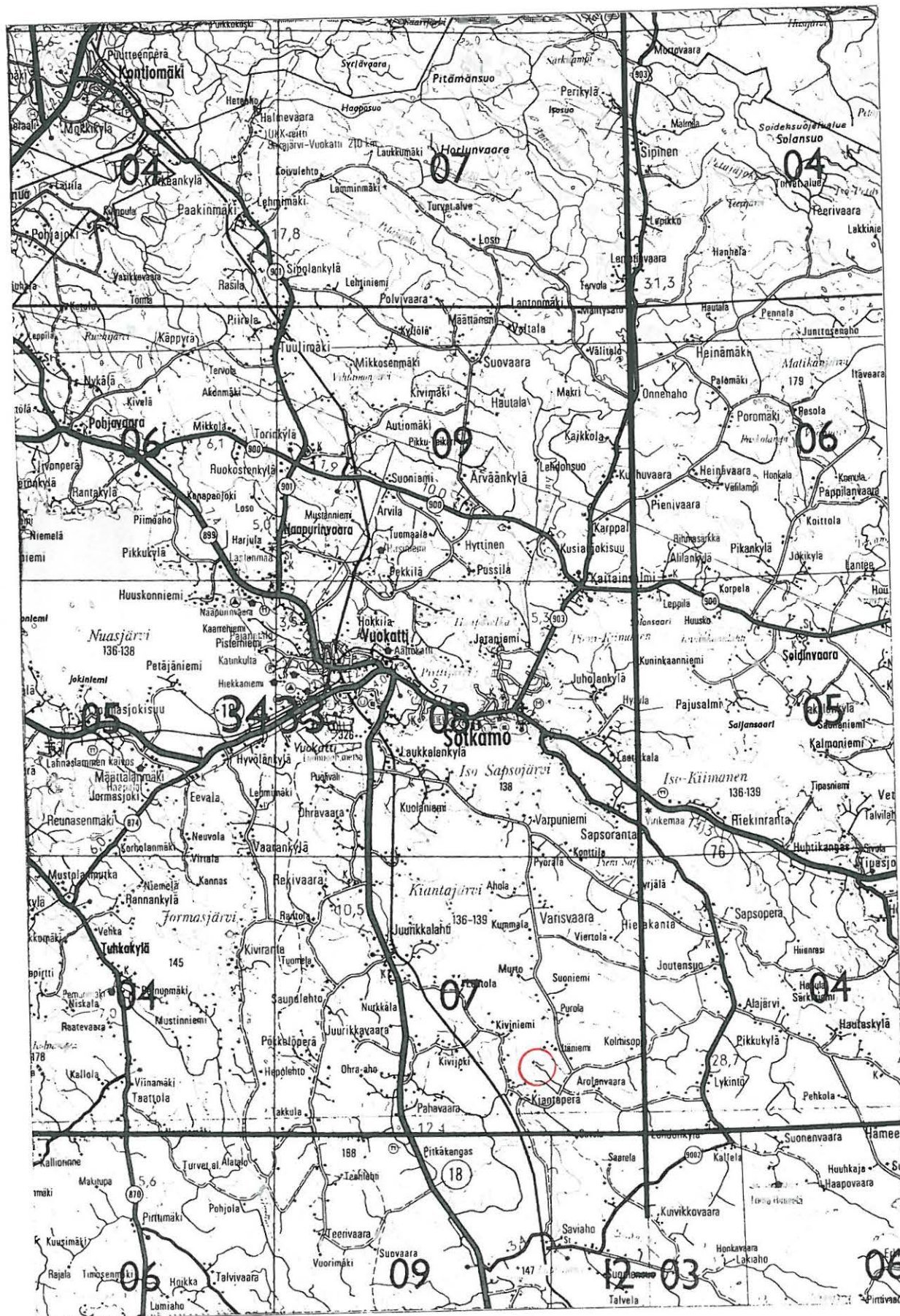
Kohde sijaitsee Kiantajärven eteläpään itärannalla, Saunaniemessä, Itälahden eteläpuolella. Peruskarttaan merkitty Saunaniemen talo on autiona, niemen luoteispäähän on rakennettu suuri kesämökki, niemen koillisrannan puolivälin tienoilla on rakenteilla kaksi uutta mökkiä. Niemen kärki on matalaa, hieman suoperäistä, hiekkarantaista, muuten niemen rannat ovat melko jyrkät ja kivikkoiset. Saunaniemen entisiä peltoja lukuunottamatta niemi kasvaa mäntymetsää, maaperä on moreenia.

KUVAUS

Niemen kärjessä oli rantahiekassa pari kvartsia, koillisrannalla olleista mökeistä luoteisen vieressä maanleikkauksessa muutama varsin epämääräinen kvartsinpala. Jäi varsin epävarmaksi, sijaitseeko paikalla muinaisjäännöstä. Kaivausta paikalla tuskin kannattaa järjestää.

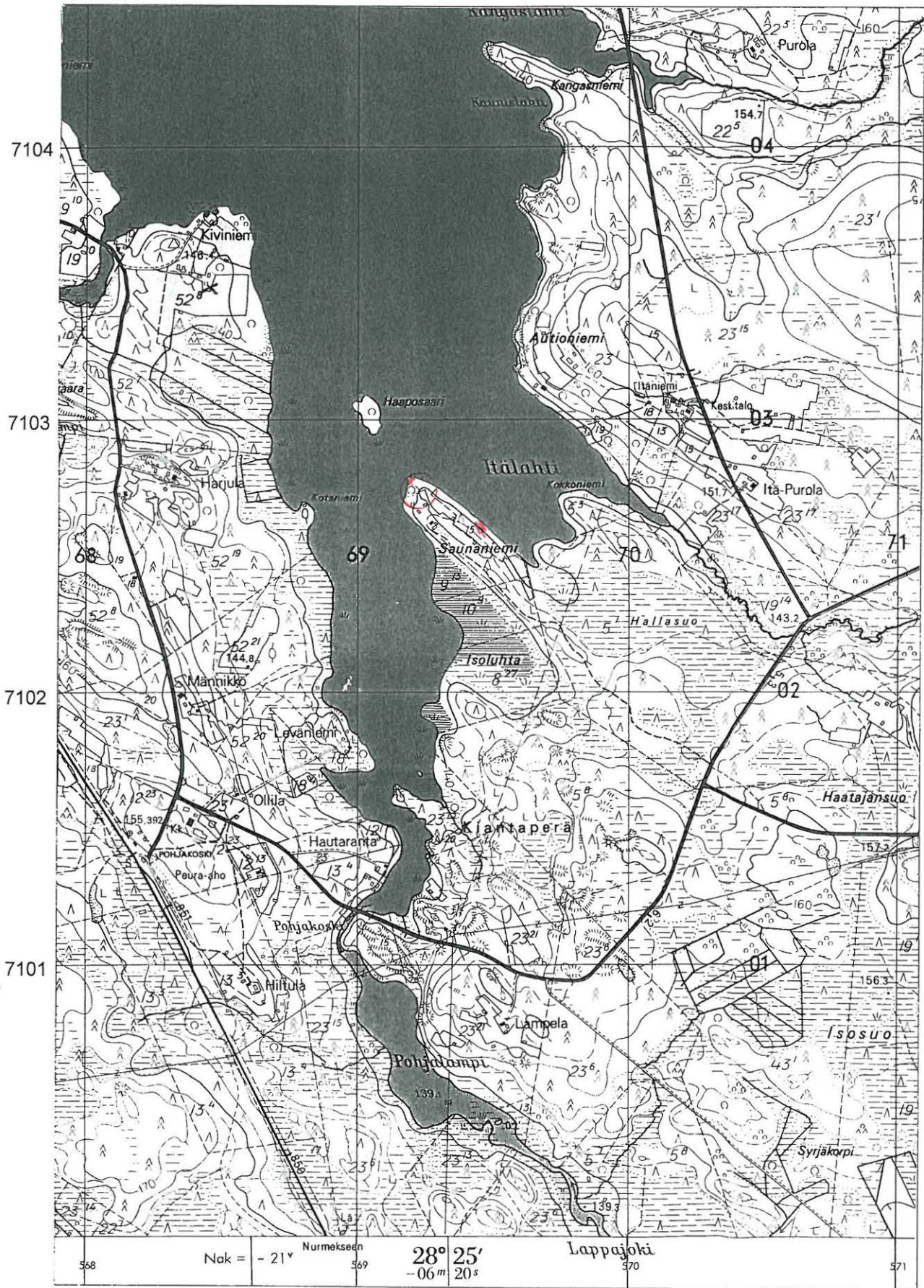
Samassa yhteydessä tarkastettiin myös Saunaniemen edustalla oleva Haaposaari ja vastarannalla oleva Kotaniemi. Niissä ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kohde 29, Saunaniemi
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 29, Saunaniemi

Kopio peruskartasta 3433 07 JUURIKKALAHTI 1970, 1:20000

SOTKAMO 30

SOTKAMO
Ylisotkamo
Syrjäjärvi

Kohde : Asuinpaikka

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 6.9.1993

Kylä : Ylisotkamo

Alue : Sipinen

Tila : Passeli 208:2

Kiinteistötunnus : 765-408-0208-0002

Maanomistajaja, osoite : Sirviä Sari Maarit ja Jani Petri; Satulakatu 5 - 9 D 39, 15830 Lahti.

Peruskartta : 4412 04 SIPINEN 1974/1990

x = 7 132,12 y = 430,20 z = 169,00

Suunta kirkosta: Pohjoiskoilliseen 18,20 k

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28492, kvartsia.

Havaintomahdollisuudet : Hyvät

Laajuus : 10 x 10 m?

Laajuden arviointiperuste : Kvartsien esiintyminen

SIJAINTI

Kohde sijaitsee runsaat 2 km Sotkamo - Ristijärvi -tien itäpuolella sijaitsevan, noin 1,1 x 0,2 km kokoisen, pohjois - etelä -suuntaisen järven länsirannalla, peruskarttaan merkityn Patasniemen luoteispuolella olevan kesämökin pihassa. Maasto paikalla on melko tasaista, maaperä on hienoa hiekkaa, rannassa on ehkä 2 m korkuinen melko jyrkkä törmä. Alueen eteläpuolella on hiekkakumpareita. Alue kasvaa harvaa nuorta mäntymetsää, aluskasvillisuutena on puolukkaa, jäkälää ja sammalta. Rannassa kasvoi heinää, ranta oli hieman suoperäinen.

KUVAUS

Mökin ja rannan välissä oli 4 x 4 m alalta rikottu pintaturvetta, siitä löytyi muutamia kvartsi-iskoksia. Myös mökiltä rantaan menevältä polulta löytyi ranratörmän partaalta yksi iskos. Ympäristöön lapiolla tehdyissä lukuisissa koepistoissa oli täysin puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa.

Mökin eteläpuolella, joen rannalla, runsaan 0,2 km päässä mökistä, korkean hiekkaharjun päällä oli noin 2 m läpimittainen ja arviolta puolen metrin syvyinen kuoppa. Alue on hakattu paljaaksi ja kuoppa oli aivan hakkuujätteiden peitossa, joten siitä oli vaikea saada käsitystä. Mahdollisesti kuoppa ei ole kovin vanha, se ei vaikuta esimerkiksi pyyntikuopalta.

Kohde 30, Syrjäjärvi
Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 30, Syrjäjärvi
 Kopio peruskartasta 4412 04 SIPINEN 1974/1990, 1:20000

SOTKAMO 31

SOTKAMO
Ylisotkamo
Paskolampi E

Kohde : Asuinpaikka?*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäännöluettelon numero* :*Muinaisjäännösluokka* : III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 3.9.1993*Kylä* : Ylisotkamo*Alue* :*Tila* : Koskenmäki 11:28*Kiinteistötunnus* : 765-408-0011-0028*Maanomistajaja, osoite* :*Peruskartta* : 4411 06 MATIKANJÄRVI

x = 7 125,14 y = 433,92 z = 183,00

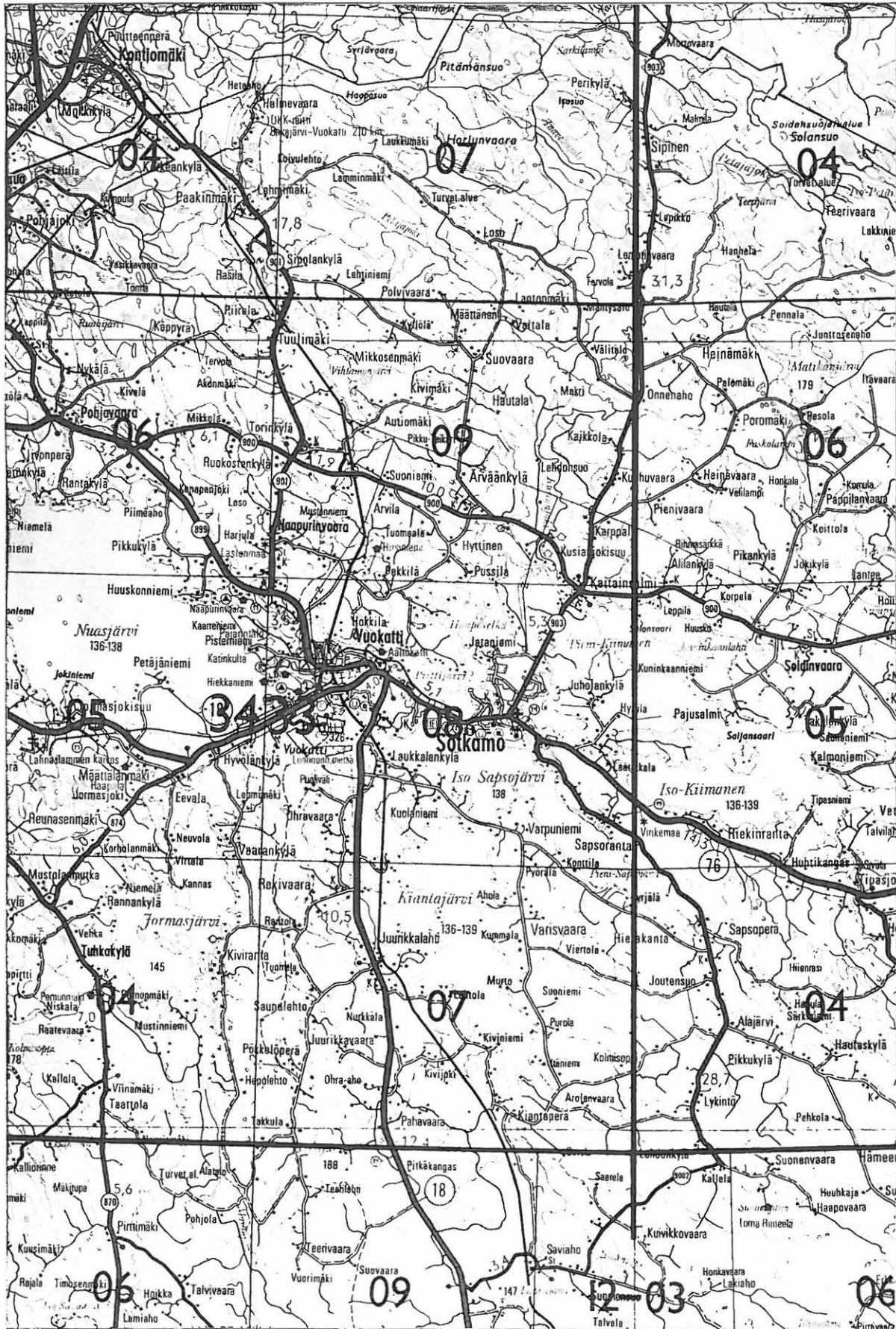
Suunta kirkosta: Koilliseen 14,00 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28493, kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Hyvät*Laajuus* : ?*Laajuden arviointiperuste* : Löydöt**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee 1,5 km Matikanjärven eteläpuolella olevan 0,7 x 0,3 km kokoisen Paskolammen itärannalla olevan harjun päällä. Kyseessä on useamman kilometrin pituinen, pääsuunnaltaan etelästä pohjoiseen kulkeva harju, jonka Paskolammen ja sen koillispuolella olevan Alajärven välinen salmi katkaisee. Salmen kaakkoispuolelle, harjun päähän on rakennettu kesämökki, jolle kulkee tie harjun lakea pitkin. Harjun koillisjuurella, ainakin osaksi tilan Komula 122:2 alueella, on soranottoaika. Maaperä on kivetöntä hiekkaa, harju kasvaa harvaa, kuivaa mäntykangasta.

KUVAUS

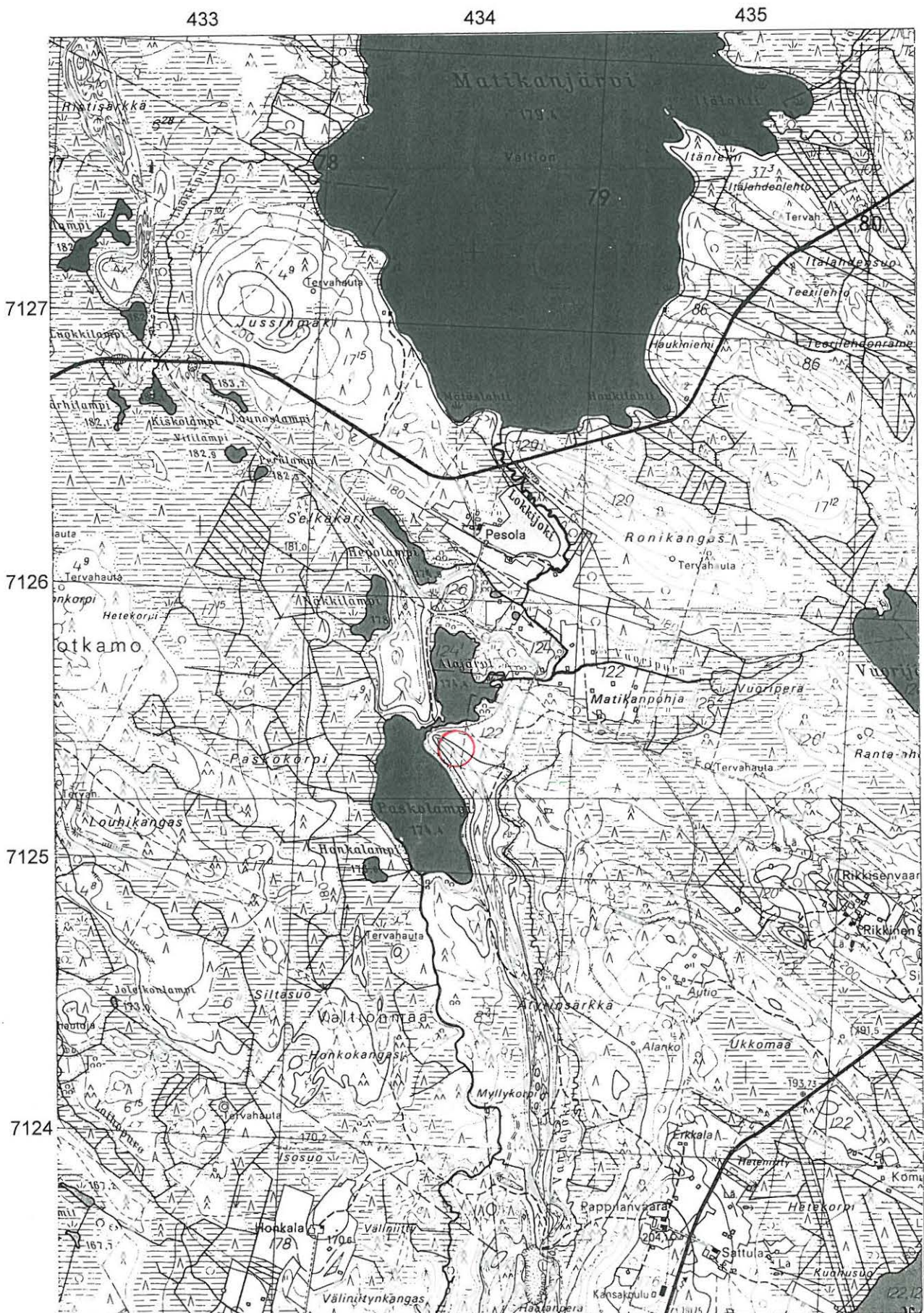
Harjun lakea mökille kulkevalla tiellä oli pari epämääräistä kvarsinpalaa runsaat sata metriä harjun päästä. Alhaalla sorakuopan reunalla oli pari samalaista kvartsia. Alueelle tehdyissä koekuopissa ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa, ja on kyseenalaista, sijaitseeko paikalla muinaisjäännöstä. Koekuopista ja maaston muodoista päätellen Paskolammen ja Alajärven vedenpintaa on joskus laskettu. Alkuperäinen rantaviiva näyttää sijainneen noin 179 m korkeudella.

Kohde 31, Paskolampi E
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 31, Paskolampi E

Kopio peruskartasta 4411 06 MATIKANJÄRVI 1974, 1:20000

SOTKAMO 32

SOTKAMO
Ylisotkamo
Sajansaari

Kohde : Asuinpaikka

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero : 33

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 9.9.1993

Kylä : Ylisotkamo

Alue : Iso kiimanen

Tila : Sайдansaari 22:43

Kiinteistötunnus : 765-408-0022-0043

Maanomistajaja, osoite : Ronkainen Eelis Oskari; ? Yletyinen Mika Petri ja Jarkko Tapani; Mikontie 11 A 1, 00770 Helsinki

Peruskartta : 4411 05 SOIDINVAARA

x = 7 114,26 y = 430,72 z = 138,00

Suunta kirkosta: Itäkaakkoon 8,00 km

Aikaisemmat tutkimukset : 1972

Inventointilöydöt : -

Havaintomahdollisuudet : Kohtuullisen hyvät

Laajuus : Ei pysty määrittämään

Laajuden arviointiperuste : Ks. alla

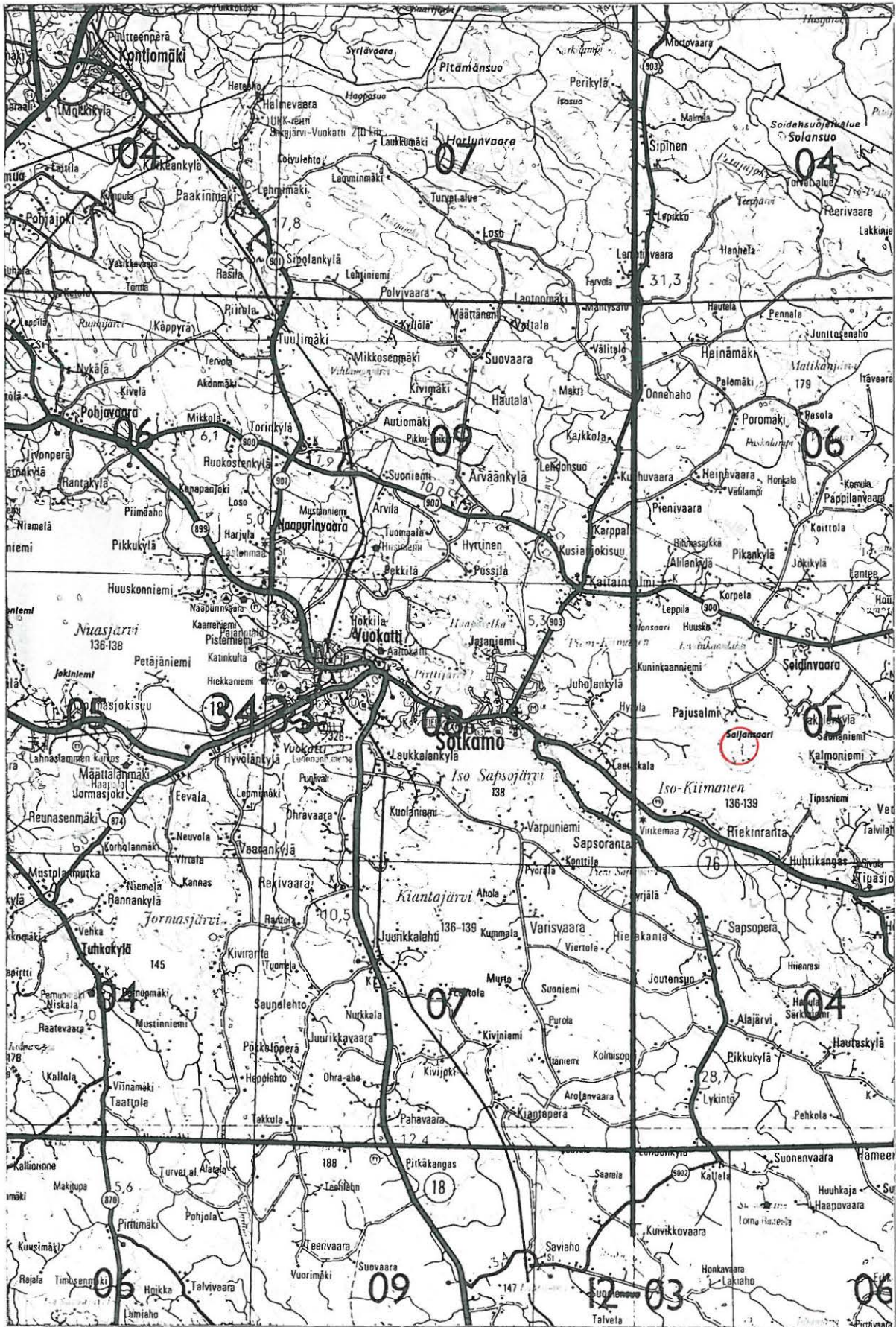
SIIJAINTI

Kohde sijaitsee Iso-Kiimasen keskellä olevan Sajansaaren länsirannalla, Lyhytniemen ja Pitkäniemen välisessä lahdessa. Lahti on kivetöntä hiekkaa, maasto takana on matalaa kuusimetsää. Maaperä on aaltojen keräämää hiekkaa, jossa ei ole esin. huuhtoutumiskerrosta. Hietikkoa reunustavat niemet olivat matalia ja suoperäisiä. Ne eivät vaikuttaneet sovelialta asuinpaikaksi.

KUVAUS

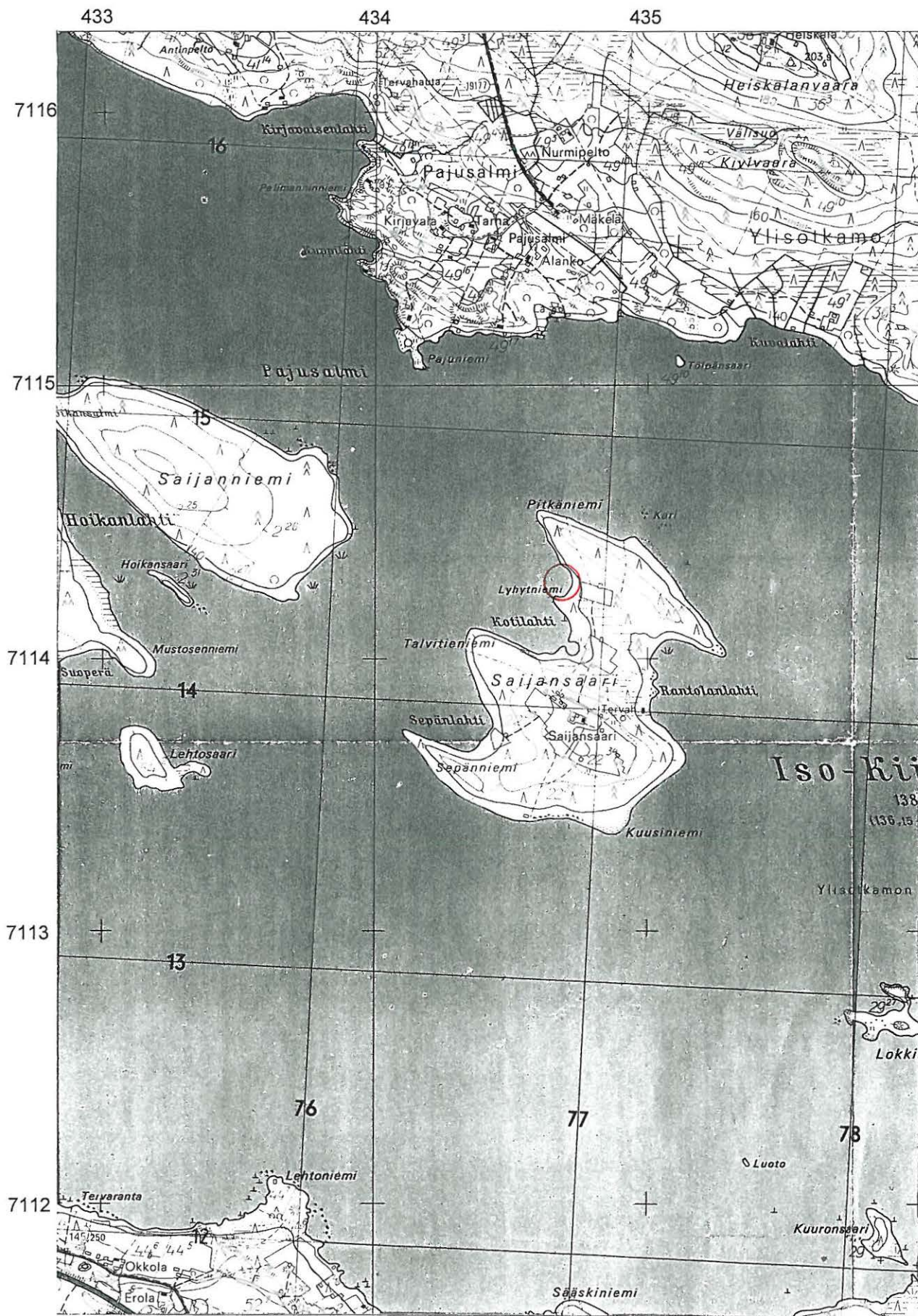
Rannasta ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittaavaa, rantahietikon taakse tehdyissä koekuopissa oli vain veden keräämää hiekkaa. On hyvin kyseenalaista onko paikalla enää muinaisjäänöstä.

Kohde 32, Saijansaari
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:20000, v. 1993.

Kohde 32, Sajjansaari

Kopio peruskartasta 4411 05 SOIDINVAARA 1974, 1:20000

SOTKAMO 33

SOTKAMO
Ylisotkamo
Kuusiniemi

Kohde : Asuinpaikka?

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II/III

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 9.9.1993

Kylä : Ylisotkamo

Alue : Iso-Kiimanen

Tila : Kessula 22:54

Kiinteistötunnus : 765-408-0022-0054

Maanomistajaja, osoite : Kiviharju-Wiebenga, Ulla-Maria

Peruskartta : 4411 05 SOIDINVAARA

x = 7 113,38 y = 430,80 z = 138,00

Suunta kirkosta: Itäkaakkoon 8,40 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28494, kvartsia.

Havaintomahdollisuudet : Hyvät

Laajuus : Ei pysty määrittämään

Laajuden arviointiperuste : Ks. alla

SIIJAINTI

Kohde sijaitsee Ison-Kiimasen keskellä olevan Saijansaaren eteläkärjessä. Saijansaari on noin 1,1 x 0,9 km kokoinen saari, sen rannat ovat suurimmaksi osaksi kivikkoiset. Paikoin varsinkin lahtien pohjukissa on myös hiekkarantaa. Hiekka on kuitenkin säännöllisesti veden paikalle keräämää ja maasto suoperäistä, ei siis asuinpaikaksi sopivaa.

Saaren eteläkärjessä, Kuusiniemessä on laajimmillaan noin 20 m levyinen hiekkaranta, sen jälkeen alkaa varsinainen metsä arviolta 2 m vesirajaa korkeammalla. Metsän on noin puolen metrin korkuinen törmä, jonka jälkeen alkaa tasainen mäntykangas. Ilmeisesti kyseessä on vanha vesiraja. Törmän ja nykyisen vesirajan välissäkin kasvaa mäntyjä. Etelärannalla on veden kokoama rantavalli, jonka takana on matala ja suoperäinen maasto. Niemen kärjessä on kesämökki nimeltä Kessula ja siihen liittyviä ulkorakennuksia. Ne on rakennettu matalalle, nähtävästi veden liikuttamalle hiekalle. Maaperä Kuusiniemessä on kivetöntä hiekkaa.

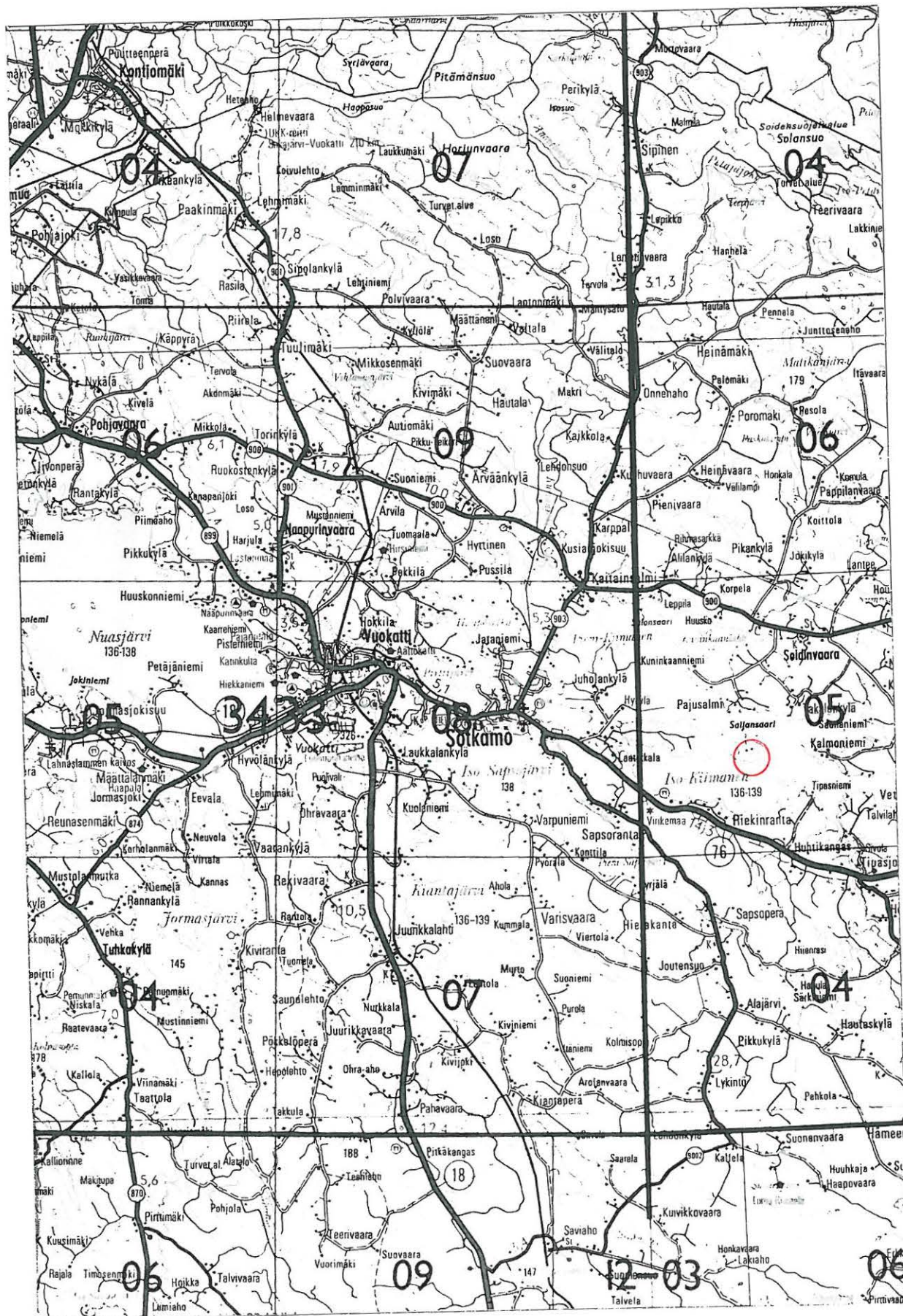
KUVAUS

Rantavedestä, läheltä niemen kärkeä löytyi kaksi iskoselta vaikuttavaa kvartsinpalaa. Itärannan metsään tehtiin useita koekuoppia, niissä oli päällimmäisenä veden tuomaa hiekkaa, ehkä noin 10 cm, sen alla oli

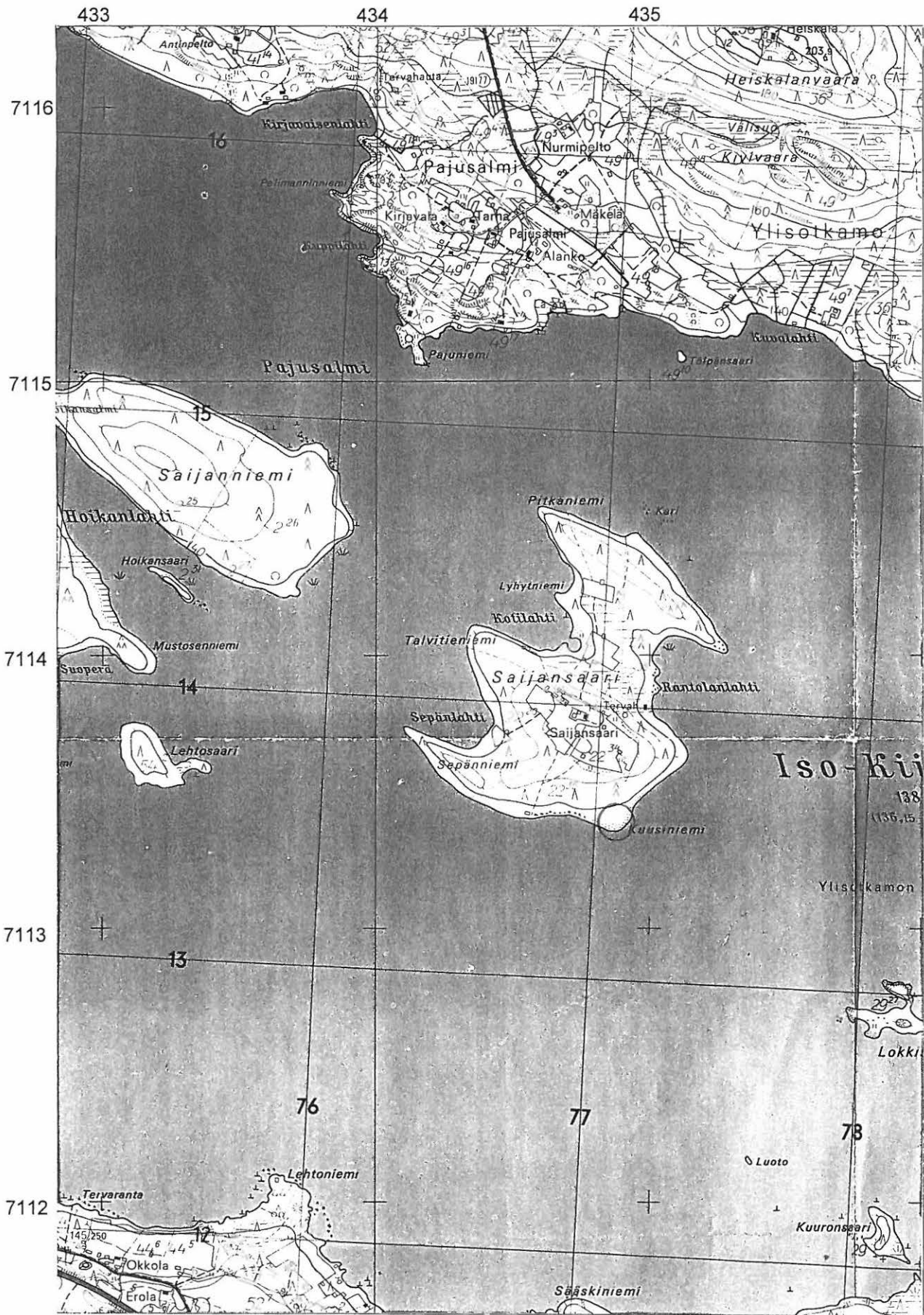
huuhtoutumiskerros ja rikastumiskerros. Mitään merkkiä muinaisjännöksestä ei havaittu. Mahdollinen asuinpaikka lienee tuhoutunut. Maaston puolesta Kuusiniemi on sopin asuinpaikaksi koko Saijansaassa.

Kohde 33, Kuusiniemi
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 33, Kuusiniemi
 Kopio peruskartasta 4411 05 SOIDINVAARA 1974, 1:20000

SOTKAMO 34

SOTKAMO
Ylisotkamo
Katajasaari

Kohde : Asuinpaikka?

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : III

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 9.9.1993

Kylä : Ylisotkamo

Alue : Iso-Kiimanen

Tila : Viettola 10:4

Kiinteistötunnus : 765-406-0010-0004

Maanomistajaja, osoite :

Peruskartta : 4411 05 SOIDINVAARA

x = 7 113,36 y = 436,77 z = 138,00

Suunta kirkosta: itään 14,00 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28495, kvartsikaavin.

Havaintomahdollisuudet : Kohtuulliset

Laajuus : ?

Laajuden arviointiperuste : ?

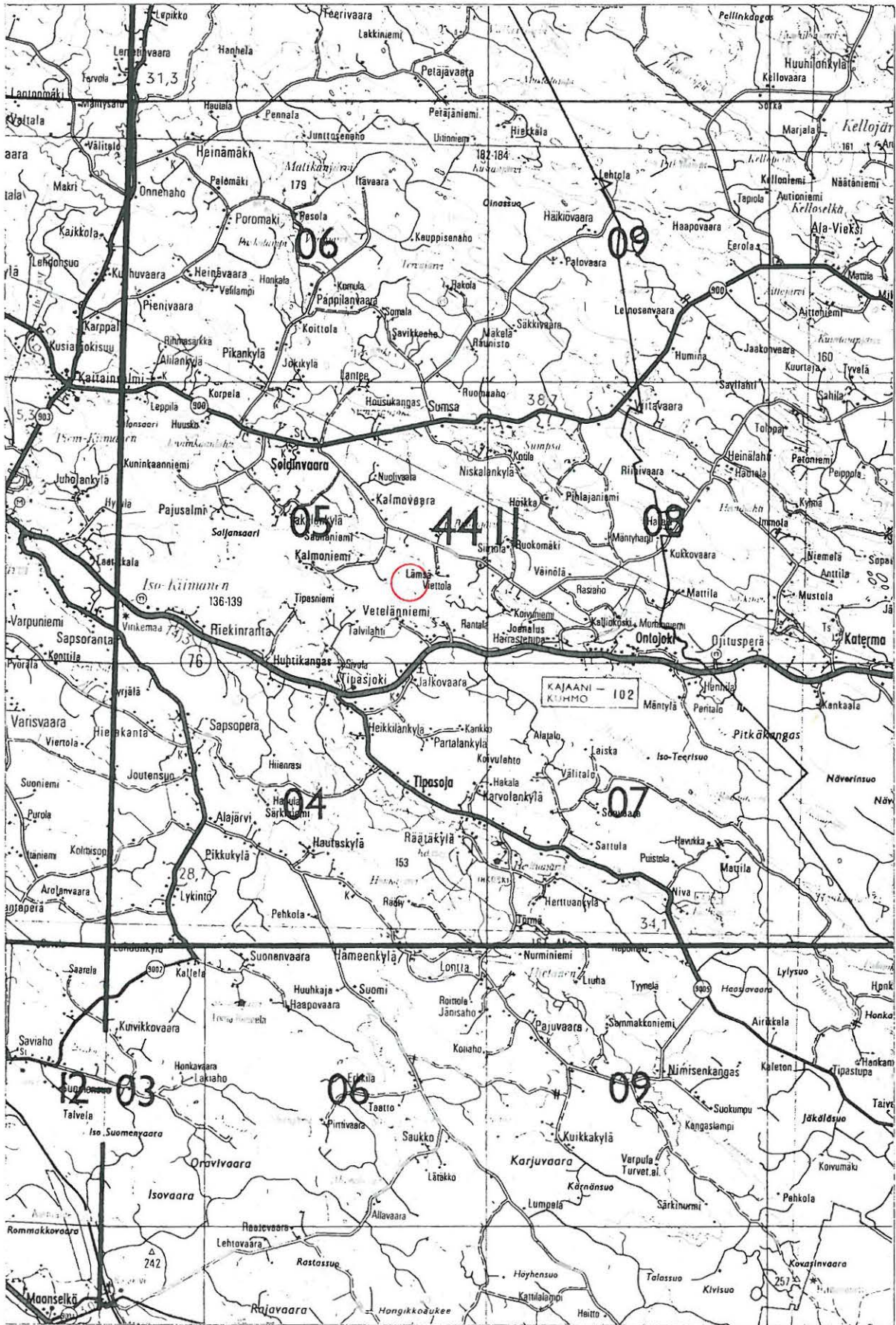
SIJAINTI

Kohde sijaitsee Ison Kiimasen itäosassa, järven pohjoisrannalla olevassa Kalmoniemen ja Ruokonieman välisessä Katajalahdessa. Kyseessä on 1,1 X 0,3 km kokoinen saari, luode - kaakko -suuntainen saari. Sen eteläpää ja lounaisranta ovat kallioiset, saari kasvaa pääasissa kuusimetsää.

KUVAUS

Saaren luoteispäässä on matala hiekkaa ja pikkukivikkoa oleva ranta. Siitä löytyi jokunen pyörähkö kvartsinpala, mutta myös yksi kvartsikaavi. Paikka ei muutan vaikuta asuinpaikaksi erityisen sopivalta ja on kyseenalaista, onko paikalla kiinteää muinaisjäänöstä. Katajasaaren tarkastuksen yhteydessä käytiin myös sen eteläpuolella olevissa Honkasaassa ja Karppasaassa. Honkasaaren itäpäässä ja pohjoisrannalla olijonkin verran kvartsia. Ne olivat kuitenkin niin epämääräisiä, että niitä ei otettu talteen. Karppasaassa ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Kohde 34, Katajasaari
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:20000, v. 1993.

SOTKAMO 35

SOTKAMO
Sumsa
Sumpsanjärvi SW

Kohde : Asuinpaikka*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäänöluettelon numero* :*Muinaisjäänösluokka* : II*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 30.8.1993*Kylä* : Sumsa*Alue* : Sumpsanjärvi*Tila* : Pihlajaniemi 6:3*Kiinteistötunnus* : 765-406-0006-0003*Maanomistajaja, osoite* : Löhönen, Pauli Johannes ja Lyydi Marjatta; PPA 2 Pihlajaniemi, 88600 Sotkamo.*Peruskartta* : 4411 08 ONTOJOKI

x = 7 116,92 y = 441,30 z = 163,00

Suunta kirkosta: Itään 18,80 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28496: 1, 2; kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Tavanomaiset*Laajuus* : ?*Laajuden arviointiperuste* : Löydöt**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee Sumpsanjärven lounaisrannalla, peruskarttaan merkitystä Kotilan talosta 1,0 km kaakkoon, kaakkoisimman kesämökin kaakkoispuolella, sen rajapyykistä noin 10 m kaakkoon. Maasto on mökin kohdalla kuivaa kangasta, mutta muuttuu kaakkoon mentäessä suoperäiseksi. Maaperä on kivetöntä hiekkaa, rannassa on 1 - 2 m korkuine jyrkkä törmä.

KUVAUS

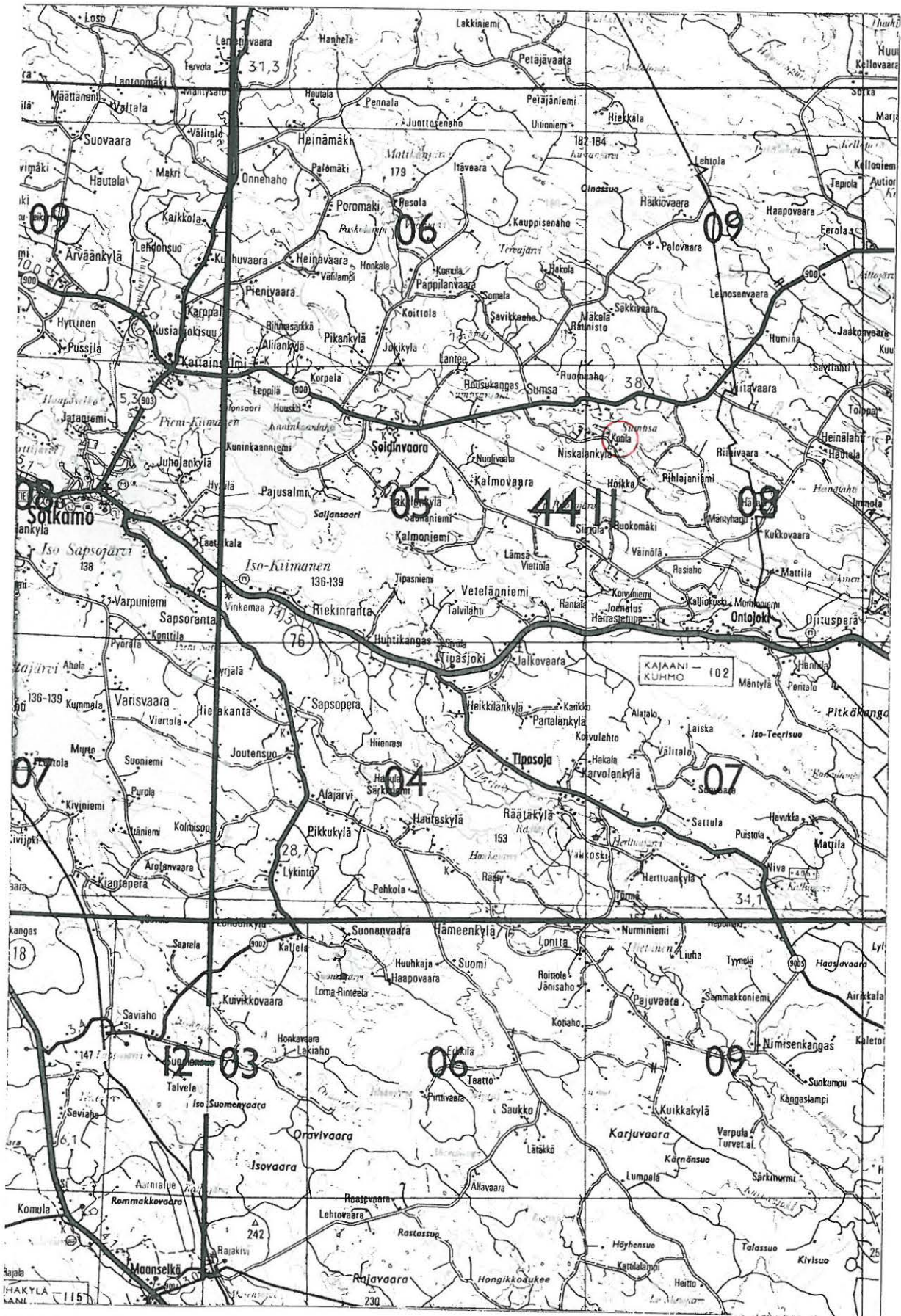
Rajapyykistä 10 m kaakkoon oli rantavedessä ilmeisen nuotiokiveyksen jäännökset ja joitain teräväsärmäisiä kvartsinpaloja muuten kivetömässä rantavedessä. Lähellä rajapyykkiä olleen veneenpitopaikan rantatörmästä löytyi yksi kvartsinpala. Rantatörmän päälle tehtiin lapiolla joitain koepistoja, mutta niissä ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Rantaa luoteeseen mentäessä seuraavan mökin edustan rantavedestä löytyi joitain palaneita kiviä, mutta ei mitään löytöjä, pihalle oli kerätty tolpan päähän koristekiviä, niiden joukossa oli yksi iskety näköinen kvartsi. Tästä seuraavan mökin luoteispuolella on suoalue. Suon kaakkoisreunasta ja suon edustan hiekkarannasta löytyi pari yksittäistä kvartsinpalaa, yksi kvartsi löytyi vielä suon luoteispuolella olevan mökin perustuksena olevien sementtitolppien juureen kerättyjen kivien joukosta.

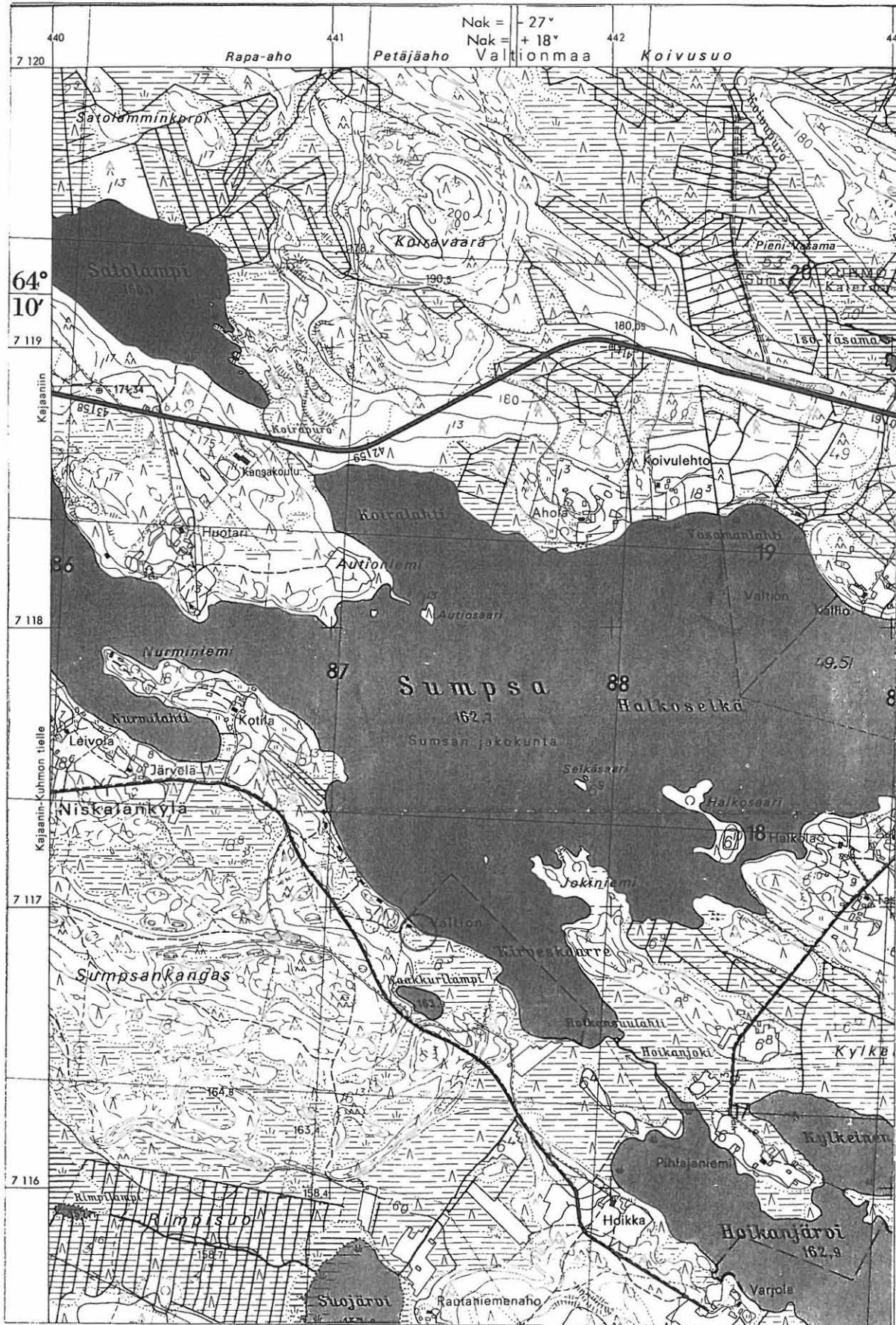
Ranta oli kauttaaltaan hyvin asuinpaikaksi sopivaa hiekkaa, mutta tulisijaa lukuunottamatta löydöt jäivät sangen vähäisiksi ja epämääräisiksi.

Kohde 35, Sumpsanjärvi SW
Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 35, Sumpsanjärvi SW
 Kopio peruskartasta 4411 08 ONTOJOKI 1974, 1:20000

SOTKAMO 36

SOTKAMO
Sumsa
Kirveskaarre NW

Kohde : Asuinpaikka?

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 30.8.1993

Kylä : Sumsa

Alue : Sumpsanjärvi

Tila : Pihlajaniemi 6:3

Kiinteistötunnus : 765-406-0006-0003

Maanomistajaja, osoite : Löhönen, Pauli Johannes ja Lyydi Marjatta; PPA 2 Pihlajaniemi, 88600 Sotkamo.

Peruskartta : 4411 08 ONTOJOKI

x = 7 116,78 y = 441,60 z = 163,00

Suunta kirkosta: Itään 18,90 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28497:1, 2; kvartsia.

Havaintomahdollisuudet : Melko hyvät

Laajuus :

Laajuden arviointiperuste : Löydöt

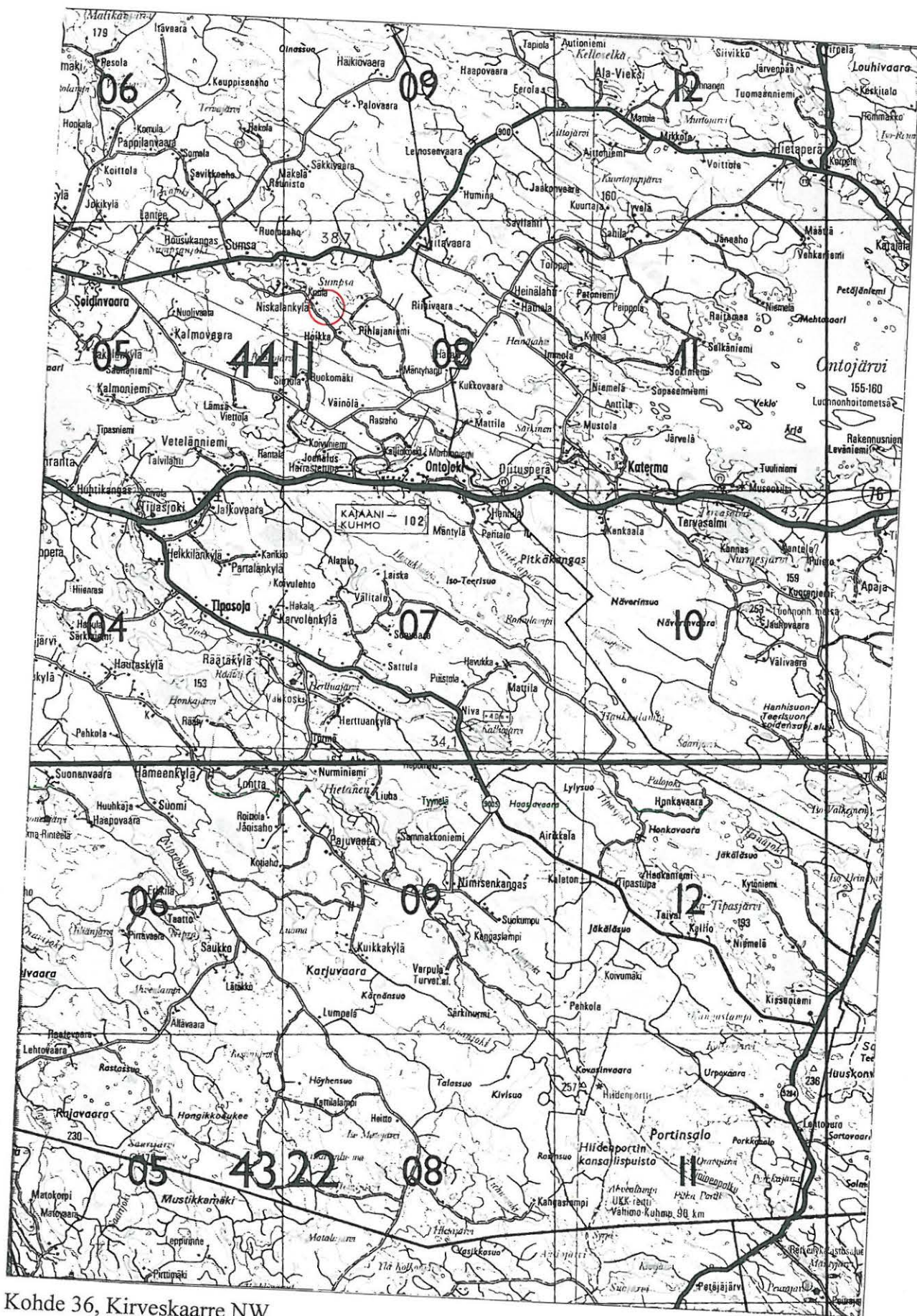
SIJAINTI

Kohde sijaitsee Sumpsanjärven eteläpäänä olevan Kirveskaarre-nimisen lahden luoteispuolella olevassa pienessä niemessä, peruskarttaan merkitystä Kotilan talosta 1,3 km kaakkoon. Niemi on soiden ympäröimä, sen rannassa on pari metriä korkeat hiekkaharjanteet, harjanteiden takana on kesämökki, jota ei ole merkitty peruskarttaan. Paikka kasvaa mäntyjä, maaperä on hiekkaa.

KUVAUS

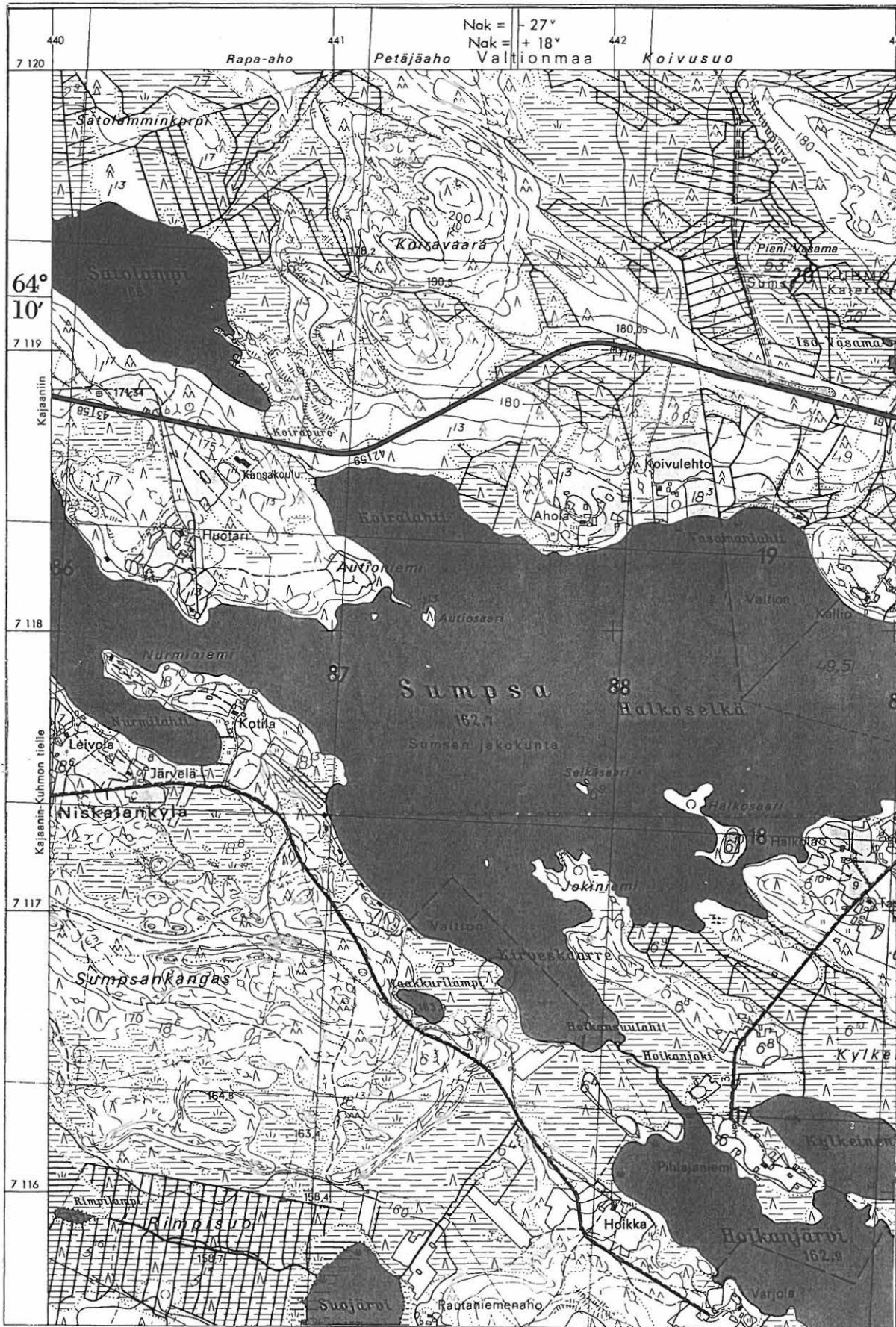
Mökin edustan rannassa on laituri, jonka luoteispuoli on kulunut veneenpitopaikkana käytöstä. Noin 0,2 m korkeassa törmässä oli palaneita kiviä, mutta vain yksi kvartsi-iskos. Muita asuinpaikkaan viittaavia merkkejä ei rannassa ollut näkyvissä. Mökin edustalla oli kuluneessa hiekassa pari hyvin epämääräiseltä vaikuttavaa kvartsia.

Kohde 36, Kirveskaarre NW
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 36, Kirveskaarre NW
 Kopio peruskartasta 4411 08 ONTOJOKI 1974, 1:20000

SOTKAMO 37

SOTKAMO
Tipasoja
Palolahti W

Kohde : 1) Asuinpaikka 2) Kuoppia
Ajoitus : 1) Esihistoriallinen aika 2) ?
Muinaisjäännöluettelon numero :
Muinaisjäännösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen
Inventointipvm. : 10.9.1993

Kylä : Tipasoja
Alue : Räätäkangas
Tila : Särkiniemi 58:1
Kiinteistötunnus : 765-407-0058-0001
Maanomistajaja, osoite : Niskanen Jaakko Iivari ja Anna Sofia; Timparantie 6 C 25, 87400 Kajaani

Peruskartta : 4411 04 TIPASOJA
x = 7 103,95 y = 435,50 z = 155,00
Suunta kirkosta: Kaakkoon 17,40 km

Aikaisemmat tutkimukset :
Inventointilöydöt : KM 28498:1 - 5, keramiikkaa, kvartssia, palanutta luuta.
Havaintomahdollisuudet : Melko hyvät
Laajuus : 100 X 60 m
Laajuden arviointiperuste : Löydöt ja näkyvät jäänteet

SIJAINTI

Kohde sijaitsee Syväjärven pohjoisrannalla, Palolahden ja Lahtelan välisellä mäntykankaalla. Alue on jonkin verran kumpuilevaa hiekkamaata, aluskasvillisuutena on puolukkaa, sammalta ja kanervaa. Rannassa on korkeudeltaan vaihteleva, mutta vähintään pari metriä korkea jyrkkä törmä.

KUVAUS

Rannassa oli hiekkatörmä, jossa oli monin paikoin näkyvissä hiekkaa. Hiekassa ei näkynyt löytöjä, hiekan väri viittasi kuitenkin monin paikoin asuinpaikkaan. Vesi oli niin korkealla, että rantaa ei pystynyt tarkastamaan. Rannan itäosaan, tasaiseen ja melko alavaan paikkaan, suunnilleen kohtaan, jossa pohjoisessa olevan suon ja rannan välinen kuiva kangas oli kapeimmillaan tehtiin aivan polun pohjoispuolelle, noin 10 m päähän rannasta lapiolla koepisto. siinä oli liikaista hiekkaa, hyvin pieniä luunsiruja, asbestkeramiikan palanen sekä kaksi kvartsi-iskosta.

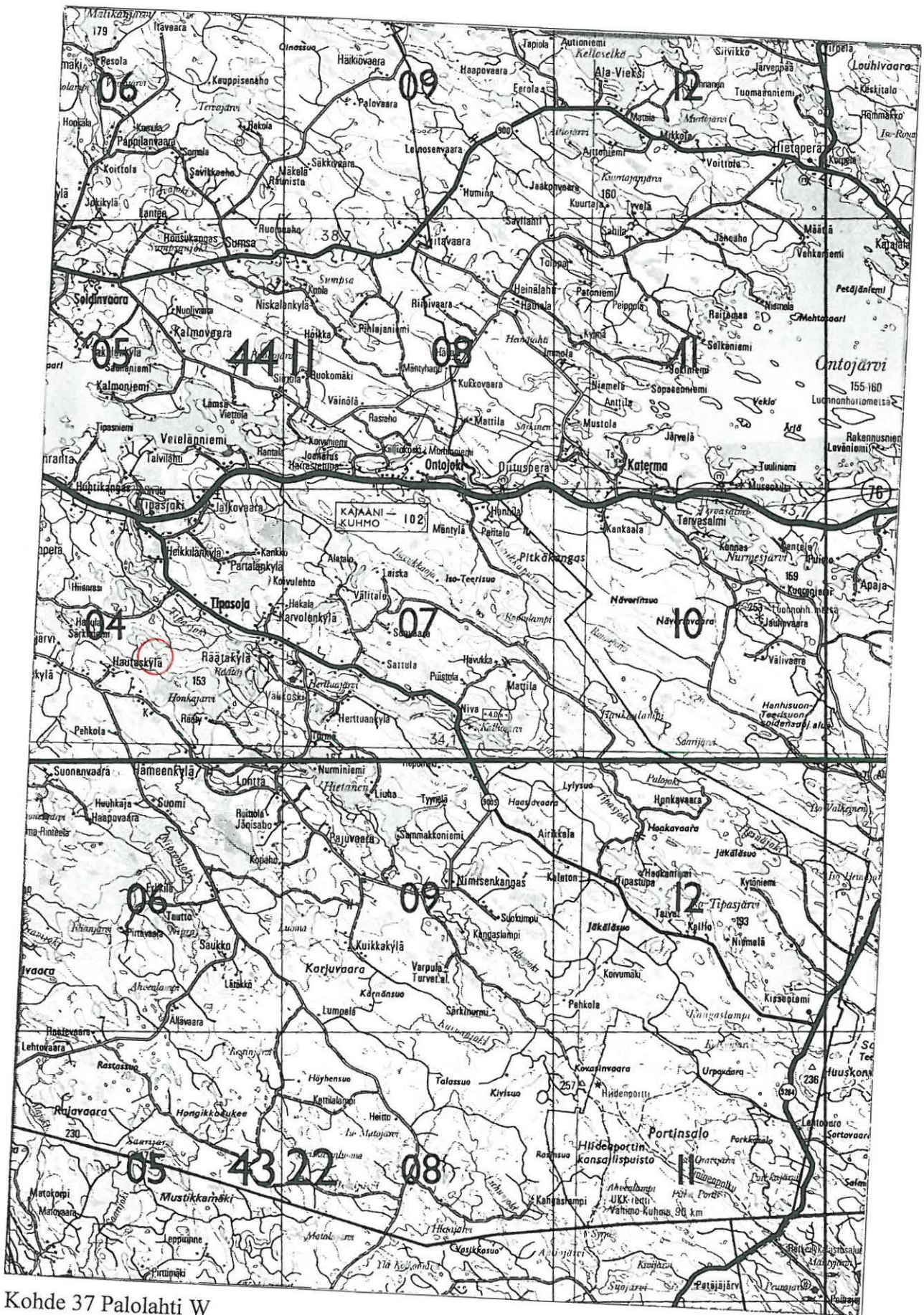
Tästä noin 0,1 km länteen, kohtaan, josta ranta lähtee kääntymään kohti Lahtelaa, kahden harjanteen väliin noin 5 m päähän rannasta tehtiin toinen koepisto. Siitä tuli heti turpeen alta likamaata, jossa oli pientä luunsirua. Koekuoppaa ei kaivettu sen syvemmäksi. Noin 6 m kuopasta luoteeseen, harjanteen päässä. hieman mantereen puolella oli päärynän muotoinen kuoppa. Sen suurin leveys oli noin 2 ja pituus noin 3 m,

syvyys oli noin 0,5 m. Kapeampi osa oli ylärinteessä.

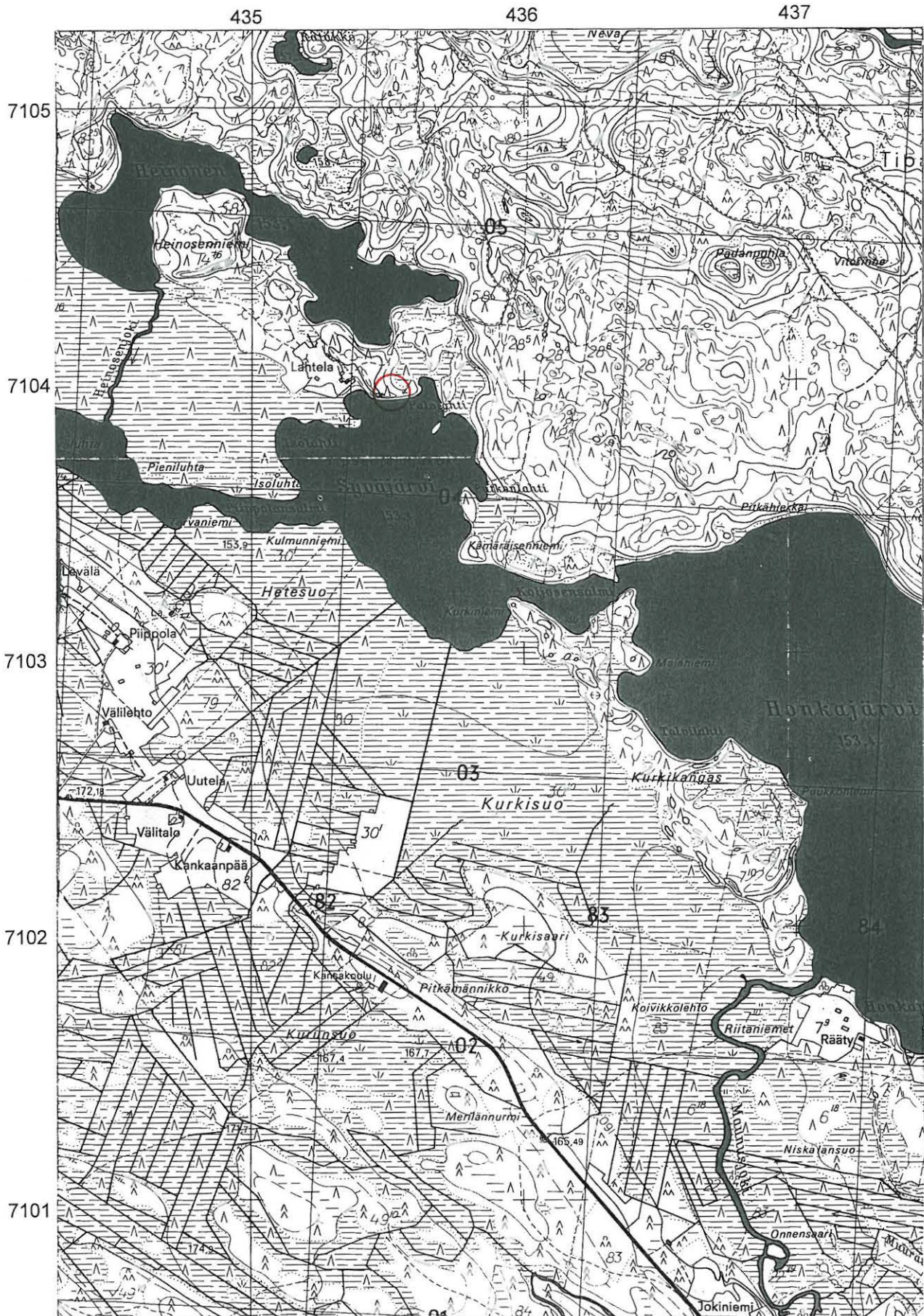
Rannasta noin 60 m päässä ja suon reunasta noin 20 m päässä oli läpimitaltaan 2 m kokoinen ja noin puolen metrin syvyinen kuoppa.

Kohde 37 Palolahti W
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 37 Palolahti W

Kopio peruskartasta 4411 04 TIPASOJA 1974, 1:20000

SOTKAMO 38

SOTKAMO
Tipasoja
Honkajärvi E

Kohde : Pyyntikuoppia 2 kpl

Ajoitus : ?

Muinaisjäännöluettelon numero :

Muinaisjäännösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 10.9.1993

Kylä : Tipasoja

Alue : Räätäkangas

Tila : Salmenniemi 10:40

Kiinteistötunnus : 765-407-0010-0040

Maanomistajaja, osoite : Pääkkönen, Eelis Henrik ja Toivo Aukusti; PPA 4 Salmenniemi, 88600 Sotkamo.

Peruskartta : 4411 04 TIPASOJA

x = 7 102,88 y = 437,64 z = 159,00

Suunta kirkosta: Kaakkoon 19,60 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : -

Havaintomahdollisuudet : Hyvät

Laajuus : 10 x 4 m

Laajuden arviointiperuste : Kuopat

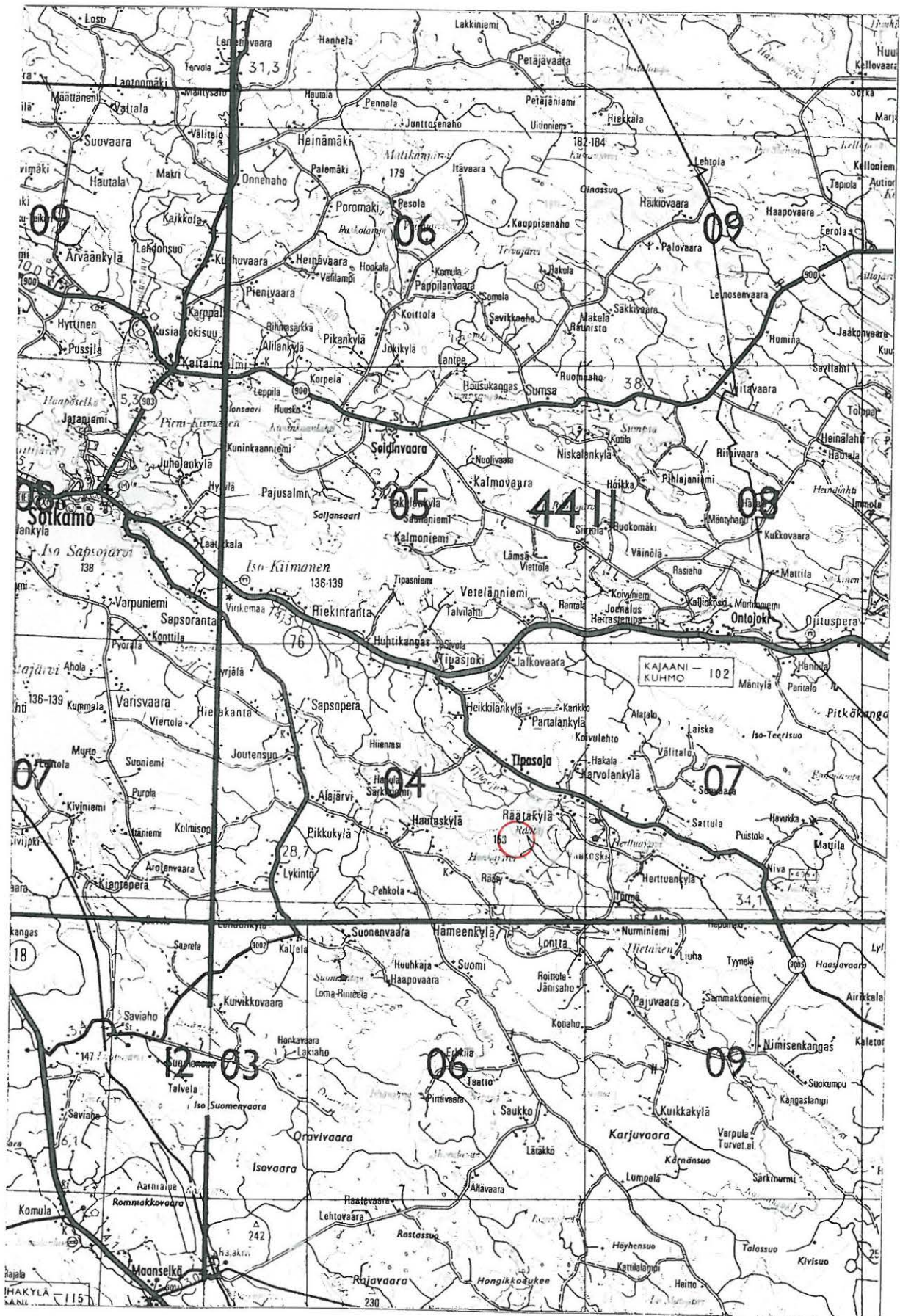
SIJAINTI

Kohde sijaitsee Honkajärven itärannan puolivälin paikkella melko voimakkaasti viettävässä rinteessä harvassa mäntymetsässä, jossa aluskasvillisuutena on sammalta ja korkeahkoa kanervaa. Rannassa on usean metrin korkuinen, jyrkkä törmä.

KUVAUS

Rantörmän reunasta noin 8 m päässä on noin 2 m läpimittainen ja 0,6 m syvyinen kuoppa. Sen päälle oli kaatunut suuri mänty. Tästä kuopasta 3 m itäkaakkoon oli epäselvä kuoppa, jonka läpimitta oli noin 1,5 m ja syvyys noin 0,4 m. Tämän kuoppaan pohjalla kasvoi pieni koivu. Jälkimmäiseen kuoppaan tuskin olisi yksinään kiinnittänyt suurta huomiota.

Kohde 38 Honkajärvi E
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 38 Honkajärvi E

Kopio peruskartasta 4411 04 TIPASOJA 1974, 1:20000

SOTKAMO 39

SOTKAMO
Tipasoja
Honkajärven harju

Kohde : Pyyntikuoppa*Ajoitus* : ?*Muinaisjäänöluettelon numero* :*Muinaisjäänösluokka* : II*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 10.9.1993*Kylä* : Tipasoja*Alue* : Räätäkangas*Tila* : Salmenniemi 10:40*Kiinteistötunnus* : 765-407-0010-0040*Maanomistaja, osoite* : Pääkkönen, Eelis Henrik ja Toivo Aukusti; PPA 4 Salmenniemi, 88600 Sotkamo.*Peruskartta* : 4411 04 TIPASOJA

x = 7 102,95 y = 437,70 z = 177,00

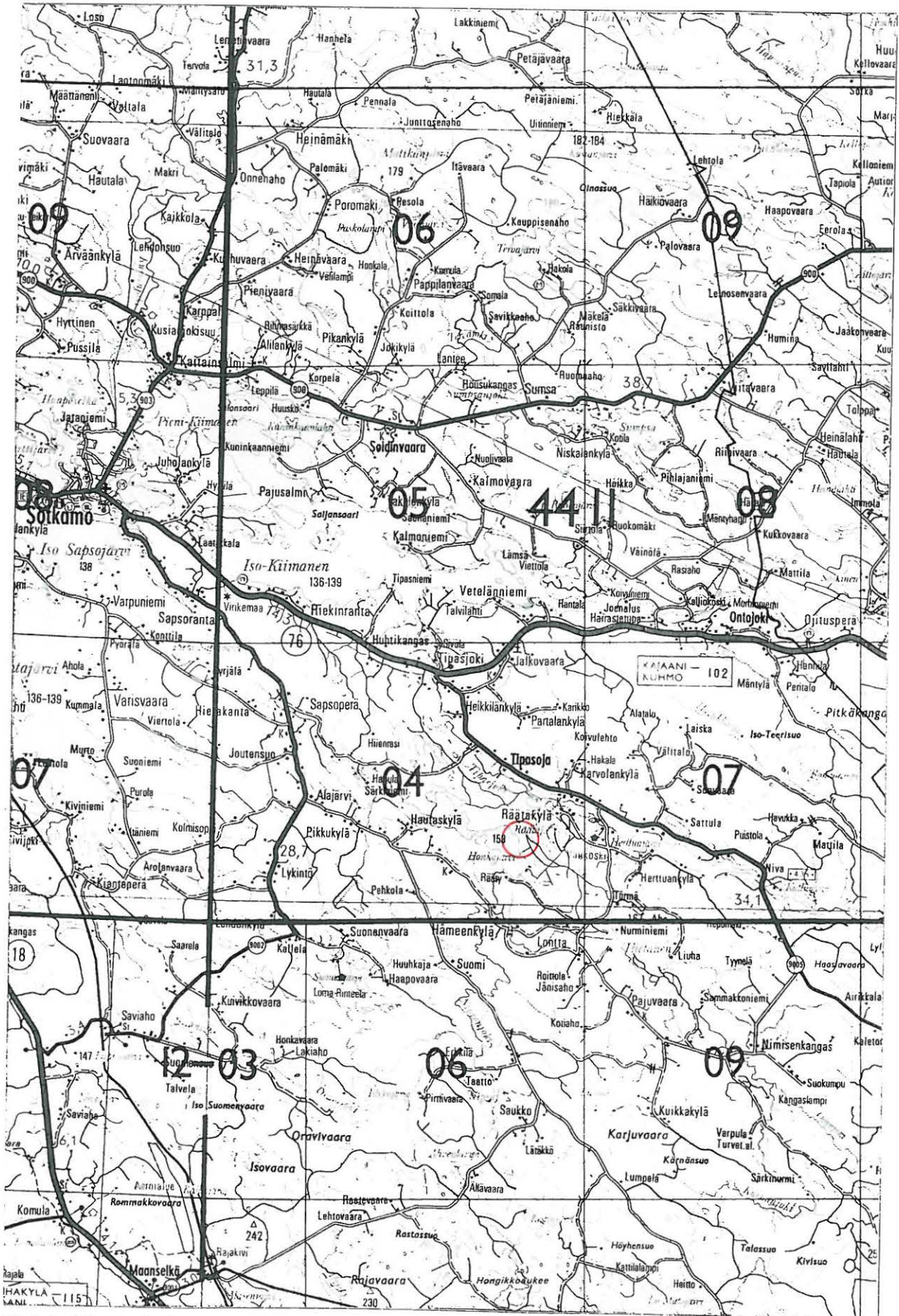
Suunta kirkosta: Kaakkoon 19,50 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : -*Havaintomahdollisuudet* : Hyvät*Laajuus* : Läpimitta 2 m*Laajuden arviointiperuste* : Näkyvä kuoppa**SIJAINTI**

Kohde sijaitse Räätäjärven ja Honkajärven välisellä kannaksella, suunnilleen Honkajärven itärannan puolen välin tienoilla, noin vajaat sata metriä Honkajärven rannasta. Paikalla on harjanne, joka nousee enimmillään yli 30 m Honkajärven pintaa korkeammaksi. Kohde sijaitsee harjanteen keskellä olevassa matalimmassa kohdassa. Idässä on loiva rinne, lännessä on jyrkästi järven rantaan laskeva rinne. Paikka on harvaa mäntymetsää kasvavaa jäkäläkangasta.

KUVAUS

Paikalla on aavistuksen harjanteen laen länsipuolella noin 2 m läpimittainen ja 0,3 m syvä loivaseinäinen kuoppa. Kuoppa vaikuttaa vanhalta, mitään selvästi pyyntikuoppaan viittaavaa siinä ei ollut. Paikka notkelmassa vittaa ehkä mahdolliseen pyyntikuoppaan, harjannetta pitkin kulkee lisäksi jonkinlainen polku. Lähettyiltä ei löytynyt muita kuoppia.

Kohde 39 Honkajärven harju
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

SOTKAMO 40

SOTKAMO
Tipasoja
Olkiniemi NE

Kohde : Asuinpaikka?

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 23.7.1993

Kylä : Tipasoja

Alue :

Tila : Tipasoja 128:38

Kiinteistötunnus : 765-407-0128-0035

Maanomistajaja, osoite : Yhtyneet Paperitehtaat Oy, Pl 186, 87101 Kajaani

Peruskartta : 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976

x = 7 095,14 y = 453,53 z = 194,00

Suunta kirkosta: Kaakkoon 37,00 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28499, kvartsia.

Havaintomahdollisuudet : Kohtuullisen hyvät

Laajuus : Pituus n. 0,2 km

Laajuden arviointiperuste : Kvartsit rantavedessä

SIJAINTI

Kohde sijaitsee Pienen Tipasjärven Olkiniemen koillisrannan luoteisosaassa. Olkiniemi on noin 1,4 x 0,5 km kokoinen, matalan suon lännestä mantereeseen yhdistämä länsi - itä -suuntainen niemi. Sen keskiosat kohoavat runsaat 10 m järven pintaa korkeammalle. Niemi kasvaa pääasiassa havumetsää. Niemen koillisrannan luoteisosa on matala, hiekkapohjainen, joukossa hieman pikkukiviä. Matalassa rannassa on heti vesirajan takana muutaman metrin leveydeltä tiheää pensaikkaa, maaperänä oli ohuelti vedensotkemaa hiekkaa ja alla kiviä. Tämän vyöhykkeen takana oli parin metrin korkuinen törmä, jonka takana oli mäntymetsää kasvava melko jyrkkä moreenirinne. Koillisrannan luoteispäässä oli pieni niemi, sitä kohti maasto tsoittui ja muuttui suoperäiseksi.

Vesirajassa oleva matala pensaikkovyöhyke ja sen takana oleva rantatörmä esiintyi koko Pienen ja myös Ison Tipasjärven alueella. Lähinnä vaikutti siltä, että vettä on jossain vaiheessa laskettu järvistä.

KUVAUS

Rantavedessä oli kvartsia vajaan kahden sadan metrin matkalla alueella, joka alkoi luoteessa suunnilleen sata metriä rannan luoteispäästä. Niemeen tehtiin hyvin runsaasti koepistoja lapiolla, mutta niissä ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Kohde on outo, sillä kvartsit löytyivät usean metrin päässä rantatörmän juuresta, mikäli oletus veden laskemisesta pitää paikkansa. Maastonsa puolesta niemi ei tällä kohtaa vaikuta mitenkään asuinpaikaksi sopivalta.

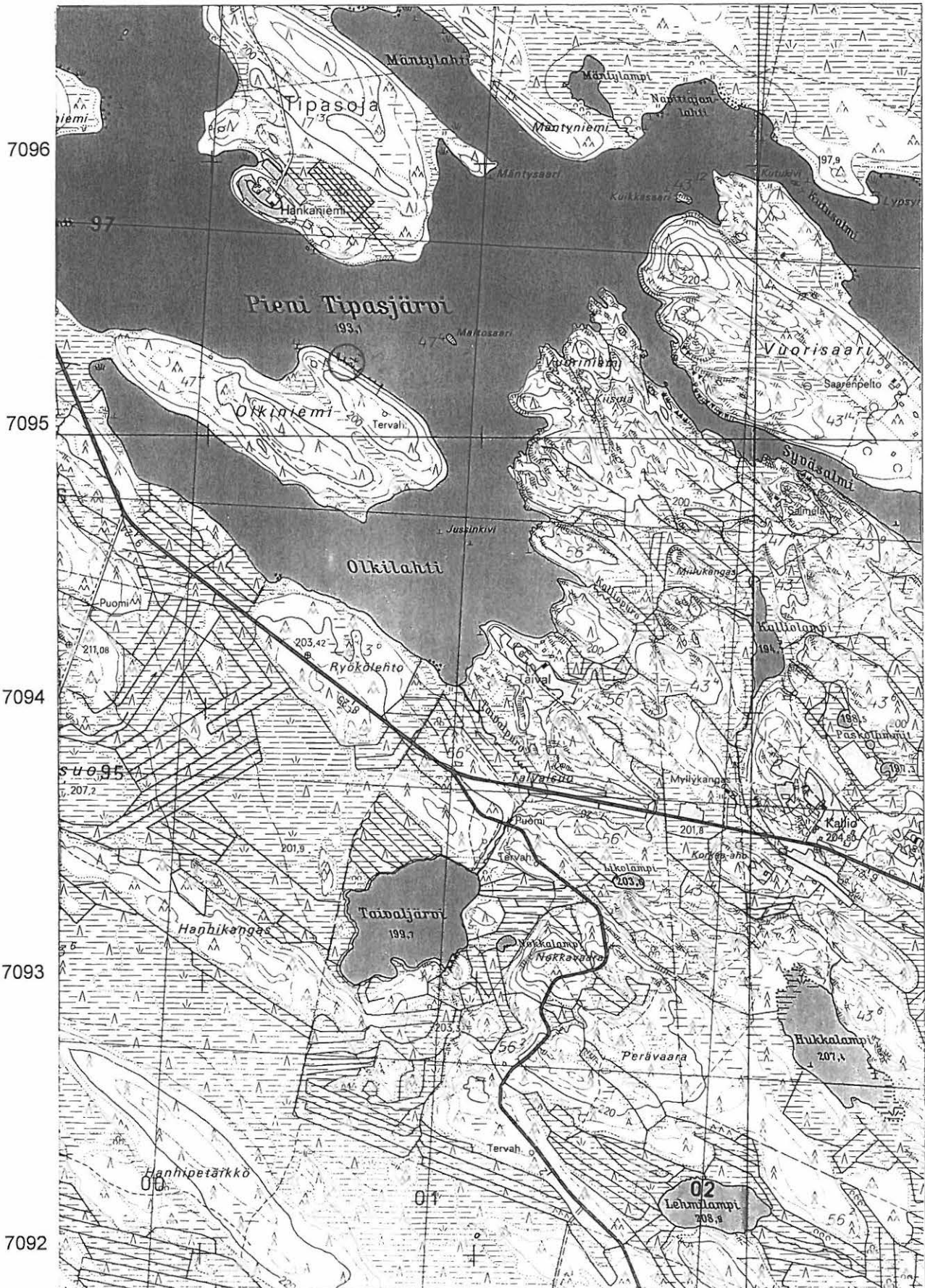
Kohde 40 Olkiniemi NE
 Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

453

454

455

Kohde 40 Olkiniemi NE

Kopio peruskartasta 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976, 1:20000

SOTKAMO 41

SOTKAMO
Tipasoja
Olkiniemi E

Kohde : Kuoppia 2 kpl

Ajoitus : ?

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 23.7.1993

Kylä : Tipasoja

Alue :

Tila : Tipasoja 128:38

Kiinteistötunnus : 765-407-0128-0035

Maanomistajaja, osoite : Yhtyneet Paperitehtaat Oy, PI 186, 87101 Kajaani

Peruskartta : 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976

x = 7 094,84 y = 453,80 z = 195,00

Suunta kirkosta: Kaakkoon 37,50 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : -

Havaintomahdollisuudet : Kohtullisen hyvät

Laajuus :

Laajuden arviointiperuste :

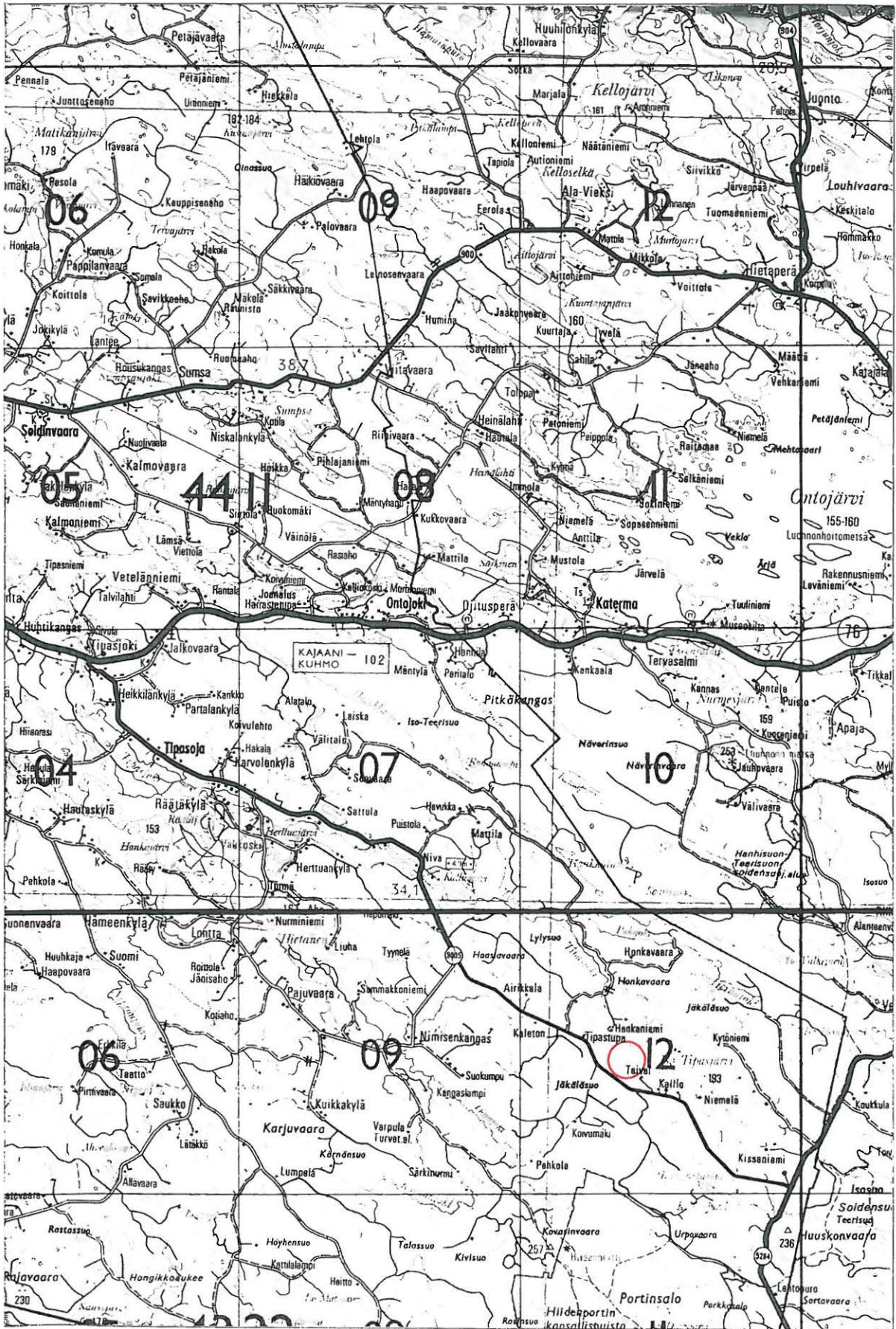
SIJAINTI

Kohde sijaitsee Pienen Tipasjärven Olkiniemen itäkärjessä. Olkiniemi on noin 1,4 x 0,5 km kokoinen, matalan suon lännestä mantereeseen yhdistämä länsi - itä -suuntainen niemi. Sen keskiosat kohoavat runsaat 10 m järven pintaa korkeammalle. Niemi kasvaa pääasiassa havumetsää. Niemen itäkärki on melko tasaista, se kasvaa mäntyä ja suopursua, paksun turpeen alla on kivetöntä hiekkaa. Ranta on kivikkoinen, rannassa on noin metrin korkuinen törmä.

KUVAUS

Niemen itäkärjen eteläosassa, lähellä lounaisrannan keskiviheilla olevan suon reunaa oli kaksi kuoppaa. Maaso oli paksusta turpeesta johtuen melko muhkurainen, mutta varsinkin suurempi kuoppa erottui selvästi. Sen läpimitta oli noin 3 m ja syvyys ehkä 0,4 m. Kuopan pohjalla oli turpeen alaosassa ehkä hieman hiiltä, alla oli täysi puhtaalta vaikuttava hiekka. kuopan viressä oli toinen, pienempi ja epäselvempi kuoppa. Muitakin kuoppia alueella saattoi olla, mutta maaston muhkuraisuudesta johtuen ne jäivät liian epävarmoiksi. Alueelle tehtiin hyvin runsaasti koepistoja lapiolla, niissä oli kaikissa täysin puhdasta hiekkaa. Kuoppien tarkoitus jäi epäselväksi, kyse voi olla pyyntikuopista.

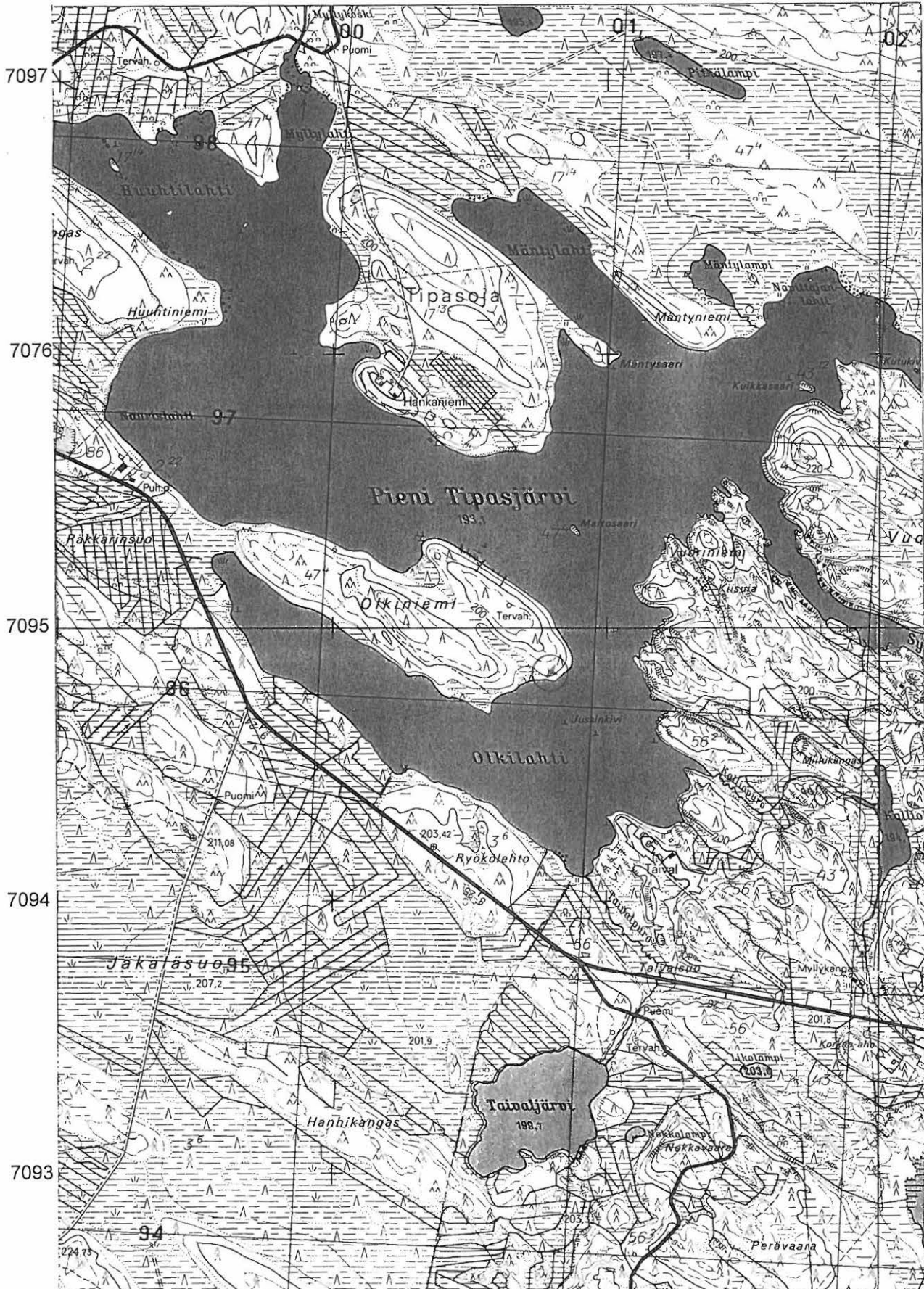
Kohde 41 Olkiniemi E
Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

453

454

455

Kohde 41 Olkiniemi E

Kopio peruskartasta 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976, 1:20000

SOTKAMO 42

SOTKAMO
Tipasoja
Ärväänniemi

Kohde : Asuinpaikka?

Ajoitus : Kivikausi

Muinaisjäänöluettelon numero :

Muinaisjäänösluokka : II

Inventoija : Esa Suominen

Inventointipvm. : 26.7.1993

Kylä : Tipasoja

Alue :

Tila : 128:35

Kiinteistötunnus : 765-407-0128-0035

Maanomistajaja, osoite :

Peruskartta : 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976

x = 7 091,58 y = 457,08 z = 193,00

Suunta kirkosta: Kaakkoon 42,80 km

Aikaisemmat tutkimukset :

Inventointilöydöt : KM 28500, kvartsia.

Havaintomahdollisuudet : kohtuullisen hyvät

Laajuus : ?

Laajuden arviointiperuste : Kvartsien esiintyminen

SIJAINTI

Kohde sijaitsee Ison Tipasjärven eteläosan länsirannalla olevassa Ärväänniemessä, peruskarttaan merkitystä Kissaniemen talosta runsaat 0,6 km länteen. Kyseessä on noin sadan metrin pituinen ja neljäkymmenen metrin levyinen, suon muusta mantereesta erottama mäntyä kasvava hiekkakumpare. Varsinkin rannan lähellä maasto oli soista. Korkeahkon rantatörmän edustalla, matalassa rannassa oli törmän ja vesirajan välissä muutaman metrin leveydeltä tiheää pensaikkoa.

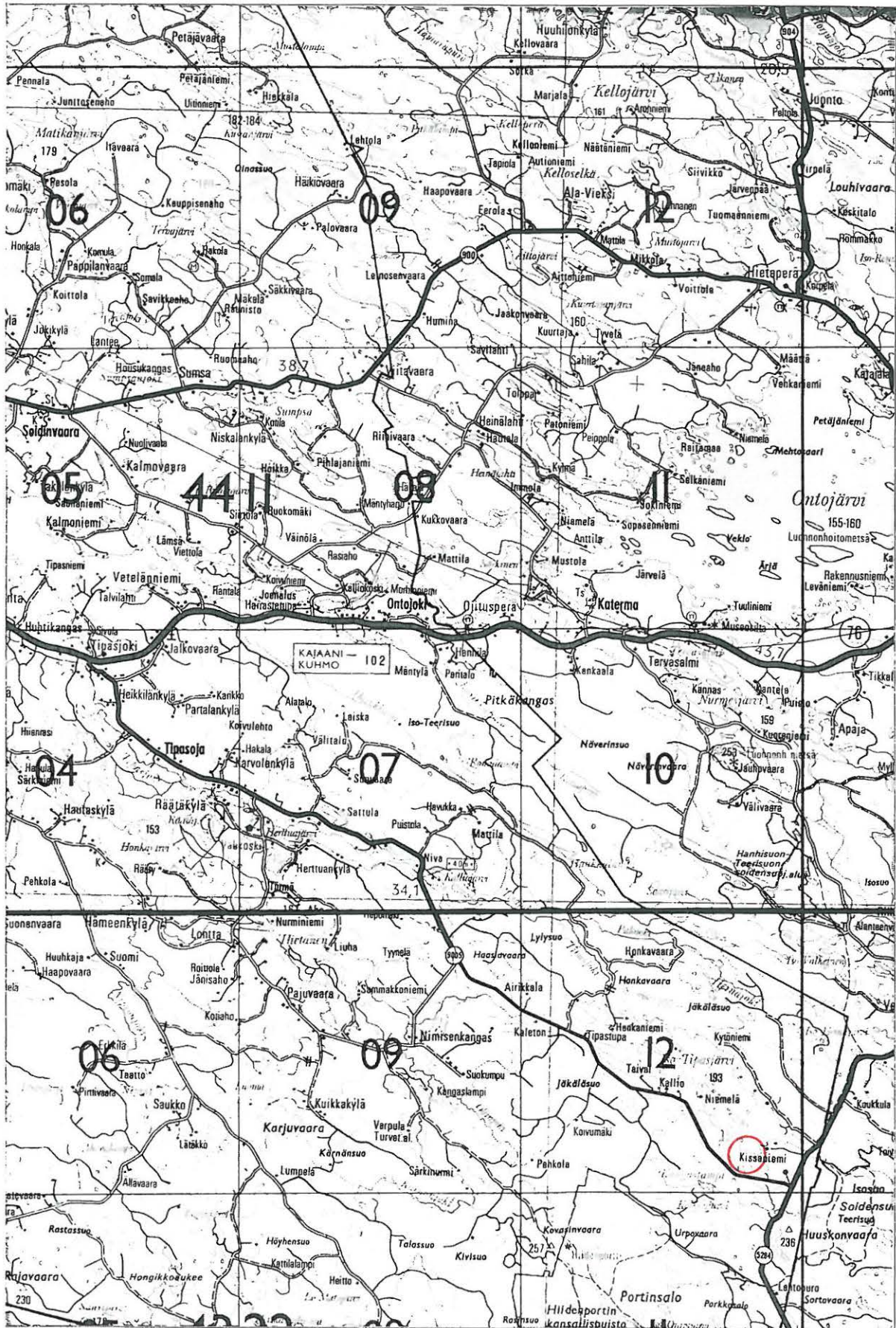
Vesirajassa oleva matala pensaikkovyöhyke ja sen takana oleva rantatörmä esiintyi koko Pienen ja myös Ison Tipasjärven alueella. Lähinnä vaikutti siltä, että vettä on jossain vaiheessa laskettu järvistä.

KUVAUS

Koillisrannan rantavedessä oli pikkukivien joukossa jonkin verran epämääräistä kvarstia. Itse niemeen tehdyissä lukuisissa koepistoissa ei havaittu mitään muinasjäänökseen viittaavaa.

Kohde on hieman outo, mikäli oletus veden laskemisesta pitää paikkansa, kvartsithan löytyivät usean metrin päässä rantatörmän juuresta. Maaperänsä puolesta niemi sopii asuinpaikaksi.

Kohde 42 Ärväänniemi

Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

SOTKAMO 43**SOTKAMO
Tipasoja
Kantola***Kohde* : Asuinpaikka?*Ajoitus* : Kivikausi*Muinaisjäänöluettelon numero* :*Muinaisjäänösluokka* : III*Inventoija* : Esa Suominen*Inventointipvm.* : 26.7.1993*Kylä* : Tipasoja*Alue* :*Tila* : Kantola 9:3*Kiinteistötunnus* : 765-407-0009-0003*Maanomistajaja, osoite* : Väinö Kähkösen perikunta*Peruskartta* : 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976

x = 7 091,92 y = 459,90 z = 193,00

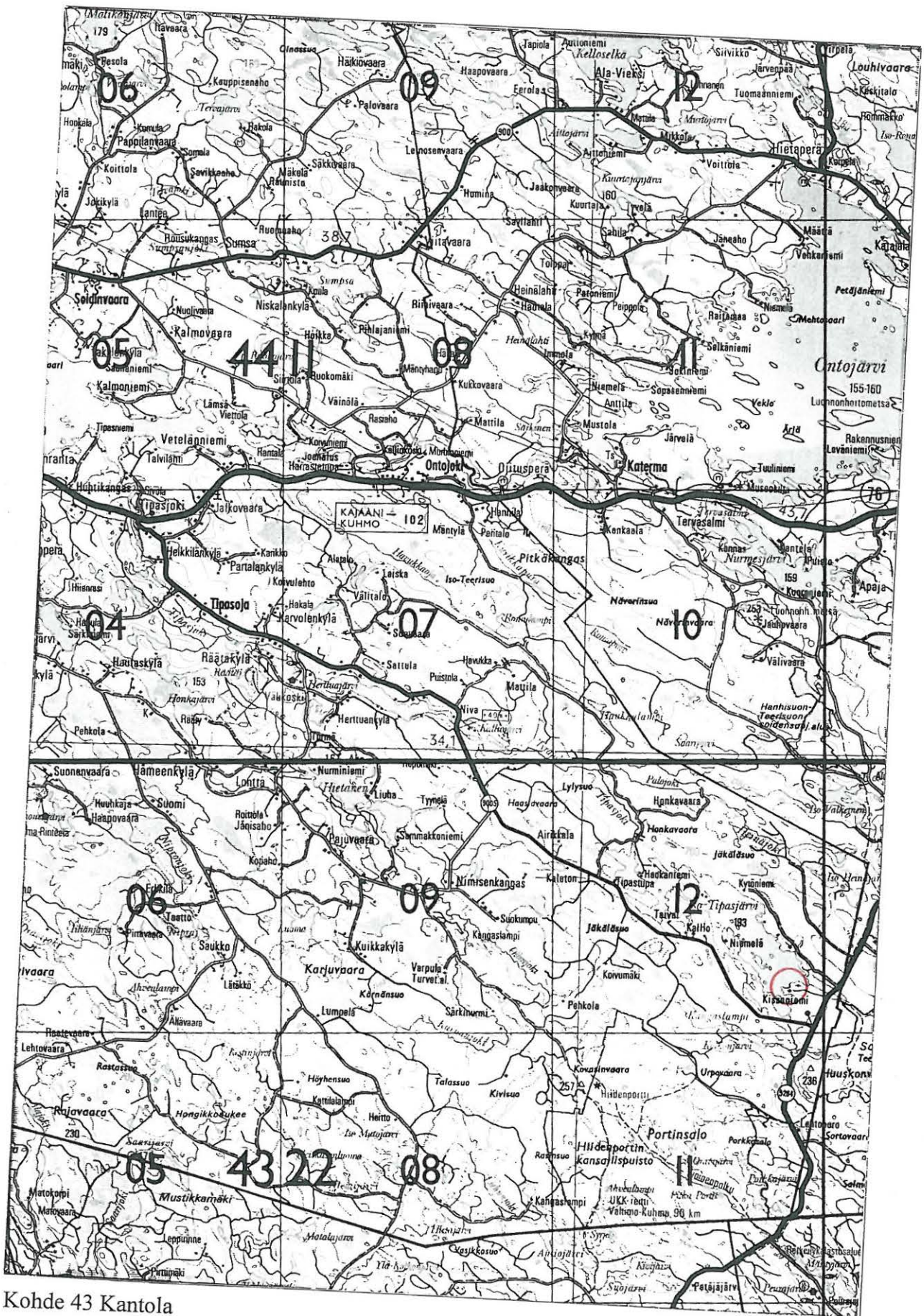
Suunta kirkosta: Kaakkoon 43,00 km*Aikaisemmat tutkimukset* :*Inventointilöydöt* : KM 28501, kvartsia.*Havaintomahdollisuudet* : Melko huonot*Laajuus* : ?*Laajuden arviointiperuste* : Kvartsien esiintyminen**SIJAINTI**

Kohde sijaitsee Ison Tipasjärven eteläpään itärannalla olevan niemen pohjoisrannalla, peruskarttaan merkitystä Kantolan talosta noin 0,2 km luoteeseen. Kantolasta tulevan polun päässä on matala, hiekkarantainen lahti, hiekan joukossa on hieman pikkukiveä. Lahdelman keskivaiheilla on huonokuntoinen laituri. Ranta kasvaa tiheää pensaikkoa, jonkin matkan päässä vesirajasta on vanha rantatörmä, jossa on suuria kiviä. Lahden keskiosien kohdalla maasto kasvaa pientä koivua ja ruohoa, sivuilla ja kauempana on havumetsää, joka muuttuu niemen sisäosiin mentäessä kuivaksi kankaaksi.

KUVAUS

Lahden keskivaiheilta, rantavedestä, löytyi muutama mahdollinen kvartsi-iskos. On hyvin epävarmaa, onko kyseessä muinaisjäänöskohde.

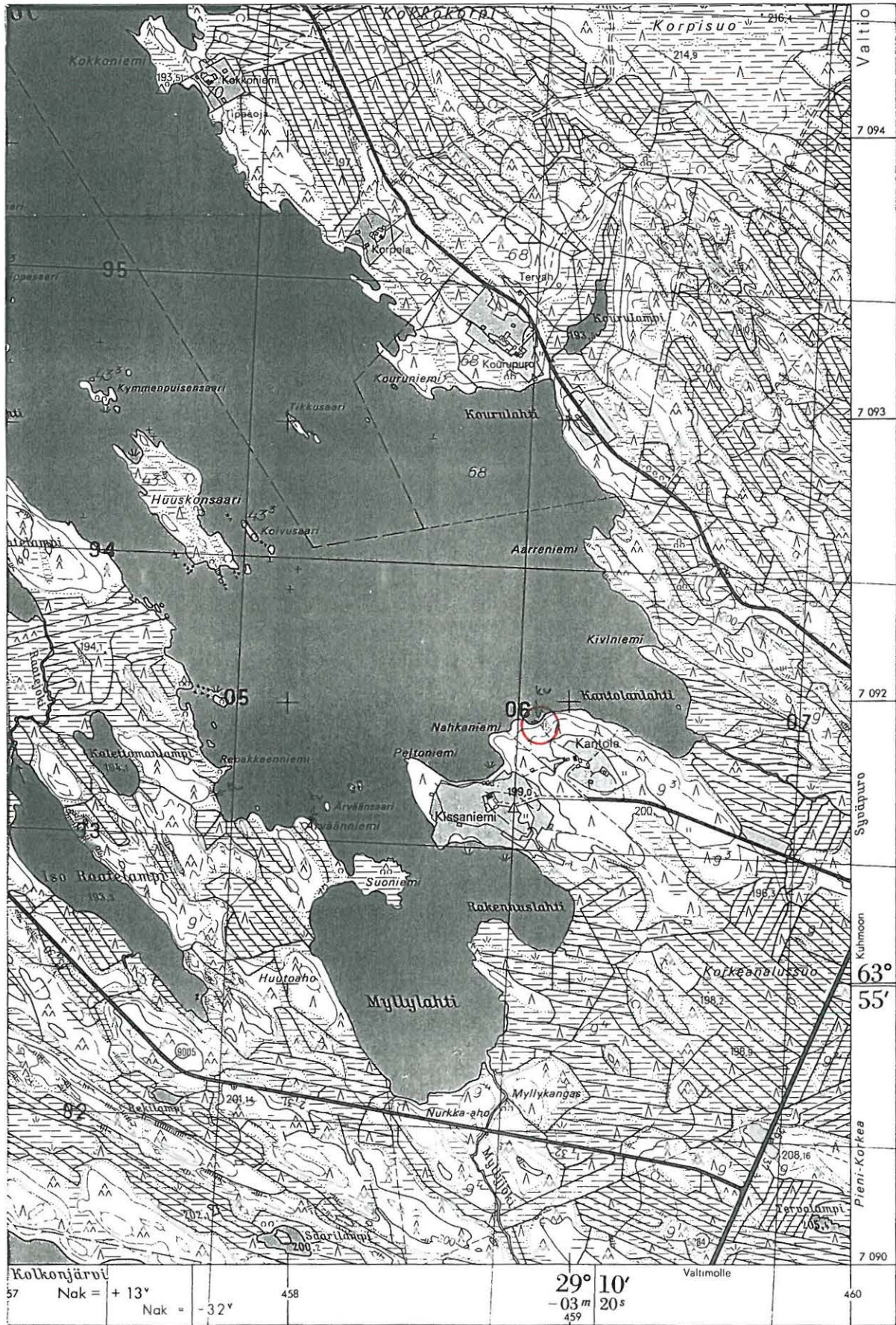

Kohde 43 Kantola

Kopio Suomen tiekartasta nro 11 1:200000, v. 1993.

Kohde 43 Kantola

Kopio peruskartasta 4322 12 ISO TIPASJÄRVI 1976, 1:20000

Valokuvaluettelo Esa Suomisen Sotkamon kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnista vuodelta 1993.

Kainuun Museo 4017

Kaikki mustavalkonegatiiveja.

- 1 Kohde 27, Juolukka. Kvartsi löytyi saunan ja keittokatoksen välistä. WNW.
- 2 Kohde 26, Talvilahti NW. Veneet kohdassa, jossa tie tulee rantaan. N
- 3 Kohde 26, Talvilahti NW. Rantaan tuleva tie. Kvartsit löytyivät oikealla olevan kuusen läheltä. Oikella sorakasa. Kuopa kuvanotto paikasta oikealle. N.
- 4 Juutisenniemi W.. Rannassa epämääräistä kvartsia, paikalla ei todennäköisesti ole muinaisjäännöstä. WSW.
- 5 Juutisenniemi. Rantahiekassa epämääräistä kvartsia, paikalla ei todennäköisesti ole muinaisjäännöstä. S.
- 6 Kohde 28, Olkiniemi NE. Metsää kohteen rantaan viettävässä rinteessä. SE:
- 7 Repakkeenniemi. Äestetyllä alueella pari epämääräistä kvartsia. Raikalla ei todennäköisesti ole muinaisjäännöstä. S.
- 8 Kohde 35, Sumpsanjärvi SW. Ranta paikassa, jossa tulisijan jäännös ja kvartsia. SW.
- 9 Kohde 35, Sumpsanjärvi SW. Tulisijan jäännös rantavedessä.
- 10 Kohde 35, Sumpsanjärvi SW. Paikka kuvattuna rantatörmän päältä. SW.
- 11 Kohde 36, Kirveskaarre NW. Rantatörmässä oikealla palanutta kiveä ja kvartsi-iskos. NE.
- 12 Kohde 30, Syrjäjärvi. Alue kesämökin ja rannan välistä, josta löytyi kvartsia. NW.
- 13 Kohde 39, Honkajärven harju. Harjulla ole kuopat. SE.
- 14 Kohde 38, Honkajärvi E. Törmän päällä olevat kuopat. SE.
- 15 Kohde 37, Palolahti W. Yleiskuva alueesta. ENE.
- 16 Kohde 37, Palolahti W. Rantatörmä. E.
- 17 Kohde 32, Saijansaari. Lyhytniemen pohjoispuolinen lahti, muinaisjäännösluettelon kohde Sotkamo 33. N.
- 18 Kohde 33, Kuusiniemi. Metsää johon tehtiin runsaasti koekuoppia.. N
- 19 Kohde 33, Kuusiniemi. Kohteen hiekkarantaa. NE.

Kainuun Museo 4027

- 12 Sotkamo, Palolahti W)